ΑΝΩΤΕΡΑ
ΕΠΙΣΚΙΑΣΙΣ
ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΘΩ

ΗΤΟΙ

ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ

Περὶ τῶν Ἁγίων καὶ Θαυματουργῶν καὶ ἐν Ἄθῳ δοξασθεισῶν Εἰκόνων τῆς Θεοτόκου καὶ ἄλλων Ἁγίων.

« Οὐ μὴ κρύψω ἀφ' ὑμῶν πᾶν ῥῆμα. εἴρηκα δή. Μυστήριον Βασιλέως κρῦψαι καλόν, τὰ δὲ ἔργα τοῦ Θεοῦ ἀναλαλύπτειν ἐνδόξως· »

Λόγοι τοῦ Ἀρχαγγέλου Ῥαφαὴλ πρὸς τὸν γέροντα Τωβίτ. (Τωβὶτ ιβ' 11)

Ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Βουλγαρικῆς Ἐφημερίδος : «Τσαρεγράδσκη Βέστνηκ» καὶ Συντρ.

1861.

ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΙΣΤΟΡΗΣ ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ

Ἐγκρίνεται εἰς ἐλεύθερον τύπον καὶ διάδοσιν.

Τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθῳ, ἀξιωθὲν γενέσθαι κλῆρος τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου κατὰ τὴν αὐτῆς ἀψευδεστάτην ὑπόσχεσιν (*) καὶ ἦν καὶ ἔστι, καὶ ὀφείλει ἔσεσθαι, μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος, τὸ ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης καὶ τῆς Μητρικῆς προνοίας αὐτῆς, ὑπὲρ πάντων τῶν ἀφιερωσάντων ἑαυτοὺς, ἐν τούτῳ τῷ Ὄρει εἰς τὸν ἀσκητικὸν βίον ἀναρίθμητοι ἀποδείξεις ἐδικαίωσαν καὶ δικαιοῦσι καὶ ἐπικυροῦσι ταύτην τὴν θείαν αὐτῆς ὑπόσχεσιν. Μετὰ Μητρικῆς μερίμνης ἐποπτεύουσα τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθω ὡς ἰδίαν αὐτῆς κληρονομίαν ἡ Κυρία Θεοτόκος; ἄλλοτε μὲν, κατά τινας περιστάσεις, φανερῶς καὶ αἰσθητῶς ἐφαίνετο καὶ φαίνεται εἰς βοήθειαν

(*) Πρὸς τὸν Μέγαν ἀναχωρητὴν Πέτρον τὸν Ἀθωνίτην, οὕτως ηὐδόκησεν ἡ Οὐράνιος Ἄνασσα νὰ ἐκφρασθῇ περὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους τὰς ἑξῆς παρηγορητικὰς ὑποσχέσεις:

« Ἔστιν Ὄρος ἐπ' Εὐρώπης, κάλλιστον ὁμοῦ καὶ μέγιστον πρὸς Λιβύην » τετραμμένον, ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης εἴσω προϊὸν, τοῦτο τῆς γῆς ἁπάσης » ἀπολελαμένη, τῷ Μοναχικῷ πρέπον καταγώγιον, προσκληρῶσαι διέγνων ἔγω- » γε . . . καὶ Ἅγιον τοὐντεῦθεν κεκλήσεται· καὶ τῶν ἐπ' αὐτοῦ δὲ πρὸς τὸν » κοινὸν ἀνθρώποις πολέμιον ἀγῶνα ἐπαναιρουμένων, προπολεμήσω διὰ βίου » παντός· καὶ πάντως ἔσομαι τούτοις ἄμαχος σύμμαχος, τῶν πρακτέων ὑφη- » γητὴς, τῶν μὴ πρακτέων ἑρμηνευτὴς· κηδεμὼν, ἰατρὸς, τροφεὺς, ἦν ἄρα » βούλει τροφήν τε καὶ ἰατρείαν, ὅση τε πρὸς τὸ σῶμα τείνει, καὶ τοῦτο συμ- » νιστᾷ τε καὶ λυσιτελεῖ· καὶ ὅση τὸ πνεῦμα δανιστᾷ τε καὶ βώννυσι; καὶ » μὴ τοῦ καλοῦ διαπεσεῖν συγχωρεῖ· συστήσω δ' ἄρα τῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ μου, » οἷς ἂν γένηται καλῶς καταλῦσαι τῆδε τὸν βίον, τῶν αὐτοῖς ἡμαρτημένων τε- » λείαν ἐξαιτησαμένη παρ' αὐτοῦ τὴν ἄφεσιν. »

(Ὅρα τὸν ἐν τῇ κοινῇ ἀκολουθίᾳ τῶν ἐν Ἄθῳ Πατέρων ἐγκωμιαστικὸν λόγον σελ. 60—61, καὶ βίον τοῦ Ὁσίου Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου, τὸν ὑπὸ τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ συγγραφέντα.)

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

τῶν ζητούντων τὴν αὐτῆς βοήθειαν· ἄλλοτε δὲ διὰ σημείων ἀσυνήθων ἐκ τοῦ Θείου αὐτῆς προσώπου, τοῦ ἐν Ἱερεῖς Εἰκόσι περιγεγραμμένου, ἐφανέρωσε τὴν ἄῤῥητον αὐτῆς χάριν, καὶ τὴν κραταιὰν προσιασίαν, καὶ πρόνοιαν αὐτῆς· πρὸ πάντων δὲ ἀοράτως καὶ μυστικῶς ἐπιχέει τὰς θείας αὐτῆς δωρεὰς καὶ χάριτας ἐπὶ τὸν ἱερὸν τοῦτον τόπον, καὶ τοὺς καταξιωθέντας ἐν αὐτῷ διανύειν τὸν βίον αὐτῶν ὑπὸ τὸν σταυρὸν τῆς μοναδικῆς αὐταπαρνήσεως, καὶ βασιλεύει ἐπ' αὐτῶν ὡς Βασίλεισσα τοῦ Οὐρανοῦ καὶ τῆς Γῆς· μὴ προχωροῦντες εἰς τὰς λεπτομερεῖς ἱστορικὰς ἀποδείξις ὑπὲρ τῶν ἀναριθμήτων θαυμασίων τῶν τελεσθέντων ἐνταῦθα ὑπὸ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, διὰ διαφόρων τρόπων στρέφομεν τὴν προσοχὴν τοῦ εὐσεβοῦς ἀναγνώστου ἐπὶ τῶν θαυματουργῶν Ἱερῶ Εἰκόνων αὐτῆς, τῶν ἐνδόξων καὶ ἐπισήμων οὐσῶν καθ' ὅλον τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἕνεκα τῶν ἐξαισίων αὐτῶν συμβεβηκότων καὶ κατὰ πολλὰ χαρμοσύνων εἰς τὴν καρδίαν ἑκάστου Χριστιανοῦ, καὶ μάλιστα τοῦ ἁμαρτωλοῦ Χριστιανοῦ· ἀλλὰ σὺν τῇ διηγήσει ταύτῃ ὑπὲρ τῶν Θαυματουργῶν Εἰκόνων τῆς Θεομήτορος, οὐχ ὡς περιττὸν ἐκρίναμεν, τὸ νὰ προσθέσωμεν ἐνταῦθα ὡσαύτως παραμυθητικὰ καὶ νουθετικὰ τινὰ ὑπομνήματα, περὶ Θαυματουργῶν ὡσαύτως Εἰκόνων ἄλλων ἁγίων, τῶν ὁρατῶς πῶς καὶ ζωηρῶς συντελούντων καὶ συνεργούντων, εἰς τὴν ἁβρὰν καὶ Μητρικὴν αὐτῆς μέριμναν ὑπὲρ τοῦ ἁγιωνύμου τούτου ὄρους, τοῦ κλήρου αὐτῆς.

Σεβάσμιός τις Ῥῶσσος πεπαιδευμένος καὶ εὐλαβέστατος προσκυνητὴς τῶν Ἁγίων τόπων, ἐν τῷ αὐτοῦ συγγράμματι, τῷ ὑπὸ τὸ ὄνομα « Ἐπιστολαὶ ἐξ ἀνατολῆς » οὕτω πῶς ἐκφράζεται ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Ὄρους: « Ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει, φανεροῦται σαφῶς ἡ ἰδιαιτέρα ἀγάπη τῆς Μητρὸς τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν αὐτῆς ἐκλελεγμένον κλῆρον τοῦτον. Ἡ ἱστορία τοῦ Ἄθω, ὑπάρχει ὥσπερ τις χρονογραφία τῆς μετὰ θάνατον ἐπιγείου βιοτῆς τῆς Ἀειπαρθένου, εἰς πᾶν βῆμα καὶ

εἰς πᾶσαν Μονὴν ὑπάρχει Θαυματουργὸς εἰκὼν αὐτῆς, καὶ προφορικὴ ἢ καὶ ἔγγραφός τις παράδοσις, περὶ τῆς ὁρατῆς Προστασίας αὐτῆς. Ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ, θέλει αὐτὴ ἡ πανάχραντος Θέσποινα ἵνα αὕτη καὶ ἦναι μόνη καὶ λέγεται Οἰκονόμισσα· ἐν τῇ τοῦ Χιλανδαρίου δὲν θέλει να διορίζωσιν Ἡγούμενον, ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἰδία κατέχει τὴν θέσιν αὐτοῦ. Ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων ταπεινότατα γίνεται θυρωρός, προτιμοῦσα τὸν πλησίον τῆς Πύλης τῆς Μονῆς μικρὸν Ναόν, τοῦ Μεγάλου Καθολικοῦ Ναοῦ, ὅπου ἡ θεία αὕτη θυρωρός, πολλοὺς ἕλκει πρὸς Σωτηρίαν, διὰ τῶν ὑπ' αὐτῆς φυλλαττομένων θυρῶν· (ἴδε μέρος α΄ σελ. 124.)

Ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέλος παντὸς θαυμασίου συμβεβηκότος προηγουμένως ὑπάρχει, ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ παρηγορία τῶν ἁμαρτωλῶν, κατὰ τὰς χρησίμους καὶ ἐπιπόνους περιστάσεις τοῦ βίου αὐτῶν καὶ τὰς περιστροφὰς τῶν πικρῶν καὶ ἀνελπίστων δυστυχιῶν αὐτῶν. Στρέψατε τὴν προσοχὴν ὑμῶν εἰς τὴν θαυματουργικὴν δύναμιν τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ὅπου δήποτε καὶ ἂν ἐχέωσι ἀφ' ἑαυτῶν ἄφθονον τὴν χάριν τῶν ἰάσεων ! Μετὰ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Πανυμνήτου Μητρὸς αὐτοῦ, ὑπάρχει ἐκεῖ συνηνωμένη, ὡς ἡ ἡδίστη καὶ ἄῤῥητος παραμυθεία διὰ τὰς πασχούσας καρδίας τοῦ λαοῦ, καὶ ἡ εἰρήνη καὶ ἡ ἐλπὶς πρὸς τὸ εἰρηνοποιηθὲν συνειδὸς τοῦ ἀθλίου ἁμαρτωλοῦ· καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκεῖ ἀνακαλύπτεται τὸ ἀσύνηθες τῆς ἐνεργείας τῆς θείας δυνάμεως, ὅπου ἡμεῖς ἐκ τῶν περιστάσεων φερόμενοι καταντῶμεν εἰς δεινὴν θέσιν καὶ κρίσιμον, καὶ ὅπου ἡ τάσις τοῦ ἡμετέρου νοὸς, καὶ ἡ ἐνέργεια τῆς θελήσεως ἡμῶν, μένουσιν ἀνεπαρκεῖς, διὰ νὰ φθάσωμεν τὸν προκείμενον σκοπὸν ἡμῶν· ἢ καὶ ἐκεῖ ὅπου ὁλόκληρός τις λαὸς ζητεῖ ἐκ τοῦ ὑπερφυοῦς θαυμασίου συμβεβηκότων θείων ὑποστήριξιν καὶ ἐνίσχυσιν, διὰ τὰς ἐξασθενούσας δυνάμεις τῆς πίστεως. Ταῦτα δὲ πάντα ἀλανθάστως δυνάμεθα

εἰπεῖν διὰ τὴν πάσχουσαν Ἀνατολήν· καὶ λέγοντες οὕτω θὰ εἴπομεν ὅτι ὁ σκοπὸς τῆς ἡμετέρας διηγήσεως περὶ τῶν κατὰ διαφόρους καιροὺς συμβεβηκότων, τῶν θαυμασίως ἐνταῦθα ἐκτελουμένων κατὰ τὴν ἀνεξιχνίαστον θείαν βούλησιν, ἐντελῶς ἔσεται τετελεσμένος, ἐὰν αὕτη προξενήσῃ ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ εὐσεβοῦς ἀναγνώστου μικρὰν τινα ἐνέργειαν καὶ ἀσθενῆ, ὁμοίαν ὅμως ἐκείνης, τὴν ὁποίαν προξενοῦσιν αἱ θαυμάσιαι φανερώσεις, καὶ ἀνακαλύψεις εἰς τὰς καρδίας τῶν αὐτοψὶ θεασαμένων αὐτάς.

Ὀφείλομεν δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι τὸ ἅγιον Ὄρος τὸ τοσοῦτον πλούσιον εἰς προφορικὰς παραδόσεις, περὶ τῶν θαυμασίων καὶ σημείων, τῶν παρὰ τῆς Ὑπεραγίας Παρθένου καὶ Θεοτόκου ἐκτελεσθέντων διὰ τῶν Ἁγίων αὐτῆς Εἰκόνων, ὑπάρχει δυστυχῶς ὑστερημένον, ἱστορικῶν ἐγγράφων σημειώσεων, περὶ τοῦ καιροῦ τῶν συμβεβηκότων ἐκείνων· τὰς αἰτίας δὲ τῆς τοιαύτης ἐπισήμου παραδρομῆς, δύναταί τις νὰ ἀποδώσῃ μέρος μὲν εἰς τὴν ἁπλότητα τῶν πρώτων Μοναχῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, μηδόλως προσεχόντων εἰς τὴν ἐπισημότητα τῶν μεγάλων γεγονότων διὰ τὰς ἐπερχομένας γενεάς, καὶ οὕτως φυλασσόντων αὐτὰ, εἰς μόνας τὰς προφορικὰς παραδόσεις· μέρος δὲ καὶ εἰς τὰς συνεχεῖς καταδρομὰς καὶ ἐρημώσεις τοῦ Ἁγίου Ὄρους· ὑπό τε τῶν βαρβάρων καὶ Λατίνων, ὁπότε αἱ βιβλιοθῆκαι τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἰς τοσαύτην διαρπαγὴν κατήντησαν, ὥστε τὰ χειρόγραφα ἐσκορπίζοντο οὐχὶ ἀνὰ ἕνα τόμον, ἢ βιβλίον, ἀλλὰ ζυγιζόμενα ἐντὸς σάκκων, ἀνὰ φορτία φορτία· ὅθεν ἐκ τούτου, ἐνίοτε οὐ μόνον ἀδύνατον ἐστὶ νὰ προσδιορίσῃ τις τὸ ἔτος, ἢ τὴν ἡμερομηνίαν ἐπισήμων τινῶν γεγονότων, ἀλλὰ δυσκόλως δύναται καὶ τὸν αἰῶνα αὐτὸν, εἰς ὃν ἀνήκουσιν· διὰ τοῦτο ἐξαιτούμεθα τὴν περὶ τούτου συγγνώμην τοῦ φιλομαθοῦς ἀναγνώστου, ὅτι ἐγκατελείψαμεν εἰς τὰς διηγήσεις ἡμῶν ταύτας, τὰς τε χρονολογίας καὶ ἡμερομηνίας, καὶ

προσέχων μᾶλλον εἰς αὐτὰ τὰ γεγονότα, εὐχαριστηθῇ ὑπὸ μόνης τῆς διηγήσεως αὐτῶν.

Ὁ προρρηθεὶς Ῥῶσσος συγγραφεὺς τῆς Βίβλου, « Ἐπιστολαὶ ξὲ Ἀνατολῆς » ἔν τινι χωρίῳ τῶν αὐτοῦ περιέργων ἐπιστολῶν, οὕτω πῶς λέγει περὶ τοῦ Ἄθω: " Ἐγὼ δὲν ἠμέλησα οὐδεμίαν περίστασιν ἵνα θηρεύσω ταύτας, (τὰς προφορικὰς δηλ. διηγήσεις, συμβεβηκότων τὰς ἀξίας σημειώσεως·) ἐκ στόματος τῶν κατοίκων, καθότι αὗται οὐδαμοῦ εἰσὶ γεγραμμέναι, καὶ ἐπομένως κατὰ καιρὸν εἰς καιρὸν βαθμηδὸν λησμονοῦνται, καὶ πολλὰς τοιαύτας διηγήσεις, ἀποκομίζουσι μεθ' ἑαυτῶν εἰς τὸν τάφον οἱ Μοναχοὶ Ἀθωνῖται. (μέρος ά σελ. 143.)

Ἡ ἀνάγνωσις τῶν τοιούτων ἀξίων λόγου ἐπιστολῶν, ἐγέννησεν ἐν ἡμῖν τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ συναθροίσωμεν εἰς ἓν, τὰς ὑπαρχούσας ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει διηγήσεις περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων αἵτινες ἐνταῦθα διαφόροις θαύμασι ἐδοξάσθησαν, καὶ κοινοποιήσωμεν ταύτας, εἰς τὴν θεάρεστον γνῶσιν, παντὶ τῷ ἐραστῇ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ εὐσεβείας. Ἐκρίναμεν δὲ εὔλογον προσέτι ἵνα παραστήσωμεν εἰς τὴν προσοχὴν τοῦ εὐσεβοῦς ἀναγνώστου σὺν ταῖς ῥηθεῖσαις διηγήσεσι καὶ αὐτὰ τὰ ἀντίτυπα τῶν θαυματουργῶν καὶ Ἁγίων Εἰκόνων τούτων· νομίζομεν προσέτι ἐπάναγκες σημειῶσαι, ὅτι ἡμεῖς ἐδιηγήθημεν ἐνταῦθα περὶ ἐκείνων μόνον τῶν ἁγίων εἰκόνων αἱ ὁποῖαι ἐφανέρωσαν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει τὴν θαυματουργὸν αὐτῶν δύναμιν· καθότι ἐνταῦθα ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι πολλαὶ Ἅγιαι Εἰκόνες, αἵτινες ἐφανέρωσαν τὰς θαυματουργοὺς αὐτῶν ἐνεργείας, εὑρισκόμεναι ἐκτὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, καὶ μετά ταῦτα μετεκομίσθησαν ἐνταῦθα ὡς εἰς τὸ μᾶλλον ἀσφαλέστερον ἄσυλον τῶν ἱερῶν θησαυρῶν καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν· καὶ μάλιστα μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Βυζαντίου· καθὼς π. χ. ἐν τῇ μονῇ τοῦ Ἁγίου Παύλου ὑπάρχει εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ἀνήκουσα τῷ Εἰκονομάχῳ Θεοφίλῳ, ἢ τῇ συζύγῳ αὐτοῦ Θεοδώρα· ταύτην τὴν ἁγίαν

ή

Εἰκόνα ὁ Εἰκονομάχος οὗτος, ἐν τῇ αὐτοῦ παραφροσύνῃ ἔρριψεν εἰς τὸ πῦρ, ἀλλ' αὐτὴ οὐ κατεκάη. Εἰς τὴν τοῦ Βατοπαιδίου ὑπάρχουσιν αἱ εἰκόνες αἱ λεγόμεναι, τὰ ἀστεῖα (νινιὰ) τῆς Βασιλλείσσης Θεοδώρας, αἱ ὁποῖαι ἐπροξένησαν εἰρήνην καὶ παραμυθείαν, εἰς τὸν πνέοντα τὰ λοίσθια σύζυγον αὐτῆς Εἰκονομάχον· οἱ τελευταῖαι λοιπὸν αὗται Εἰκόνες, δὲν εἰσήχθησαν ἐν τῇ παρούσῃ ἡμῶν διηγήσει τῇ περὶ τῶν ἐν Ἄθῳ θαυματουργῶν Εἰκόνων.

Ἐπὶ τέλους δὲ ἁρμόδιον νομίζομεν παραθέσαι ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ λόγια, τοῦ συγγράψαντος τὸν ἐν Ῥωσσίᾳ Συναξαριστὴν Ἁγίου Δημητρίου Μητροπολίτου Ῥωστοβίας, λέγοντος. « Ἡμεῖς τὰ οὐκ ἐν » γνώσει ἡμῖν ἔργα διὰ τῆς ματαίας περιεργείας ἡμῶν μὴ ἐξετάζον- » τες, καὶ τὰς ἀκαταλήπτους κρίσεις τοῦ Θεοῦ μὴ ἐρευνῶντες, πάσας » τὰς ἀχράντους Εἰκόνας τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου εὐσεβῶς τιμῶντες, » μετὰ πίστεως προσπίπτομεν ἑκάστῃ αὐτῶν, μετὰ φόβου καὶ ἀγά- » πης κατασπαζόμεθα αὐτὴν καὶ πανευλαβῶς προσκυνοῦμεν, ἀτενίζον- » τες εἰς αὐτὴν ὡς εἰς αὐτὴν τὴν ἀληθῶς ἐν Οὐρανοῖς συμβασιλεύ- » ουσαν τῷ Υἱῷ αὐτῆς Θεοτόκον Μαρίαν· καὶ δοξάζομεν τὸν ἐξ αὐ- » τῆς γεννηθέντα Χριστὸν τὸν Θεὸν ἡμῶν, τὸν σὺν τῷ Πατρὶ καὶ » τῷ Ἁγίῳ πνεύματι δοξαζόμενον, νῦν, καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας » τῶν αἰώνων· ἀμήν. — (Συναξαριστὴς Σλαβονικὸς τῇ 26 Ἰουνίου περὶ τὰ τέλη).

Ἐν Ἁγίῳ Ὄρει,
ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ῥωσσικοῦ Κοινοβίου
Τῇ 15 Αὐγούστου τοῦ 1861 Σωτηρίου ἔτους.

« Οὐ σιωπήσωμεν ποτὲ Θεοτόκε, τὰς δυναστείας σου λαλεῖν οἱ ἀνάξιοι· εἰμὴ γὰρ σὺ προΐστασο πρεσβεύουσα, τὶς ἡμᾶς ἐρρύσατο ἐκ τοσούτων κινδύνων; τὶς δὲ διεφύλαξεν ἕως νῦν ἐλευθέρους; οὐκ ἀποστῶμεν Δέσποινα ἐκ σοῦ· σοὺς γὰρ δούλους σώζεις ἀεὶ ἐκ παντοίων δεινῶν.

(Τροπαρ. τῆς παρακλήσεως)

Πᾶσαι τῶν ἀγγέλων αἱ στρατιαὶ, Πρόδρομε Κυρίου, Ἀποστόλων ἡ δωδεκὰς, οἱ Ἅγιοι πάντες μετὰ τῆς Θεοτόκου, ποιήσατε πρεσβείαν εἰς τὸ σωθῆναι ἡμᾶς· »

(ὁμοίως ἐκ τῆς Παρακλήσεως).

ΕΘΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Ν. ΚΑΠΑΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

« Ἄξιόν ἐσιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σε τὴν Θεοτόκον τὴν ἀειμακάριστον καὶ Παναμώμητον καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· Τὴν τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ, καὶ ἐνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφεὶμ, τὴν ἀδιαφθόρως Θεὸν λόγον τεκοῦσαν τὴν ὄντως Θεοτόκον, σὲ μεγαλύνομεν. »

« Ὁ ἐνδοξαζόμενος ἐν ταῖς μνείαις τῶν Ἁγίων σου Χριστὲ ὁ Θεὸς, ὑπ' αὐτῶν δυσωπούμενος, κατάπεμψον ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος »

(Ὀκτωήχ. τῶν ἀποστίχων τῇ Κυριακῇ ἑσπέρας, ἦχος δ'.)

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ τοῦ Ἄξιον Ἐστίν.

Α.

Σεραφεὶμ τοῦ Θυηπόλου [1] ὑπόμνημα [*] περὶ τοῦ θαύματος τοῦ γινομένου ὑπὸ τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Ἄθωνος ἤτοι περὶ τοῦ Ἀρχαγγελικοῦ ὕμνου, τοῦ «Ἄξιον ἐστίν»

Κατὰ τὴν Σκῆτιν τοῦ Πρωτάτου, τὴν εὑρισκομένην εἰς τὰς Καρεὰς, ἐκεῖ πλησίον, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, εἶναι λάκος μεγάλος, ὅστις ἔχει κελλία διάφορα. Εἰς ἕνα γοῦν τῶν κελλίων τούτων, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τῆς Κυρίας Θεοτόκου τῆς Κοιμήσεως, ἐκατοίκει ἕνας Ἱερομόναχος Γέρων καὶ ἐνάρετος μετὰ ἄλλου ὑποτακτικοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἦτον συνήθεια νὰ γίνεται ἀγρυπνία κάθε Κυριακὴν εἰς τὴν ῥηθεῖσαν τοῦ Πρωτάτου Σκῆτιν, κατὰ τὸ ἑσπέρας ἑνὸς Σαββάτου, θέλωντας νὰ ὑπάγῃ ὁ προῤῥηθεὶς Γέρωντας εἰς τὴν ἀγρυπνίαν λέγει τῷ μαθητῇ αὐτοῦ: Τέκνον, ἐγὼ μὲν ὑπάγω διὰ νὰ ἀκούσω τὴν ἀγρυπνίαν, ὡς σύνηθες· σὺ δὲ μεῖνον εἰς τὸ κελλίον καὶ ὡς δύνασαι ἀνάγνωθι τὴν Ἀκολουθίαν σου· καὶ οὕτως ἀπῆλθεν· ἀφ' οὗ δὲ ἡ ἑσπέρα παρῆλθεν, ἰδοὺ κρούει τις τὴν θύραν τοῦ Κελλίου ὁ δὲ Ἀδελφὸς ἔδραμε καὶ τὴν ἄνοιξε, καὶ βλέπει, ὅτι ἦτον ξένος μοναχὸς, ἀγνώριστος εἰς αὐτὸν, ὅστις εἰσελθὼν, ἔμεινεν εἰς τὸ κελλίον τὴν νύκτα ἐκείνην.

Ἐν τῇ ὥρᾳ δὲ τοῦ Ὄρθρου, ἀναστάντες, ἔψαλλον καὶ οἱ δύο τὴν Ἀκολουθίαν, ὅταν δὲ ἦλθον εἰς τὴν Τιμιωτέραν, ὁ μὲν ἐντόπιος Μοναχὸς ἔψαλλεν μόνον τὴν « Τιμιωτέραν τῶν Χερουβὶμ «,

(1) Ὁ Ἱερομόναχος οὗτος Σεραφεὶμ ἔζη ἐν ἔτει ἀποκτίσεως Κόσμου **7056**· ἐπειδὴ δὲ τώρα ἔχομεν ἔτος: **7306**. λοιπὸν ἀφοῦ ἐγράφη τὸ παρὸν ὑπόμνημα πεῤῥῆλθον ἤδη ἔτη 250. ἦν δὲ καὶ πρῶτος τοῦ Ἁγίου Ὄρους ὁ Ἱερὸς οὗτος Σεραφεὶμ .

(*) Ληφθὲν ἐκ τοῦ Νέου Μαρτυρολογίου.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ ΔΩΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

καὶ καθεξῆς ἕως τέλους· τὸν συνήθη δηλαδή, καὶ παλαιὸν ὕμνον τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ τοῦ Ποιητοῦ· ὁ δὲ ξένος ἐκεῖνος Μοναχός, κάμνωντας ἄλλην ἀρχὴν τοῦ ὕμνου, ἔψαλλεν οὕτως: « Ἄξιόν ἐστιν ὡς ἀληθῶς μακαρίζειν σε τὴν Θεοτόκον, τὴν ἀειμακάριστον, καὶ παναμώμητον καὶ Μητέρα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. » Εἶτα ἐσύναψε καὶ τὴν Τ ι μ ι ω τ έ ρ α ν μέχρι τέλους. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ ἐντόπιος Μοναχός, ἐθαύμασε, καὶ λέγει πρὸς τὸν φαινόμενον ξένον: Ἡμεῖς μόνον ψάλλομεν « τὴν Τιμιωτέραν » τὸ δὲ Ἄ ξ ι ό ν ἐ σ τ ι ν, οὐδέποτε ἠκούσαμεν, οὔτε ἡμεῖς οὔτε οἱ πρωτήτεροι ἀπὸ ἡμᾶς. Ἀλλὰ παρακαλῶ σε, ποίησον ἀγάπην, καὶ γράψον καὶ εἰς ἐμένα τὸν ὕμνον τοῦτον, διὰ νὰ τὸν ψάλλω καὶ ἐγὼ εἰς τὴν Θεοτόκον· ὁ δὲ ἀποκριθεὶς, φέρε μοι, τοῦ λέγει, μελάνι καὶ χαρτὶ διὰ νὰ τὸν γράψω· ὁ δὲ ἐντόπιος, δὲν ἔχω, τοῦ λέγει, οὔτε μελάνι, οὔτε χαρτὶ, καὶ ὁ φαινόμενος ξένος, φέρε μοι, τοῦ εἶπε μίαν πλάκα· ὁ δὲ Μοναχὸς δραμὼν, εὗρε πλάκα, καὶ τοῦ τὴν ἔφερε. Λαβὼν δὲ ταύτην ὁ ξένος, ἔγραψεν ἐπάνω εἰς αὐτὴν μὲ τὸν ἑαυτοῦ δάκτυλον τὸν ῥηθέντα ὕμνον, τὸ « Ἄξιον ἐστὶν » καὶ, « ὦ τοῦ Θαύματος ! τόσον βαθέως ἐχαράχθησαν τὰ γράμματα ἐπάνω εἰς τὴν σκληρὰν πλάκα, ὡσὰν νὰ ἐγράφησαν ἐπάνω εἰς πηλὸν ἁπαλώτατον. Εἶτα λέγει τῷ Ἀδελφῷ· ἀπὸ τῆς σήμερον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς. οὕτω νὰ ψάλλετε καὶ ἐσεῖς, καὶ ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι· καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἔγεινεν ἄφαντος· ἦτον γὰρ ἅγιος Ἄγγελος, ἀπεσταλμένος παρὰ Θεοῦ, διὰ νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν ἀγγελικὸν ὕμνον τοῦτον, καὶ τῇ Μητρὶ τοῦ Θεοῦ πρεπωδέστατον, μᾶλλον δὲ, ἦτον ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ, ὡς ῥηθήσεται ἔμπροσθεν.

Ἀφοῦ δὲ ἦλθεν ἀπὸ τὴν ἀγρυπνίαν ὁ Γέρωντας, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κελλίον, ἀρχίζει ὁ ὑποτακτικὸς αὐτοῦ νὰ ψάλλῃ τὸ « Ἄξιόν ἐστιν » καθὼς ὁ Ἄγγελος αὐτῷ ἐπαρήγγειλε· καὶ ἀκολούθως δείχνει εἰς τὸν Γέροντά του καὶ τὴν ῥηθεῖσαν πλάκα μὲ τὰ ἀγγελοχάρακτα γράμματα. Ὁ δὲ ταῦτα ἀκούσας, καὶ ἰδὼν ἔμεινεν ἐκστατικὸς διὰ τὸ τοιοῦτον θαυμάσιον. Καὶ λοιπὸν λαβόντες καὶ οἱ δύο τὴν ἀγγελοχάρακτον ἐκείνην πλάκα, ἀπῆλθον εἰς τὸ Πρωτάτον. καὶ δείξαντες αὐτὴν εἰς τε τὸν πρῶτον τοῦ Ἁγίου Ὄρους καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς Γέροντας τῆς κοινῆς Συνάξεως, ἐδιηγήθησαν εἰς αὐτοὺς ἅπαντα τὰ γινόμενα· οἱ δὲ δοξάσαντες ὁμοφώνως τὸν Θεὸν, καὶ εὐχαριστήσαντες τὴν Κυρίαν ἡμῶν Θεοτόκον, διὰ τὸ παράδοξον τοῦτο, εὐθὺς ἀπέστειλαν τὴν πλάκαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, πρός τε τὸν Πατριάρχην καὶ τὸν Βασιλέα, σημειώσαντες εἰς αὐτοὺς διὰ γραμμάτων ἅπασαν τὴν ὑπόθεσιν τοῦ τοιούτου τερατουργήματος.

Ἀπὸ τότε δὲ καὶ ὕστερα, ὁ μὲν ἀγγελικὸς αὐτὸς ὕμνος διεδόθη εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην διὰ νὰ ψάλλεται εἰς τὴν Θεομήτορα, ἀπὸ ὅλους τοὺς ὀρθοδόξους· ἡ δὲ ἁγία εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ἡ εὑρισκομένη εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ κελλίου ἐκείνου, ἐν ᾧ τὸ τοιοῦτον γέγονε θαῦμα, μετεφέρθη ἀπὸ τοὺς Πατέρας τοῦ ἁγίου Ὄρους εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Πρωτάτου· καὶ εἰς αὐτὴν εὑρίσκεται ἕως τῆς σήμερον, ἐνθρονιασμένη ἐπάνω τοῦ ἱεροῦ Συνθρόνου, ἐντὸς τοῦ Ἁγίου Βήματος, ἐπειδὴ καὶ ἔμπροσθεν τῆς εἰκόνος ταύτης ἐψάλθη πρῶτον ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ὁ ὕμνος οὗτος. Τὸ δὲ κελλίον ἐκεῖνο ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν νὰ ὀνομάζεται: « Ἄξιόν ἐστιν· καὶ ὁ λάκκος ἐκεῖνος εἰς τὸν ὁποῖον τὸ κελλίον εὑρίσκεται, ὀνομάζεται ἀπὸ ὅλους ἕως τῆς σήμερον, « Ἄδειν, ὃ ἐστὶ ψάλλειν », διὰ τὸ νὰ εὐγάλθῃ πρῶτον εἰς αὐτὸν ὁ ἀγγελικὸς καὶ Θεομητροπρεπὴς οὗτος ὕμνος.

Ὅτι δὲ τὸ θαῦμα τοῦτο εἶναι πολλὰ παλαιὸν· καὶ ὅτι ὁ Ἄγγελος ὁποῦ ἐφάνη, ἦτον ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριὴλ, μαρτυρεῖ· καὶ τὸ ἐν τοῖς τετυπωμένοις Μηναίοις γεγραμμένον, κατὰ τὴν ἐνδεκάτην τοῦ Ἰουνίου Μηνὸς, οὕτω: « Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ σύναξις τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ ἐν τῷ Ἄδειν ». Ἐπειδὴ γὰρ ὡς φαίνεται, ἐν τῇ ἐνδεκάτῃ τοῦ Ἰουνίου ἠκολούθησε τὸ τοιοῦτον θαυμάσιον· τούτου χάριν οἱ τότε Πατέρες, ἐτέλουν Σύναξιν καὶ λειτουργίαν κατ' ἐνιαυτὸν, εἰς τὸν ῥηθέντα λάκκον, τὸν ἐπονομαζόμενον Ἄδειν, εἰς μνήμην τοῦ θαύματος, τιμῶντες καὶ δοξάζοντες τὸν Ἀρχάγγελον Γαβριὴλ, ὅστις

ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΡΧΑΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΗΤΟΡΟΣ

καθὼς ἀπ' ἀρχῆς ἕως τέλους ἐστάθη ὁ ἔνθεος ὑμνολόγος τῆς Θεοτόκου, καὶ τροφεὺς, καὶ διακονιτὴς, καὶ χαροποιὸς αὐτῆς εὐαγγελιστὴς· οὕτως ὑπηρέτησε καὶ εἰς τὸ νὰ ἀποκαλύψῃ τὸν ὄντως Θεομητορικὸν τοῦτον ὕμνον, ὡς αὐτῷ μόνῳ κατὰ πάντα πρεπούσης τῆς τοιαύτης διακονίας.

Καὶ πάλαι μὲν ὁ Δεσπότης τῶν ὅλων Θεὸς, ἔδωκε τὰς δέκα ἐντολὰς εἰς τοὺς Ἑβραίους, γεγραμμένας μὲ τὸν ἑαυτοῦ δάκτυλον ἐπάνω εἰς τὰς δύο λιθίνας πλάκας τώρα δὲ ὁ Ἄρχων τῶν τοῦ Θεοῦ Ἀγγέλων, ἔδωκεν εἰς ὅλους τοὺς Ὀρθοδόξους, τὸν πλέον γλυκύτερον καὶ ἐρασμιώτερον ὕμνον τῆς Μητρὸς τοῦ Θεοῦ, γεγραμμένον εἰς λιθίνην πλάκα μὲ τὸν ἀρχαγγελικὸν αὐτοῦ δάκτυλον.

Βλέπε δὲ πῶς ἐπληρώθη ἡ προφητεία τοῦ Θείου Γαβριὴλ, ὁποῦ εἶπεν, ὅτι νὰ ψάλλωσι τὸν ὕμνον τοῦτον ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι· διατὶ τόσον κοινὸς καὶ ποθεινὸς ἐγένετο ὁ Ἀρχαγγελοσύνθετος οὗτος ὕμνος εἰς ὅλους τοὺς ὀρθοδόξους, ὥστε ὁποῦ καὶ αὐτὰ τὰ μικρὰ παιδάρια τῶν Χριστιανῶν, ἠξεύρουν καὶ τὸν ψάλλουν μεγαλοφώνως τὴν σήμερον, μὲ μεγάλην χαρὰν τῆς καρδίας των, εἰς δόξαν τῆς Θεοτόκου· ἧς ταῖς Ἁγίαις πρεσβείαις ἀξιωθείημεν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν. Ἀμήν· (1) (*)·

---

(1) Ὥστε τέσσαρας ὕμνους ἔχομεν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολικῇ Ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, ὑπὸ Ἀγγέλων ὑμνησθέντας τὸ πρῶτον· Τὸ: Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, τὸ Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαβαὼθ· καὶ τὸ Τρισάγιον· ἤτοι τὸ, Ἅγιος ὁ Θεὸς, Ἅγιος ἰσχυρὸς κ. τ. λ. Ἕνα δὲ εἰς τὴν Θεοτόκον, τὸν παρόντα· ὅσοι δὲ λέγουσιν, ὅτι ἐκ τῆς ἁγίας εἰκόνος τῆς Θεοτόκου ἐξεφωνήθη ὁ ὕμνος, τοῦ, Ἄξιόν ἐστιν, οὐκ ὀρθῶς λέγουσιν.

*] Ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ εἰς τὸ Ἄξιόν ἐστιν λέγεται ὅτι τὸ παρὸν θαῦμα, ἤτοι ὁ Ἀρχαγγελικὸς ὕμνος τοῦ Ἄξιον ἐστὶν ἐγένετο ἐπὶ τῆς βασιλείας Βασιλείου καὶ Κωνσταντίνου τῶν Αὐταδέλφων, τῶν καὶ Πορφυρογεννήτων καλουμένων, υἱῶν Ῥωμανοῦ τοῦ Νέου, ἐν ἔτει Σωτηρίῳ 980, Νικολάου δὲ τοῦ Χρυσοβέργου Πατριαρχοῦντος ἐν ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ,ϛυυι [ἴδε σελ. 19.)

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб. III.

Литог. А. Граншеля.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Κουκουζέλισσα

Β'.

Περὶ τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς λεγομένης Κουκκουζέλισσα, καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ μεγίστῃ Λαύρᾳ τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου·

Ἐν τῇ διηγήσει περὶ τῆς Κουκκουζελίσσης Εἰκόνος, ἐπάναγκες ἐστὶν ἵνα γνωρίζῃ τις καὶ τὰ περὶ τοῦ ἰδίου Κουκκουζέλη. (*) Ὁ Ἰωάννης ὁ Κουκκουζέλης ἐγεννήθη κατὰ τὸν δώδεκα αἰῶνα ἐν Δυρραχίῳ· παιδίον ἔτι ὢν ἔμεινεν ὀρφανὸς ἀπὸ τὸν Πατέρα αὐτοῦ, καὶ εἰσήχθη εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτοκρατορικὴν Σχολήν, ὅπου διὰ τὸ λιγυρὸν τῆς φωνῆς καὶ τὴν φυσικὴν ὡραιότητα καὶ τὰ ἄλλα αὐτοῦ χαρίζματα, ἤλκισε τὴν εὔνοιαν καὶ αὐτοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος (Κομνηνοῦ) καὶ παντὸς τοῦ Παλατίου αὐτοῦ· μετ' ὀλίγον καιρὸν προέβη εἰς τὴν σπουδὴν ἅπαντας τοὺς ἑαυτοῦ συμμαθητὰς, καὶ ἐπὶ τέλους ἐγένετο ὁ Μοναδικὸς Μουσικὸς τοῦ παλατίου· ὅθεν ἅπαντες ἠγάπων αὐτὸν καὶ ἐκολάκευον, καὶ ἐπεριποιοῦντο μεγάλως, ἕνεκα τῆς λιγυρᾶς φωνῆς καὶ τὸ σεμνὸν τοῦ ὕφους αὐτοῦ· ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα τὰ τοῦ κόσμου ἀγαθὰ, ἡ καρδία αὐτοῦ κατετήκετο ὑπὸ μιᾶς ἐνδομύχου καὶ ἀνεκδιηγήτου ἀδημονίας καὶ ἀποστροφῆς, εἰς πάντα τὰ ἡδέα τοῦ ματαίου βίου· ὅθεν ὁ Ἰωάννης ἔπασχε καὶ ἐλυπεῖτο ἐν

(*) Οὗτος ἦν Βούλγαρος τὸ γένος, τὸ ἐπίθετον τοῦτο Κουκκουζέλης, ἔδωκαν αὐτῷ οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει συμμαθηταὶ αὐτοῦ, ἀστειζόμενοι· καθότι ὁ πτωχὸς οὗτος Ἰωάννης, ὁ τῆς ἐν Δυρραχίῳ χήρας υἱὸς, ἐρωτώμενος ὑπὸ τῶν συμμαθητῶν του, τί τρώγει, ἀπεκρίνετο πάντοτε «κουκία καὶ ζελιὲ· ἤγουν κουκκία καὶ χορτάρια.»

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

μέσῳ τῶν ζωηρῶν καὶ ἡδέων ἐλπίδων διὰ τὸ μέλλον, καὶ τόσον μᾶλλον ἐλυπεῖτο, καθ' ὅσον δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἄνθρωπον ἵνα φανερώσῃ πρὸς αὐτὸν τὴν ἀδημονίαν καὶ λύπην αὐτοῦ, ὅστις νὰ μὴ συμμερισθῇ καὶ συναισθανθῇ τὴν λύπην αὐτοῦ, καὶ ἐπομένως ἵνα παρηγορήσῃ αὐτόν· ἡ τοιαύτη δὲ αὐτοῦ λύπη ὑπερηύξησεν, ὅτε ἔμαθεν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ βούλεται νὰ τὸν διάσῃ ἵνα νυμφευθῇ· ὅθεν ὁ λογισμὸς ὅτι διὰ τὰς προσκαίρους ἡδονὰς τοῦ βίου, δύναται νὰ χάσῃ τὴν χαρὰν τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν, ἐπὶ τοσοῦτον ἠνόχλησε τὸν νέον, ὥστε ἀπεφάσισεν ἀφεύκτως ἵνα φύγῃ ἐκ τῆς Βασιλευούσης, καὶ νὰ κρυβῇ ἔν τινι μεμακρυσμένῃ ἐρημίᾳ. Ὁ δὲ Παντεπόπτης Θεὸς βλέπων τὸ ἄδολον τῆς γνώμης καὶ τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ, καὶ ηὐδόκησεν, καὶ συνήργησεν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῶν.

Ὅτε γοῦν ὁ τῆς παρθενίας ἐραστὴς οὗτος Ἰωάννης ἀπηύδησε διατρίβων ἐν τοῖς Βασιλείοις, καὶ ἐσκέπτετο περὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀναχωρήσεως, ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ τοῦ Ἁγίου Ὄρους τοῦ Ἄθω ὁ Ἡγούμενος τῆς μεγίστης Λαύρας, διά τινας ὑποθέσεις τῆς Μονῆς· ὁ δὲ Ἰωάννης κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ εἶδε τὸν Γέροντα τοῦτον, ὅθεν ἐσκίρτησεν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐκ τῆς χαρᾶς, καὶ ἡδέως, καὶ προσηνῶς ἠγάπησεν αὐτόν, καὶ σχετισθεὶς μετ' αὐτοῦ, ἀνεκάλυψεν αὐτῷ τούς τε λογισμοὺς καὶ τοὺς σκοποὺς αὐτοῦ, ζητήσας ἅμα καὶ τὴν συμβουλὴν αὐτοῦ· ὁ δὲ Γέρων οὐ μόνον ἐπήνεσεν, ἀλλὰ καὶ ηὐλόγησεν αὐτούς· ὅθεν ὁ Ἰωάννης, κατόπιν σχεδὸν τοῦ Γέροντος, ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς Βασιλευούσης, καὶ ἐν σχήματι ξένου ἦλθεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ εἰς τὰς Ὑλὰς τῆς Μεγίστης Λαύρας. Ἐρωτηθεὶς δὲ παρὰ τοῦ Θυρωροῦ, τὶς ἦν, καὶ πόθεν ἦλθεν, καὶ τί ἤθελεν; ὁ Ἰωάννης ἀπεκρίθη ὅτι εἶναι ἄνθρωπος χωρικός,, ποιμὴν προβάτων, καὶ ὅτι βούλεται γενέσθαι Μοναχός· εἶσαι νέος, τοῦ ὑπενθύμησεν ὁ θυρωρός. « Ἀγαθὸν ἀνδρὶ, ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν τῇ νεότητι αὐτοῦ » (*)· τῷ

(*) Ἱερεμίου θρήνων Γ', 27.

ἀπεκρίθη ταπεινῶς ὁ Ἰωάννης, καὶ παρεκάλει θερμῶς, ἵνα ἀναγγείλῃ περὶ αὐτοῦ τῷ καθηγουμένῳ· ἀνήγγειλε λοιπὸν ὁ θυρωρὸς τῷ τε Καθηγουμένῳ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς περὶ τοῦ ξένου, οἵτινες ἠχάρησαν, καθότι εἶχον ἀνάγκην τοιούτου ἀνθρώπου, ἵνα ποιμαίνῃ τοὺς τράγους· ἐδέχθη λοιπὸν τὸν Ἰωάννην καὶ συνηρίθμησεν αὐτὸν τῇ ἀδελφότητι, ὁ καθηγούμενος, καὶ κουρεύσας αὐτὸν, διέταξεν ἵνα ποιμαίνῃ εἰς τὰ ὄρη τοὺς τράγους τῆς Μονῆς· τοῦτο τὸ πρωτοφανὲς διὰ τὸν εὐλαβῆ μουσικὸν Ἰωάννην ἔργον, ἐπροξένησεν αὐτῷ μεγάλην χαρὰν· καὶ οὕτως ἐδόθη ὅλως μετὰ τοῦ ποιμνίου εἰς τὰς ἐρήμους τοῦ Ἄθω, ὅπου ἦν αὐτῷ ἀγαπητὴ ἐργασία ἡ θεία θεωρία καὶ ἡ προσευχή.

Ἐν τούτοις μαθὼν ὁ Αὐτοκράκτωρ τὴν τοῦ ἠγαπημένου αὐτοῦ Μουσικοῦ ἀναχώρησιν, ἐλυπήθη μεγάλως, καὶ ἀπέστειλεν εἰς πόλεις καὶ ἐρημικὰ μέρη ἀνθρώπους εἰς ἀνεύρεσιν αὐτοῦ· ἀλλ' ὁ ὑπὸ Θεοῦ σκεπόμενος Ἰωάννης ἔμεινε παντελῶς ἄγνωστος, καὶ μ' ὅλον ὅτι Αὐτοκρατορικοὶ ἀπεσταλμένοι ἦλθον καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, μάλιστα καὶ εἰς τὴν Λαύραν αὐτὴν τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου· οὕτως οὖν ἐν τῇ ἡσυχίᾳ παρήρχετο ὁ καιρὸς τοῦ Ἰωάννου, ὅστις καὶ ἀῤῥήτως ἐχαίρετο καὶ ἐτέρπετο, διὰ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ κατάστασιν· ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐκάθητο φυλλάτων τὸ ποίμνιον αὐτοῦ κατεχόμενος ἐν βάθει ἐνθουσιασμοῦ καὶ διαλογισμῶν, διερχόμενος ὁ λογισμὸς αὐτοῦ ὅλην τὴν ἔκτασιν τοῦ παρελθόντος βίου αὐτοῦ· ἡ δὲ καρδία αὐτοῦ ἐσκίρτα ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τῆς εὐχαριστίας πρός τε τὸν Θεὸν, καὶ τὴν αὐτοῦ Πανάχραντον Μητέρα, διὰ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀγαθὴν πρόνοιαν· καὶ νομίζων ὅτι οὐδεὶς εὑρίσκεται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐρήμῳ, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἀκούει αὐτοῦ ἤρξατο, ὡς ἔθος αὐτῷ, ψάλλειν, τοὺς γνωστοὺς αὐτῷ, θείους ὕμνους, καὶ ἡ ἀγγελικὴ φωνὴ αὐτοῦ, διὰ μακροῦ ἤχου, διηχεῖτο καὶ κατέλληγεν ἐπὶ τῶν ἐρημικῶν κορυφῶν τοῦ Ἄθωνος, διὰ μελωδικῶν ἀπηχημάτων· ἐπὶ πολὺ ἠκολούθησε ψάλλων ἐν κατανύξει καὶ ἡδονῇ πνευματικῇ ὁ Ἰωάννης, οὔτε βλέπων, οὔτε γνωρίζων, ὅτι ἐρημίτης τις, οὐ μακρὰν αὐτοῦ κεκρυμμένος ἐν σπηλαίῳ τραχυτάτῳ,

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

εἰς τόπον ἀπότομον σχεδὸν καὶ ἄβατον, ἦκουεν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ μέλος, τῆς τοῦ φαινομένου ποιμένος ψαλμωδίας διήγειρεν τὴν καρδίαν τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἡσυχαστοῦ τοσοῦτον, ὥστε ἐδάκρυσεν, καὶ ἐπροξένησεν εἰς τὴν κατανυγεῖσαν ψυχὴν αὐτοῦ πνευματικήν τινα χάριν καὶ εὐφροσύνην, καὶ ἕως ὅτου ἔψαλλεν ὁ Ἰωάννης, δὲν ἔπαυσε καὶ ὁ ἡσυχαστὴς βλέπων αὐτὸν καὶ διαπορῶν, πόθεν ἐν τῇ ἐρήμῳ τοιαύτη ἀγγελικὴ φωνή, καὶ τοιοῦτος ἄριστος μουσικός; καὶ ἡ ἀπορία τοῦ ἡσυχαστοῦ ἔφθασεν εἰς τὸν ὕψιστον βαθμόν, ὅτε παρετήρησε καλῶς ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ τράγοι, ἔπαυσαν ἐσθίοντες, ἐκ τοῦ ἐναρμονίου μέλους, τῆς τοῦ ποιμαίνοντος αὐτοὺς ψαλμωδίας, ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ ἄλογα ζῶα περικυκλώσαντα τὸν ἑαυτῶν ποιμένα, καὶ περιορίσαντα καὶ τὴν ἰδίαν πνοήν, ἵσταντο ἀκίνητα προσηλώσαντα καὶ τοὺς ἀλόγους ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ὡς κατακυριευθέντα· καὶ καταγοητευθέντα ὑπὸ τῆς ἀγγελικῆς αὐτοῦ φωνῆς· ὅθεν εὐθέως ἀπελθὼν εἰς τὴν Λαύραν ὁ ἡσυχαστής, ἀνήγγειλε τῷ καθηγουμένῳ περὶ τοῦ θαυμασίου Ποιμένος, καὶ τῆς λιγυρᾶς μελῳδίας αὐτοῦ· προσκαλεῖται λοιπὸν ὁ Ἰωάννης ἐκ τῆς ἐρήμου καὶ ἐπιτημήσας αὐτὸν ὁ ἡγούμενος ἵνα φανερώσῃ αὐτῷ τὰ κατ' αὐτὸν, ἐφανέρωσε καὶ μὴ βουλόμενος, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Αὐτοκρατορικὸς ἠδύλαλ ς Μουσικὸς Ἰωάννης· τότε ὁ Καθηγούμενος μόλις ἠδυνήθη νὰ διακρίνῃ ἀπὸ τοὺς ἤδη ἐκλείποντας, σχεδὸν ὑπὸ τῆς ἐγκρατείας, ὀφθαλμοὺς, καὶ τὴν ἄλλην προσωπικὴν φυσιογνωμίαν αὐτοῦ, ὅτι οὗτος ἀληθῶς ἐστὶν ἐκεῖνος ὁ τοῦ βασιλέως ἀγαπητὸς, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐσχετίσθη εἰς Κωνσταντινούπολιν· καὶ ὅστις τότε διῆγε τὴν εὐρυχωρωτάτην διαγωγὴν, ἔχων καὶ ὅρασιν ἐλκυστικὴν, καὶ εἰς τὰς παρειὰς σκιρτῶσαν τὴν κοκκινοειδῆ ὡραιότητα· Παρακαλέσαντος δὲ πάλιν μετὰ θερμῶν δακρύων τοῦ ταπεινοῦ Ἰωάννου, ἄφησεν αὐτὸν ὁ καθηγούμενος, εἰς τὴν αὐτὴν ποιμαντικὴν ἐργασίαν τῆς ὑπακοῆς· ἀλλ' ὁ Καθηγούμενος φοβούμενος μὴ μάθῃ τοῦτο ὁ Βασιλεὺς, μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ παρασταθεὶς πρὸς τὸν Βασιλέα: ἐλέησον λέγει τὸν δοῦλόν σου, Βασιλεῦ ! προσπίπτων ἅμα εἰς τοὺς πό-

δας τοῦ Βασιλέως αὐτοῦ· διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ τοῦ θέλοντος πάντας καὶ ἕκαστον σωθῆναι· δέομαι καὶ παρακαλῶ τὴν Βασιλείαν σου, ἵνα ἀκούσῃ πατρικῶς τὴν αἴτησίν μου, καὶ ἐκπληρώσῃ αὐτὴν, καὶ ὁ Θεὸς νὰ πληρώσῃ ἐν ἀγαθοῖς τοὺς πόθους καὶ τὰ αἰτήματά σου ! ἐκθαμβος δὲ γενόμενος ὁ Αὐτοκράτωρ ἐκ τῆς βαθείας ταπεινώσεως καὶ ὑπακοῆς τοῦ Γέροντος, ἤγειρεν αὐτὸν καὶ προσηνῶς ἠρώτησεν αὐτὸν, λέγων: « Τί θέλεις Πάτερ ἐξ ἐμοῦ; συγχώρησόν μοι ὦ Βασιλεῦ ! ἐὰν ἐγὼ ἔσομαι τολμηρὸς ἐνώπιον τῆς σῆς Μεγαλειότητος· ἡ αἴτησίς μου εἶναι οὐτιδανὴ ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῆς, διὰ σὲ εἶναι πολλὰ ἐλαφρὰ, καθότι οὐδὲν ἄλλο ἀπαιτεῖ, ἢ ἕνα σου λόγον· καὶ ὅμως ἡ ἐκπλήρωσις αὐτῆς θέλει προξενήσῃ χαρὰν καὶ παραμυθίαν εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἀγγέλους, καὶ ἀγαθὸν εἰς τὴν ἐμὴν Λαύραν· λέγε λοιπὸν προσέθηκεν εὐμενῶς ὁ Βασιλεὺς, τί θέλεις; ἐγὼ τὰ πάντα θέλω σοὶ ἐκτελέσω· Ὁ τοῦ Βασιλέως λόγος εἶναι ἱερὸς, ἀπεκρίθη ταπεινῶς ὁ Ἡγούμενος, καὶ οὐδέποτε ἀθετεῖται ! ναὶ, Πάτερ, ναὶ, ἐπικύρωσεν ὁ Βασιλεὺς, συγκινηθεὶς ὑπὸ τῆς ἁπλότητος τοῦ Γέροντος· λέγε λοιπὸν, λέγε τὶ θέλεις; χάρισαι ἡμῖν λέγει, αὐτῷ ὁ Καθηγούμενος, ἕνα τῶν ὑπηκόων σου, ὁ ὁποῖος ζητεῖ τὴν αἰώνιον σωτηρίαν αὐτοῦ, καὶ νὰ εὔχεται ὑπὲρ τοῦ Κράτους σου· τοῦτο μόνον θέλω, καὶ οὐδὲν ἕτερον· ταῦτα εἶπεν ὁ Καθηγούμενος, καὶ ἐσιώπησε· γενηθήτω τὸ αἴτημά σου, ἀπεκρίθη περιχαρῶς ὁ Βασιλεὺς, τίς δὲ καὶ ποῦ ἐστὶν οὗτος; παρ' ἡμῖν ἀπεκρίθη ἀγωνιῶν ὁ Γέρων, καὶ μάλιστα ἐν τῷ ἀγγελικῷ σχήματι, Ἰωάννης Κουκκουζέλης ὀνομαζόμενος· Κουκκουζέλης; ὁρμητικῶς ἀπεκρίθη ὁ Βασιλεὺς, καὶ μὲ τὸν λόγον ἐῤῥευσαν δάκρυα ἀκουσίως, ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ, καὶ κατέβησαν ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ αὐτοῦ στήθους. Τότε ὁ Καθηγούμενος ἐδιηγήθη λεπτομερῶς τὰ περὶ τοῦ Ἰωάννου, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ μετὰ προσοχῆς ἠκροάσθη αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τέλους ἀνεβόησε μετὰ συγκινήσεως, λυποῦμαι τὸν μοναδικόν μου ψάλτην ! λυποῦμαι τὸν ἐμὸν Ἰωάννην ! ἀλλ' ἀφοῦ ἐκουρεύθη ἤδη, ὑπομονητέον ! ἡ τῆς ψυχῆς σωτηρία ὑπάρχει τιμιωτέρα πάντων· ἂς

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

προσεύχεται ἤδη καὶ ὑπὲρ τῆς ἐμῆς σωτηρίας. καὶ ὑπὲρ τῆς ἐμῆς Βασιλείας· ταῦτα ἀκούσας ὁ Γέρων ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ εὐλόγησε τὸν ἑαυτοῦ ἐλεήμονα Βασιλέα, καὶ περιχαρὴς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Λαύραν αὐτοῦ. Ἔκτοτε λοιπὸν ὁ Ἰωάννης ἔμεινεν ἡσυχος, ἀνήγειρε διὰ τὸν ἑαυτόν του μίαν κέλλαν ματὰ παρεκλησηδίου ἐπ' ὀνόματι τῶν Ἀρχαγγέλων, καὶ ἡσυχάζων ἐν αὐτῇ τὰς ἓξ ἡμέρας τῆς ἑβδομάδος, κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς λοιπὰς ἑορτὰς, ἤρχετο ἐν τῷ Καθολικῷ Ναῷ καὶ ἱστάμενος ἐν τῷ δεξιῷ χορῷ ἔψαλε μετὰ κατανύξεως σὺν τοῖς ἄλλοις ψάλταις. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἥτις ἦν τὸ Σάββατον τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου, ἀφοῦ ἔψαλε τοὺς ὕμνους τῆς Ἑρτῆς, ἐκάθισε μετὰ τὴν ἀγρυπνίαν, ἐν τῷ στασιδίῳ, τῷ ἀπέναντι τῆς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἀνεγνώσθησαν, καὶ οἱ οἶκοι, ἵνα ἀναπαυθῇ ὀλίγον, καὶ ὀλίγον νυστάξας ἀκούει ἀμέσως σιγανὴν τινὰ φωνὴν, «Χαίροις Ἰωάννη! (καὶ μὲ τὴν φωνὴν βλέπει ἔμπροσθεν του τὴν Θεοτόκον ἀκτινοβολοῦσαν μὲ Οὐράνιον φῶς) Ψάλλε μοι, ἐξηκολούθησεν ἡ Θεοτόκος, καὶ ἐγὼ οὐ μὴ σὲ ἐγκαταλείψω. καὶ μὲ τὸν λόγον ἐνεχείρησεν αὐτῷ ἓν χρυσοῦν νόμισμα, καὶ οὕτως ἐγένετο ἄφαντος· διυπνησθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης ὅλως σκιρτῶν, ἐκ τῆς ἀμέτρου χαρᾶς βλέπει ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ τὸ νόμισμα, ὅθεν ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἔῤῥευσαν δάκρυα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, καὶ ἑπομένως εὐχαρίστησε καὶ ἐδόξασε μαγάλως τὴν Οὐράνιον Ἄνασσαν, διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ἄῤῥητον αὐτῆς χάριν ταύτην καὶ εὐδοκίαν καὶ ἔλεος. Εἶτα ἐκρέμασαν τὸ νόμισμα εἰς τὴν ῥηθεῖσαν Ἁγίαν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐγένοντο ἐξαίσια θαύματα, καὶ οὐ μόνον ὑπὸ τῆς ἁγίας εἰκόνος. ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ νομίσματος. Ἔκτοτε λοιπὸν ὁ Ἰωάννης προθυμώτερον ἐκτελοῦσε τὸ ἔργον αὐτοῦ· ψάλλων εὐλαβῶς καὶ μετὰ κατανύξεως, τόσον ὥστε ἐκ τῆς πολλῆς στάσεως, τῶν τέ ἰδιαιτέρων καὶ τῶν κοινῶν καὶ φανερῶν ἀγρυπνιῶν, ἐσάπησαν οἱ πόδες αὐτοῦ, καὶ κατέσθιον αὐτοὺς οἱ σκώλυκες· ἀλλὰ πάλιν μετ' ὀλίγον ἐφάνη αὐτῷ κατ' ὄναρ ἡ Θεοτόκος, καὶ εἶπεν «ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσο

ὑγιὴς ! καὶ εὐθέως ἐγένετο ὑγιὴς, ἀφανισθέντων τῶν πληγῶν καὶ ἀλγηδόνων.

Ὅθεν ὁ Ἰωάννης ὡς εὐγνώμων, τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ διήνυσε εἰς μεγάλους καὶ ὑπὲρ φύσιν ἀγῶνας, ὥστε τοσοῦτον ἐρωτίσθη νοερῶς, ὅτι ἠξιώθη νὰ προίδῃ τὴν ὥραν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ· ἀποχαιρετήσας λοιπὸν πάντας τοὺς συναχθέντας ἐν τῇ κέλλῃ αὐτοῦ, καὶ δοὺς, καὶ λαβὼν τὴν συγχώρησιν, καὶ διατάξας ἵνα τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐνταφιασθῇ ἐν τῷ παρ' αὐτοῦ ἐγερθέντι Ναῷ τῶν Ἀρχαγγέλων προσευχόμενος, ἀπῆλθε πρὸς Κύριον.

Ἡ εἰκὼν αὕτη ἵσταται ἐν τῷ Παρεκλησίῳ τῷ πλησίον τῆς Πύλης τῆς Μονῆς ἀνεγερθέντι, ἐπὶ τοῦ καταπετάσματος, ἐν τῇ θέσει, καθ' ἣν ὡς ἔθος ἡ εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἵσταται, ἐνώπιον τῆς ὁποίας καίουσι τρεῖς ἀκοιμήτους κανδήλας·

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ✤ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ ✤

Tab. XI.

Λιτογρ. Α. Τραπεζέα.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Κτιτόρισσα.

Γ.

Περὶ τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεομήτορος τῆς ἐπιλεγομένης Κτιτορίσσης καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Βατοπεδίου.

Ἦλθασιν ποτὲ ἀπὸ τὴν Συρίαν Ἄραβες πλῆθος ἀμέτρητον, μὲ καράβια, καὶ ἐπῆραν τὴν Κρήτην καὶ Σικελίαν, καὶ ὅλα τὰ νησία· τινὲς ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἦλθασι καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Μονὴν τοῦ Βατοπεδίου νὰ τὴν κουρεύσουν, τοὺς ὁποίους ἰδὼν ἀπὸ μακρὰν ὁ Βηματάρης, ἐπῆρε τὸν τίμιον Σταυρὸν, καὶ μίαν εἰκόνα ὁποῦ εἶχασι θαυμασίαν, καὶ τὰ ἔκρυψεν, εἰς τὸ πηγάδι τῆς Ἁγίας Τραπέζης, καὶ βάνωντας ἔμπροσθεν αὐτοῦ μίαν ἀναμμένην λαμπάδα· ἐσκέπασε τὸ πηγάδι μὲ πολλὰ ξύλα καὶ πέτραις ἐπιδέξια. ἔπειτα φεύγωντας πρὸς τὸ δάσος νὰ κρυπτῇ, ἐπρόφθασαν οἱ βάρβαροι καὶ τὸν ἐπῆραν αἰχμάλωτον μὲ ἄλλους πολλοὺς καὶ τοὺς ὑπῆγαν εἰς τὴν Κρήτην μὲ ὅσα ἄλλα σκεύη ἀκριβὰ εὑρήκασι· καὶ ἔμεινε τὸ μοναστήριον ἔρημον· ὕστερον δὲ, ὅταν ἦλθασιν οἱ ἐπίλοιποι ἀδελφοὶ, ὁποῦ ἔλειπαν εἰς τὰ Μετόχια, καὶ εἶδασι τὸ Μοναστήρι, ἐλυπήθησαν· πλὴν ἔμειναν εἰς αὐτὸ καὶ ἐπορεύοντο, ἕως οὗ ἦλθασιν ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν Ἀθανάσιος, Νικόλαος, καὶ Ἀντώνιος, οἵτινες εἶχασι πόθον νὰ γένουν Καλόγεροι, καὶ ἐβάστα καθ' ἕνας τρεῖς χιλιάδες φλωρία, καὶ μὲ ταῦτα ἀνεκαίνισαν τὸ Μοναστήριον· καὶ γενόμενοι Καλόγεροι ἐτελείωσαν ἐκεῖ θεαρέστως πολιτευόμενοι. Εἰς δὲ τὰς ἡμέρας τοῦ Βασιλέως Νικηφόρου, ὅστις ἔκτισε τὴν Λαύραν, ἔστειλε πολλὴν ἀρμάδα νὰ πολεμήσουν τὴν Κρήτην, καὶ νικήσαντες οἱ Χριστιανοὶ μὲ τὴν Θείαν βοήθειαν, τοὺς μὲν βαρβάρους ἐφόνευσαν, τοὺς δὲ αἰχμαλώτους Χριστιανοὺς ἠλευθέρωσαν, καὶ ἐξόχως τὸν Βηματάρην τοῦ Βατοπε-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

δίου, ὅστις ἦλθε πάλιν εἰς τὸ Μοναστήριον, καὶ βλέπωντας τοὺς ἀδελφοὺς δὲν ἐγνώριζε τινὰ ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ ἤξευρε· πλὴν ἐβαλεν εἰς ὅλους μετάνοιαν, καὶ τοὺς ἀνήγγειλε τὴν ὑπόθεσιν πῶς ἔκρυψεν εἰς τὸ πηγάδι τοῦ Βήματος τὸ τίμιον ξύλον τοῦ Σταυροῦ καὶ τὴν Ἁγίαν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, ὁποῦ ὀνόμαζαν Κτιτόρισσαν· τότε ἀνοίξαντες τὸ πηγάδι, εἶδασι τὴν εἰκόνα καὶ τὸν Σταυρὸν, καὶ ἐστέκοντο (ὢ τοῦ θαύματος) ἐπάνω εἰς τὸ νερὸν ὄρθια, καὶ ἡ λαμπάδα ἀναμμένη ἀκόμη, ὁποῦ ἦσαν περασμένοι τόσοι χρόνοι. Τότες οἱ Μοναχοὶ ἰδόντες τοιοῦτον παράδοξον, ἐξέστησαν καὶ ἔλεγον ὅλοι τὸ, «Κύριε ἐλέησον»· καὶ εὐγάνοντές τα ἀπ' ἐκεῖ, τὰ ἔβαλαν εἰς τὸν τόπον τους· ἔκτοτε δὲ καθ' ἑκάστην Δευτέραν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος, μετὰ τὸν ἑσπερινὸν ἐκτελεῖται ἐπίσημος παράκλησις τῆς Θεοτόκου, εἰς ἀνάμνησιν τῆς εὐτυχεστάτης εὑρέσεως τῆς ἁγίας ταύτης εἰκόνος καὶ τὴν ἐπιούσαν δηλ. τὴν τρίτην ἐπίσημος Λειτουργία ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ, μετὰ κολύβων, καὶ ἐν τῇ τραπέζῃ ὑψοῦται, ὡς ἔθος καὶ τὸ ὕψωμα τῆς Παναγίας. Ἡ δὲ τοιαύτη τακτικὴ καὶ ἀδιάκοπος ἑορταστικὴ ἀνάμνησις, εἰς παρέλευσιν ἐννέα αἰώνων, μαρτυρεῖ καὶ ἐπιβεβαιοῖ τὴν ἀλήθειαν τοῦ γεγονότος τούτου, τοῦ βαθέως ἐγκεχαραγμένου ἐν ταῖς παραδόσεσι τῆς Ἱερᾶς τοῦ Βατοπεδίου Μονῆς.

Ὅσον δὲ ἀφορᾶ τὴν ἱερὰν Λειτουργίαν, τὴν καθ' ἑκάστην τρίτην ἐπιτελουμένην ἐν τῷ Καθολικῷ Ναῷ, πρέπον ἐστὶ νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει. ἐκτελεῖται ἡ Ἱερουργία ἐν τοῖς Καθολικοῖς Ναοῖς, εἰς μόνας τὰς Ἀναστασίμους καὶ ἑορτασίμους ἡμέρας. εἰς δὲ τὰς ἄλλας ἁπλὰς ἡμέρας, πάντοτε ἐκτελεῖται εἰς τὰ παρεκκλήσια. Ὁ ὄρθρος ὅμως, ὁ ἑσπερινὸς, καὶ τὸ ἀπόδειπνον, ἀναγινώσκονται ἐν τῷ Καθολικῷ Ναῷ· Αὕτη δὲ ἡ ἰδιαιτέρα σεμνότης καὶ βαρύτης τῶν Καθολικῶν Ναῶν, εἶναι τὰ μάλιστα ἐπισημοτάτη, διότι πραγματικῶς ὑπηρετοῦσιν εἰς μόνας τὰς Δεσποτικὰς ἑορτὰς καὶ τὰς ἄλλας ἑορτασίμους ἡμέρας, ὅθεν καὶ «Κυριακὰ» λέγονται κατὰ τοὺς τύπους τῶν ἀρχαίων Κοινοβίων καὶ ἡσυχαστηρίων. — Καὶ ἡ λαμπὰς

δὲ αὕτη ἡ τότε καιομένη εὑρεθεῖσα, μέχρι τῆς σήμερον καίεται ἀκοιμήτως ἐν τῷ δεξιῷ μέρει ἐνώπιον τῆς ἁγίας εἰκόνος τῆς Θεομήτορος, διότι προσθέτοντες οἱ Μοναχοὶ πάντοτε κηρὸν, τοιουτοτρόπως διατηροῦσιν αὐτὴν ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ὥστε ἀναμφιβόλως θέλει διαρκέσει ἕως ὅτου ἵσταται καὶ ἡ ἰδία αὕτη Μονὴ· ὁ δὲ ἄνω εἰρημένος βηματάρης, ὅστις ἦτον Ἱεροδιάκονος, ἔμεινε πάλιν εἰς τὸ διακόνημά του· καὶ ζήσας ὀλίγας ἡμέρας ζωὴν ὑπερθαύμαστον, ἀπῆλθεν εἰς Βασιλείαν Οὐράνιον. Ἡ Ἁγία αὕτη εἰκὼν, εὑρίσκεται τὰ νῦν ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ ἐν τῇ ἄνω καθέδρᾳ· ὁ δὲ Σταυρὸς, ὡς ἔθος, ὄπισθεν τῆς Ἁγίας Τραπέζης. Περὶ τοῦ Σταυροῦ τούτου λέγουσιν, ὅτι ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ὁ Ἰσαπόστολος ἐποίησεν αὐτὸν κατὰ τὸν τύπον τοῦ Σταυροῦ, τοῦ ἐν οὐρανῷ ὀφθέντος αὐτῷ, ὅθεν καὶ λέγεται Σταυρὸς τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου. — Ἡ δὲ Κτιτορικὴ Εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ὀνομάζεται ἐνταῦθα καὶ «Βηματάρισσα.»

ΕΘΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Α΄.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεομήτορος, τῆς λεγομένης Παραμυθίας, καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ τοῦ Βατοπεδίου Μονῇ.

Ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις, ἦλθεν ποτὲ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος συμμορία πειρατῶν, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ εἰσέλθουν ἐντὸς μιᾶς τῶν καλλιτέρων Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους δηλ. τοῦ Βατοπεδίου, κατὰ τὴν αὐγὴν, ἅμα δηλ. τῇ ἀνοίξει τῆς Πύλης τῆς Μονῆς, καὶ οὕτω τοὺς μὲν Μοναχοὺς νὰ κατασφάξωσι, τὸν δὲ πλοῦτον τῆς Μονῆς, λεηλατήσωσι· ἐλθόντες οὖν οἱ πειραταὶ ἀπεβιβάσθησαν τὸ ἑσπέρας εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐκρύβησαν εἰς τοὺς πλησίον θάμνους τῆς Μονῆς. Ἀλλ' ἡ κοινὴ Ἔφορος παντὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ὑπεραγία Θεοτόκος Παρθένος, δὲν παρεχώρησε τοῦ νὰ ἐκτελεσθῇ, ὁ τῶν ἀθέων Βαρβαρικὸς σκοπὸς· καθότι τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν μετὰ τὴν τοῦ ὄρθρου ἀπόλυσιν, ὁπότε ἅπαντες οἱ ἀδελφοὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὴν Κέλλαν αὐτοῦ πρὸς παραμικρὰν ἀνάπαυσιν, ὁ Καθηγούμενος διέμεινεν εἰς τὸν Ναὸν, ἐξακολουθῶν τὰς ἐωθινὰς αὐτοῦ προσευχὰς· καὶ ἐν τῷ ἅμα ἀκούει φωνὴν ἐκ τῆς Εἰκόνος τῆς Θεομήτορος, λέγουσαν. Μὴ ἀνοίξητε σήμερον τὰς πύλας τῆς Μονῆς, ἀλλ' ἀναβάντες ἐπὶ τῶν τειχῶν ἀποδιώξατε τοὺς πειρατὰς· ἐκπλαγεὶς, ὅθεν ὁ Ἡγούμενος ἐνητένισε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς Ἁγίας Εἰκόνος, ἐξ ἧς ἠκούσθη ἡ φωνὴ, καὶ ἀμέσως φανεροῦται αὐτῷ, ἐκπληκτικώτατον θαῦμα· βλέπει ὅτι τὸ τῆς Θεοτόκου πρόσωπον ἐγένετο ζῶν, ὡσαύτως καὶ τὸ τοῦ ὑπ' αὐτῆς βασταζομένου βρέφους Ἰησοῦ· τὸ δὲ προαιώνιον βρέφος ἐκτεῖναν τὴν ἑαυτοῦ δεξιὰν, καὶ ἐπικαλύπτων δὶ αὐτῆς τὰ χείλη τῆς θείας Μητρὸς αὐτοῦ, ἔστρεψε πρὸς αὐτὴν τὸ θεῖον αὐτοῦ πρόσω-

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΧΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΠΑΔΡΙΑΝΟΥ

πον, καὶ εἶπε: « Μὴ Μήτερ μου, μὴ εἴπῃς αὐτοῖς τοῦτο, ἀλλὰ τιμωρηθήτωσαν οὗτοι πρεπόντως. ἀλλ' ἡ Θεομήτωρ ἐπιμελουμένη, ἵνα περικρατήσῃ διὰ τῆς ἑαυτῆς χειρὸς, τὴν χεῖρα τοῦ υἱοῦ καὶ Θεοῦ αὐτῆς, καὶ ἐκκλίνουσα δεξιῶθεν ἐξ αὐτοῦ τὸ ἑαυτῆς πρόσωπον, ἐξεφώνησεν αὖθις τοὺς αὐτοὺς ἐκείνους λόγους: « Μὴ ἀνοίξητε σήμερον τὰς πύλας τῆς Μονῆς κ. τ. λ. παταχθεὶς λοιπὸν φόβῳ διά τὸ φρικτὸν τοῦτο θαυμάσιον ὁ Ἡγούμενος, ἐσύναξεν ἀμέσως ἅπασαν τὴν Ἀδελφότητα, ἐδιηγήθη αὐτοῖς τὰ συμβάντα, καὶ τοὺς πρὸς αὐτὸν λόγους τῆς Θεομήτορος, καὶ αὐτοὺς ἐκείνους τοὺς λόγους, οὓς ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐξεφράσθη πρὸς αὐτὴν· καὶ πάντες παρετήρησαν μετ' ἄκρου θαυμασμοῦ, ὅτι τὸ τῆς Θεομήτορος πρόσωπον, καὶ τὸ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἐν γένει ἅπασα ἡ περιγραφὴ καὶ ὁ σχηματισμὸς τῆς εἰκόνος ἐκείνης, ἔλαβον ἄλλον σχηματισμὸν, ὅλος ἐναντίον τῆς πρώτης αὐτῶν θέας· εἰς ἀπόδειξιν δὲ τῆς ζωηρᾶς αὐτῶν εὐγνωμοσύνης, εὐχαρίστησαν οἱ Μοναχοὶ τὴν πρόνοιαν καὶ προστασίαν, ἣν δεικνύει ὑπὲρ αὐτῶν ἡ Κυρία Θεοτόκος, καὶ ὁ ἐλαιῶν αὐτοὺς δι' αὐτῆς Κύριος. Ἔπειτα δὲ ἀνέβησαν εἰς τὰ τείχη, καὶ διά τῶν ἐν τῇ Μονῇ εὑρισκομένων ὅπλων (*) ἀπέκρουσαν τὴν τῶν πειρατῶν ἔφοδον. Ἔκτοτε λοιπὸν μέχρι τῆς σήμερον ἡ Θαυματουργὸς αὕτη εἰκὼν τῆς Θεομήτορος ὑπάρχει γνωστὴ ὑπὸ τὸ ὄνομα Παραμυθία· ὁ δὲ σχηματισμὸς τῶν προσώπων, τῆς τε Θεομήτορος καὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔμεινεν οὕτω· καθὼς ἐσχηματίσθη ἐν τῇ τρίτῃ ἐκφωνήσει τῇ ὑπὸ τοῦ Καθηγουμένου ἀκουσθείσῃ· ἤγουν ἡ Θεία Μήτηρ ἐκκλίνουσα δεξιόθεν τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐκ τῆς ἐκτεινομένης δεξιᾶς τοῦ προαιωνίου αὐτῆς βρέφους καὶ Κυρίου, σπουδάζει νὰ ἀπομακρύνῃ αὐτὴν ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς, ὅπως ἐλευθέρως ἐκφρασθῇ εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτῆς δούλους τὸν προκείμενον κίνδυνον.

Ἡ Θαυματουργὸς αὕτη εἰκὼν εὑρίσκεται ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ τῆς

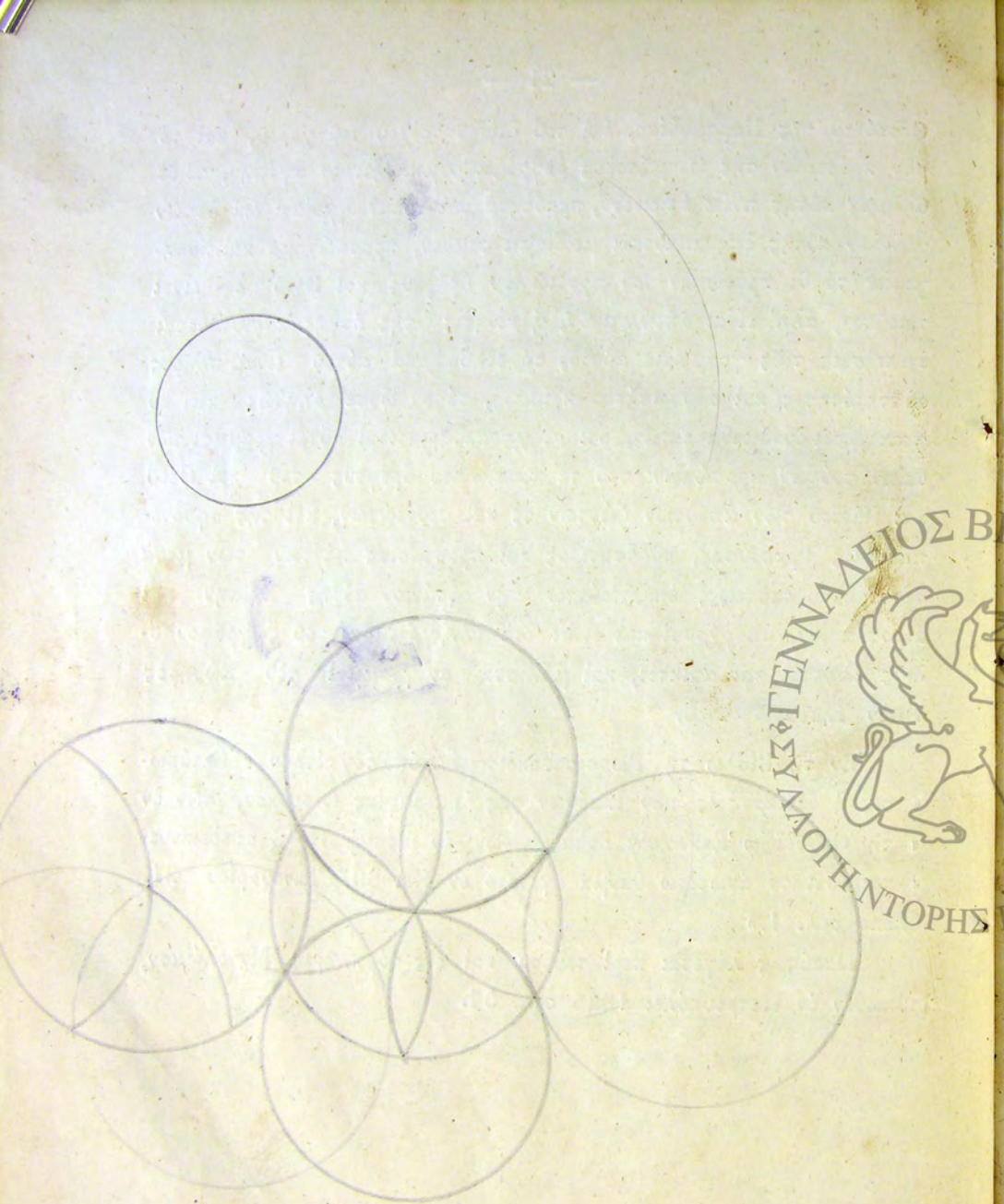
(*) Τὴν σήμερον τὰ ὅπλα εἶναι ἐμποδισμένα, ἀλλ' εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἑκάστη μὲν Μονὴ ἠδύνατο νὰ ἔχῃ αὐτά.

Θεοτόκου τῆς Παραμυθίας, ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τοίχου τοῦ χοροῦ, καὶ τὸ μὲν πρόσωπον τῆς Θεομήτορος ἐκφράζει συμπαθητικὴν ἀγάπην, τὸ δὲ βλέμμα αὐτῆς πνέει ἐπιείκιαν, πραότητα καὶ εὐσπλαγχνίαν· ἐπὶ δὲ τῶν χειλέων αὐτῆς ἐπαναπαύεται μειδίαμα σεμνὸν, προσφώνημα καὶ παρηγορία· τὸ δὲ πρόσωπον τοῦ προαιωνίου βρέφους καὶ Θεοῦ δὲν εἶναι τοιοῦτον, ἀλλ' εἶναι ἀπειλητικὸν, ἡ κίνησις τῆς ὀργῆς παριστάνεται ἐν πάσαις ταῖς γραμμαῖς αὐτοῦ, τὸ δὲ βλέμμα αὐτοῦ εἶναι πλῆρες αὐστηρότητος καὶ ἀδυσωπήτου κρίσεως, τόσον ὥστε ἀληθῶς καὶ ἐν πεποιθήσει δυνάμεθα εἰπεῖν, ὅτι αἱ χαρακτηριστικαὶ αὗται γραμμαὶ τῶν θείων τούτων προσώπων· τοῦ τε προαιωνίου βρέφους τοῦ καὶ Θεοῦ καὶ Κριτοῦ τῶν ἁπάντων ζώντων τε καὶ τεθνεώτων, καὶ τῆς ἀφθονοπαρόχως ἀγαπούσης, προστάτιδος καὶ προστασίας πάντων τῶν μετὰ ἀδιστάκτου πίστεως, ἐπιζητούντων τὴν οὐράνιον αὐτῆς Σκέπην καὶ Προστασίαν, ὑπάρχουσι καὶ εἶναι διὰ τὴν γραφίδα τοῦ ζωγράφου ὅλως ἄληπτοι καὶ ἄφικτοι, καὶ μάλιστα αἱ γραμμαὶ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐν τῇ Βίβλῳ τῇ Ῥωσσιστὶ ἐκδιδομένῃ ὑπὸ τὸν τίτλον « Ἐκτύπω-« σις ἢ ἐξεικόνησις τῶν Εἰκόνων τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῶν ἐν « τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ δοξαζομένων· ἐν Μόσχᾳ 1848 ἀποδεικνύε-« ται, ὅτι τὸ ἀνωτέρω θαῦμα ἐγένετο ἐν ἔτει 807 Ἰανουαρίου 21 βλέπε σελ. 1. »

Ὡσαύτως λέγεται περὶ τούτου καὶ εἰς τὸ πλῆρες Μηνολόγιον, τυπωθὲν ἐν Πετρουπόλει 1848 σελ. 54.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΕΙΟΝ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб: XIII.

Литог. А. Трапшеля.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Ἐσφαγ[illegible]
ερш.

Ε'.

Περὶ τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης Ἐσφαγμένης καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ ἰδίᾳ τοῦ Βατοπεδίου Μονῇ.

Ἡ ἐπωνυμία αὕτη ἐπεδόθη τῇ Ἁγίᾳ ταύτῃ εἰκόνι, διὰ τὴν ἑξῆς αἰτίαν: Εἷς Ἱεροδιάκονος Ἐκκλησιάρχης τῆς αὐτῆς Μονῆς, ἐργαζόμενος ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ, καὶ καταγινόμενος κατὰ τὸ χρέος αὐτοῦ, ἵνα φιλοκαλῇ καὶ τακτοποιῇ τὰ πάντα, ἤρχετο ἐνίοτε ἵνα γευματίσῃ ἐν τῇ Κοινῇ τραπέζῃ, οὐχὶ ἐν τῇ ὡς ἔθος, διατεταγμένῃ ὥρᾳ, ἀλλ' ὑστερώτερον· ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ἐβράδυνεν ὡσαύτως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, εἶτα ἐλθὼν εἰς τὴν τράπεζαν ἐζήτησε παρὰ τοῦ τραπεζάρη, νὰ τῷ δώσῃ νὰ γευματίσῃ· ὁ δὲ τραπεζάρης ἀγανακτήσας διὰ τὴν ἄωρον ἔλευσιν τοῦ Ἐκκλησιάρχου, εἶπεν αὐτῷ μετ' ὀργῆς, ὅτι πρέπει νὰ ἔρχηται εἰς τὴν τράπεζαν εἰς τὴν διατεταγμένην ὥραν καὶ οὐχὶ ὅταν θέλῃ καὶ βούληται· ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἐκκλησιάρχης ἐλυπήθη διὰ τὴν τοιαύτην παρατήρησιν τοῦ Τραπεζάρη, καὶ οὕτω μᾶλλον ἐπιμόνως ἐζήτει νὰ τῷ δοθῇ γεῦμα· ἀλλ' ὁ Τραπεζάρης εἶπεν αὐτῷ ἀποφασιστικῶς, ὅτι δὲν ἔχει δι' αὐτὸν, οὔτε τμῆμα ἄρτου· ὅθεν ὁ ταλαίπωρος Ἐκκλησιάρχης καὶ νήστης, καὶ ὡς δαιμονιῶν ἐξῆλθε τῆς τραπέζης καὶ οἱ λογισμοὶ αὐτοῦ ὁ εἷς τοῦ ἄλλου σκοτεινότεροι γενόμενοι ἤρξαντο, νὰ κυματίζωσι τὴν διάπυρον καὶ ὀξεῖαν αὐτοῦ καρδίαν, καὶ νὰ δαιμονίζωσιν αὐτὴν, διὰ τῆς πρὸς τὸν Τραπεζάρην ἀδημονίας καὶ ἀγανακτήσεως· ἐν τοιαύτῃ λοιπὸν ἀνωμάλῳ καταστάσει τοῦ πνεύματος ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ναὸν, ὅπου οἱ λογισμοὶ αὐτοῦ, οὐ μόνον δὲν καθησύχασαν ἀλλὰ μᾶλλον ἰσχυροτέρως κατέθλιβον αὐτὸν καὶ ὅλως ἐγένετο σχεδὸν ἔξω φρενῶν. Ἐν τοιαύτῃ λοι-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΤΟΡΘΩΣΙΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

πὸν ταραχῆ καὶ ζάλη τοῦ πνεύματος, καὶ ὅλως ἐξεστηκῶς ἐπλησίασε πρὸς τὴν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, καὶ σταθεὶς ἐνώπιον αὐτῆς εἴρξατο λέγειν ἐπιτιμιτικῶς: « Ἕως πότε ἔσομαι ὑπηρετῶν σε Θεοτόκε; κόπους καὶ κόπους. καὶ δὶ ὅλα ταῦτα οὐ μόνον οὐδὲν ἄλλο, ἀλ' οὐδὲ τμῆμα ἄρτου ἔχω εἰς ὑποστήρηξιν τῶν κεκοπιακότων δυνάμεων μου· » καὶ μὲ τοὺς λόγους τούτους λαβὼν τὴν μάχαιραν, δὶ ἧς πρότερον ἐκαθάριζε τοὺς κηροὺς ἐκ τῶν μανουαλίων, ἀναπαλήσας τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἔπηξεν αὐτὴν ἰσχυρῶς εἰς τὴν παρειὰν τῆς εἰκόνος, καὶ οὕτω κατέτρωσεν αὐτὴν· καὶ ἐν τῷ ἅμα ἐξετηνάχθη καὶ ἔῤῥευσεν κρουνηδὸν τὸ αἷμα ἐκ τῆς πληγῆς, τὸ δὲ ὅλον πρόσωπον τῆς Θεομήτορος κατεκάλυψεν ἡ ὠχρότης, ὥσπερ τινὸς ἀποθνήσκοντος ἐκ τῆς πληγῆς, καὶ ἐκ τοῦ ῥέοντος αἵματος ἀμέσως ὁ εἰκονοκτόνος κατεσχέθη ἀπὸ τρόμον μέγαν, ἔπεσεν ἐνώπιον τῆς Ἁγίας εἰκόνος, καὶ παταχθεὶς ἀπὸ ἄῤῥητον φρίκην, ἐγένετο ὥσπερ φρενόληπτος, αἱ ἁρμονίαι τοῦ σώματος αὐτοῦ περελύθησαν, καὶ ἔτρεμεν ὡς ὁ Κάϊν καὶ φονεὺς. Εὐθέως ἐγνώρισαν τὸ γεγονὸς ἅπαντες οἱ ἐν τῇ Μονῇ καὶ ἐλθόντες εἰς τὸν Ναὸν ὅτε Καθηγούμενος καὶ οἱ ἀδελφοί, εἶδον ἐκθαμβούμενοι, ὅτι τὸ ἐκ τῆς παρειᾶς τῆς ἁγίας εἰκόνος ῥεῦσαν αἷμα, εἰσέτι δὲν ἐξηράνθη ἐν αὐτῇ· τότε ἀμέσως ὁ φονεὺς ἐτυφλώθη καὶ ἐγένετο φρενόληπτος. Ὁ δέ εὐλαβέστατος Ἡγούμενος, οἰκτείρων τὸν φονέα, ἐποίησε τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ὁλονύκτιον ἀγρυπνίαν, ὑπὲρ ἐλέους καὶ σωτηρίας αὐτοῦ· καὶ ὅμως τρία ὁλόκληρα ἔτη διέμεινεν ὁ δυστυχὴς ἔξω φρενῶν καὶ τρέμων ὅλως, καὶ τυφλὸς ἀπὸ ὀφθαλμοὺς· τέλος μετὰ παρέλευσιν τῶν τριῶν ἐτῶν, ἡ παρηγορία τῶν μετανοούντων Ὑπεραγία Θεοτόκος ἐφάνη κατ' ὄναρ τῷ ἡγουμένῳ καὶ ἐφανέρωσεν αὐτῷ, ὅτι διὰ τὰς προσευχὰς καὶ μεσιτείας αὐτῶν, συγχωρεῖ τῷ πλάνῃ τὴν ἀνομίαν ταύτην, καὶ χαρίζει αὐτῷ τὴν ὑγιείαν, ἀλλ' ἐν οὐτοις, τῷ εἶπεν ἡ χειρ αὐτοῦ διὰ τὴν τόλμην καὶ ἱερόσυλον πράξιν ἐναντίον ἐμοῦ μέλλει νὰ κατακριθῇ ἐν τῇ δευτέρα τοῦ Χριστοῦ παρουσίᾳ· ὅθεν τὸ πρωὶ ὁ φρενόληπτος πραγματικῶς ἐσωφρονίσθη, καὶ γενόμενος ἐν ἑαυτῷ ἀνέβλεψεν αὖθις καθαρῶς τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ, καὶ ἔστη παντελῶς ὁ τρόμος τῶν μελῶν αὐτοῦ· ὅθεν ἐπὶ πολὺ ἔκλαιε πικρῶς καὶ διὰ τὴν τοιαύτην παραφροσύνην αὐτοῦ ὀνομάζων τὸν ἑαυτόν του φονέα, καὶ ποιήσας ἐνώπιον τῆς παρ' αὐτοῦ ἐσφαγμένης εἰκόνος ἓν στασίδιον, διεπέρασε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐν ἀληθεῖ καὶ εἰλικρινεῖ μετανοίᾳ κατηγορῶν καὶ μεμφόμενος ἑαυτὸν, διὰ τὴν ἱερόσυλον αὐτοῦ τόλμην, καὶ ταλανίζων τὴν ἑαυτοῦ δαιμωνιώδη πράξιν.

Ἡ δὲ μεσίτης τῶν ἁμαρτωλῶν δὲν ἄφησεν αὐτὸν ἀπαρηγόρητον, ἀλλ' ἐφανερώθη αὐτῷ ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ καὶ ἐχαροποίησεν αὐτὸν διὰ τῆς συγχωρήσεως, προσθέτουσα ὅμως ὅτι ἡ τολμηρὰ χεὶρ αὐτοῦ ὀφείλει νὰ δοκιμάσῃ τὴν φοβερὰν κρίσιν ἐπὶ τῆς δευτέρας τοῦ Χριστοῦ Παρουσίας· καὶ τέλος ἀνεπαύθη ἡσύχως οὗτος ὁ μετανοῶν, καὶ ὅ ε κατὰ τὸ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει ἔθος μετὰ παρέλευσιν τριῶν ἐτῶν ἐγένετο ἡ τῶν ὀστέων αὐτοῦ ἀνακομιδὴ, τρομερώτατον θέαμα ἐπάταξε τοὺς ἐκεῖσε παρευρεθέντας ἀδελφοὺς . . . ὅλα τὰ ὀστᾶ τοῦ μετανοήσαντος τούτου ἁμαρτωλοῦ ἦσαν καθαρὰ καὶ φέροντα ἐν ἑαυτοῖς τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ θείου ἐλέους ἡ δὲ χεὶρ αὐτοῦ ἡ τολμήσασα τὸ τρομερώτατον κακούργημα διέμεινεν ἄλυτος καὶ ἐξοφομένη, μέχρι καὶ τῆς σήμερον ἡμέρας.

Εἷς τῶν προσκυνητῶν, νομίζων ἐξ ἀγνοίας ὅτι ἡ χεὶρ αὕτη δὶ ἁγιότητα ὑπάρχει ἄλυτος, ἀπέκοψε μὲ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ μέρος ἐξ αὐτῆς, πρὸς ἁγιασμὸν ἑαυτοῦ· ἡ δὲ χεὶρ ἀμέσως διελύθη ἐν μέρει· ἔμεινεν ὅμως ἡ παλάμη μετὰ τῶν δακτύλων ζοφερὰ καὶ κατάμαυρος, τὴν ὁποίαν καὶ δεικνύουσι μέχρι τῆς σήμερον τοῖς προσερχομένοις προσκυνηταῖς, εἰς φόβον τοῦ παραπτώματος καὶ εἰς μνήμην τοῦ ὅλως ἀσυνήθους συμβεβηκότος καὶ ἀποδεικνύωντας ὡς ἐκ μέρους ἡμῶν τὴν ἀνθρωπίνην κακίαν, καὶ ὡς ἐκ μέρους τῆς Θεομήτορος, τὴν ἀκατανόητον ἀγαθότητα καὶ ἀγάπην ἣν ἔχει, ἑτοίμη οὖσα νὰ συγχωρῇ πᾶσι τοῖς παροργίζουσιν αὐτὴν ἀκουσίως ἢ καὶ ἑκουσίως.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

Αὕτη δὲ ἡ Εἰκὼν μέχρι τῆς σήμερον ὀνομάζεται Ἐσφαγμένη· καὶ ὑπάρχει ἐν τῇ ῥηθείσῃ Μονῇ φέρουσα καὶ τὰ σημεῖα τῆς τε πληγῆς καὶ τοῦ ῥεύσαντος ἐξ αὐτῆς αἵματος.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν εἷς ξένος Ἱερεὺς ἀσπαζόμενος τὴν ἁγίαν ταύτην εἰκόνα, εἴτε ἀκουσίως εἴτε ἐκ περιεργείας ἥψατο τῆς πληγῆς, καὶ ἀμέσως τὸ κατεξηραμένον αἷμα ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν, ὅπερ καὶ ἔσχεν ἀποτέλεσμα τὸν ἐκείνου αἰφνίδιον θάνατον· καθότι μόλις ἐξελθὼν τοῦ Ναοῦ ἔπεσεν ὡς νεκρὸς καὶ ἀμέσως παρέδωκε τὸ πνεῦμα εἰς χείρας τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀκατανοήτου ἐν ταῖς βουλαῖς Θεοῦ.

Ἡ Ἁγία Εἰκὼν αὕτη εὑρίσκεται ἐν τῇ μεσημβρινοανατολικῇ γονίᾳ τοῦ ἐσωτέρου Νάρθηκος τοῦ Παρεκκλησίου τοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб. XIV.

Литог. А Трапицеля

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Ἐλαιοβρύτις.

ς'.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεομήτορος τῆς ἐπιλεγομένης Ἐλαιοβρύτιδος καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ ἰδίᾳ τοῦ Βατοπεδίου Μονῇ.

Ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν λέγεται Ἐλαιοβρύτις, διὰ τὸ ἀκόλουθον θαῦμα:

Κατὰ τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ὁ Ὅσιος Γεννάδιος [οὗ ἡ μνήμη Νοεμβρίου 17) ἦν Δοχειάρης ἐν ταύτῃ τῇ Ἱερᾷ Μονῇ, συνέβη ἓν ἔτος ἔλλειψις ἐλαίου τοσαύτη, ὥστε ἔμεινε μόνον καὶ μόνον ἓν ἀγγεῖον πλῆρες τούτου· ὁ δὲ Ὅσιος ἐπιθυμῶν, ἵνα φυλάξῃ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔλαιον διὰ τὰς κανδήλας τῆς ἐκκλησίας, ἤρξατο νὰ ὑστερῇ τοὺς ἀδελφούς· ἀλλ' ὁ Καθηγούμενος τῆς Μονῆς ἔχων ἐλπίδας βεβαίας εἰς τὴν βοήθειαν τῆς Θεοτόκου, ἐφ' ἣν καὶ ἀφιερωμένη ὑπάρχει ἡ Ἱερὰ Μονὴ αὕτη, διέταξεν αὐτὸν ἵνα δίδῃ ἐλευθέρως ἔλαιον τοῖς Ἀδελφοῖς καὶ ὁ Δοχειάρης ὑπήκουσε τῷ τοῦ Καθηγουμένου αὐτοῦ προστάγματι. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν, ὅτε ὁ Ὅσιος Γεννάδιος ἐνόμιζεν ὅτι ἔμελλε νὰ εὕρῃ καὶ ἐκεῖνο τὸ τοῦ ἐλαίου ἀγγεῖον κενὸν, εὗρεν αὐτὸ ἐξ ἐναντίας, μετὰ θαυμασμοῦ μεγάλου πλῆρες ἐλαίου, καὶ τοσοῦτον, ὥστε τὸ ἔλαιον ὑπερχειλῖσαν ἔῤῥεεν ἐκ τοῦ ἀγγείου, ἀφθόνως καὶ ἐπομένως ἐξήρχετο καὶ ἐκ τῶν θυρῶν τοῦ δοχείου· τότε ἅπαντες ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, τὴν οὕτω Μητρικῶς φροντίζουσαν ὑπὲρ τῶν τιμώντων αὐτὴν, καὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς εὐχαρίστησαν αὐτῇ ἐνώπιον τῆς ἁγίας ταύτης εἰκόνος αὐτῆς, τῆς εὑρισκομένης καὶ τότε ἐν τῷ Δοχείῳ. Ἔκτοτε δὲ ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν ἀκινήτως εὑρίσκεται ἐν τῷ ἰδίῳ Δοχείῳ θαυμάσιον καὶ ἄῤῥητον ἐκπέμπουσα εὐωδίαν· τινὲς δὲ ἐμφαντικώτερον λέγουσι τὴν Ἁγίαν ταύτην εἰκόνα, Δοχειάρισσαν. —

ΕΘΝΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΜΟΝΗΣ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб. XV.

Литог. А. Τραπεζη.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Ἀντιφωνήτρια (Βατοπεδίου).

Ζ΄.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῆς λεγομένης Ἀντιφωνητρίας, καὶ εὑρισκομένης ὡσαύτως ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Βατοπεδίου.

Περὶ τῆς Ἁγίας ταύτης εἰκόνος διηγοῦνται τὰ ἑξῆς :

Πλακηδία ἡ θυγάτηρ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου, καὶ Γυνὴ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ ἐν Ῥώμῃ βασιλεύσαντος, ἐβουλήθη νὰ ἀπέλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἰδίου Αὐταδέλφου Ἀρκαδίου καὶ πρὸς τούτοις ἐζήτησεν ἄδειαν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἵνα ἴδῃ καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ μάλιστα τὴν ἱερὰν τοῦ Βατοπεδίου Μονὴν τὴν ὑπὸ τοῦ Πατρὸς αὐτῆς Θεοδοσίου οἰκοδομηθεῖσαν· ἐκ τούτου συμπεραίνεται ὅτι τῷ τότε καιρῷ, ἦ ἀκώλυτος ἦν ἡ ἐνταῦθα εἴσοδος τῶν γυναικῶν, ἦ ὑπῆρχεν ἰδιαίτερος κανονισμὸς καὶ ἐξαιρέσεις· ὅτε λοιπὸν ἡ Πλακηδία ἔφθασεν εἰς τὴν ἱερὰν τοῦ Βατοπεδίου Μονὴν, ὑπεδέχθησαν αὐτὴν λαμπρῶς, καὶ ὡδήγησαν εἰς τὴν Μονήν· ἡ δὲ Βασιλὶς εἴτε ταπεινώσεως ἕνεκα αἰσθομένη τὴν ἑαυτῆς ἀναξιότητα, εἴτε κατὰ θείαν οἰκονομίαν, εἰσῆλθεν εἰς τὸν Καθολικὸν Ναὸν τοῦ θείου Εὐαγγελισμοῦ, οὐχὶ διὰ τῶν Βασιλικῶν Πυλῶν, ἀλλὰ διὰ τῶν πλαγίων, καὶ ἐν κατανύξει καὶ εὐλαβείᾳ ἐβούλετο νὰ εἰσέλθῃ ἤδη ἐκ τοῦ Νάρθηκος εἰς αὐτὸν τὸν Ναὸν, αἴφνης δὲ ἀκούει φωνὴν ἀντηχοῦσαν ὥσπερ τινὰ βροντὴν καὶ λεγουσαν: « τί θέλεις Σὺ ἐνταῦθα; ἐνταῦθα εἰσὶ « Μοναχοὶ, σὺ δὲ ὑπάρχεις γυνὴ, διὰ τί λοιπὸν παρέχεις τῷ ἐχθρῷ « αἰτίαν ἵνα πολεμῇ αὐτοὺς μὲ ἐναντίους διαλογισμοὺς; στῆθι ! οὐδὲ « βῆμα μὴ προχωρήσῃς ἂν θέλῃς σεαυτῇ ἀγαθὸν! » ἔντρομος δὲ γενομένη ἡ Πλακηδία, καὶ ὅλως ἐκ τοῦ φόβου ἐξεστηκυῖα, ἔῤῥιψεν ἑαυτὴν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ προσηύχετο ἵνα ἐλεηθῇ· εἰς ἀνάμνησιν

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

δὲ τούτου τοῦ θαύματος ἀνήγειρεν ἐνταῦθα τὸ Παρεκλήσιον τοῦ ἁγίου Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου, ἐν ἐκείνῳ δὲ τῷ τόπῳ, ἐν ᾧ ἠκούσθη ἡ μυστηριώδης καὶ φοβερὰ φωνὴ, διέταξεν ἵνα ζωγραφισθῇ ζωηρῶς ἡ εἰκὼν τῆς Θεομήτορος, ἀποδίδουσα ἡ Βασιλὶς τὸ θαῦμα εἰς αὐτὴν, διατάξασα ἵνα ἅπτῃ καὶ ἀκοίμητος κανδήλα ἐνώπιον αὐτῆς· ἡ εἰκὼν αὕτη ὀνομάζεται ἀντιφωνήτρια, καὶ εὑρίσκεται εἰς τὸν μεσημβρινὸν τοῖχον τοῦ Παρεκλησίου τοῦ Ἁγίου Δημητρίου ἔξωθεν ἐντὸς ὀπῆς εἰς εἶδος θυρίδος μεγάλης, ἡ δὲ ἀκοίμητος κανδήλα, διαχύει ἐνώπιον αὐτῆς ἀσθενὲς, ὅμως οὐκ ἐκλεῖπον καὶ παραμυθητικὸν φῶς .

Ἡ ἐξακολούθησις δὲ τῆς φωνῆς ταύτης ἐγένετο εὐεργετικὴ οὐ μόνον διὰ τὴν τοῦ Βατοπεδίου, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλον τὸ ἅγιον Ὄρος, καθότι ὅτε μετὰ τὴν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἄφιξιν αὐτῆς ἐδιηγήθη ἡ Πλακιδία τὸ συμβὰν αὐτῇ ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει, πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Ἀρκάδιον, ὁ δὲ Ἀρκάδιος, ἐκτὸς τῶν πλουσίων δώρων, ἀφιέρωσεν ἐν τῇ τοῦ Βατοπεδίου Μονῇ καὶ Μετόχιον εἰς τὴν Περιμμορίαν κείμενον καὶ ἔχον πέντε ἐμπορικὰ ἐργαστήρια, καὶ ἐκ τοῦ Βασιλικοῦ ταμείου κατ' ἔτος ἀνὰ δώδεκα λίτρας χρυσίου καὶ 17 λίτρας ἀργύρου. Ἐν τούτοις ὅμως οἱ Ἁγιορῖται Πατέρες ἐθέσπισαν ἔκτοτε, ὅτε ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει νὰ μὴ ὑπάρχῃ οὔτε νὰ εἰσέρχεται ἐν αὐτῷ γυνὴ, ὅπερ καὶ μέχρι τῆς σήμερον αὐστηρῶς διατηρεῖται· ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ κρατοῦντες Τοῦρκοι οἱ εὑρισκόμενοι ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει ὡς μικρὰ τὶς ἀστυνομία, ὑποτάσσονται ἐν ταύτῃ τῇ νομοθεσίᾳ

ΜΕΓΙΣΤΗ ΛΑΥΡΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΩΝΟΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Litᵃ. Olivier in Costantinopoli

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Πορταϊτίσσα.

Β'.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τῶν Ἰβήρων, καὶ ἐπιλεγομένης Πορταϊτίσσης.

Κατὰ τὸν θ'. αἰῶνα μετὰ Χριστὸν, ἐπὶ τῆς βασιλείας Θεοφίλου τοῦ Εἰκονομάχου, ἐξηγριώθη ὁ κατὰ τῶν Ἁγίων εἰκόνων δεινὸς διωγμὸς, καὶ οἱ μὲν ὀρθόδοξοι προσκυνηταὶ αὐτῶν, παρεδίδοντο εἰς τιμωρίας καὶ βάσανα, αἱ δὲ εἰκόνες αὐταὶ, ἀπερρίπτοντο ἐκ τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ κατεκαίοντο· καθ' ὅλας δὲ τὰς πόλεις καὶ χωρία ἦσαν ἀπεσταλμένοι μυστικῶς κατάσκοποι, εἰς ἀνεύρεσιν κεκρυμμένων εἰκόνων, μετὰ αὐστηρᾶς διαταγῆς ἵνα ἐξολοθρεύωσιν αὐτάς.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἔζη εἰς τὰ μέρη τῆς Νικαίας πλουσία τις, καὶ εὐσεβὴς καὶ ἐνάρετος χήρα γυνὴ, ἔχουσα καὶ ἕνα νέον υἱὸν μονογενῆ, καὶ παρ' αὐτῇ εὑρίσκετο ἡ Θαυματουργὸς αὕτη εἰκὼν, πρὸς τὴν ὁποίαν εἶχεν ἰδιαιτέραν πίστιν καὶ εὐλάβειαν. Οἰκοδομήσασα δὲ ἐκκλησίαν μικρὰν πλησίον τοῦ ἑαυτῆς οἴκου, ἔθεσεν ἐν αὐτῇ καὶ τὴν ἁγίαν ταύτην εἰκόνα, καὶ συνεχῶς ἀνέπεμπεν ἔμπροσθεν αὐτῆς θερμὰς δεήσεις. Οἱ δὲ Βασιλικοὶ κατάσκοποι, ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν αὐτῆς, καὶ ἰδόντες ἐκ τῆς θυρίδος, ἐντὸς τοῦ Ναοῦ τοῦ παρ' αὐτῆς οἰκοδομηθέντος, τὸν θεῖον τοῦτον θησαυρὸν, εἶπον πρὸς τὴν χήραν γυναῖκα ἀπειλητικῶς, ἢ δὸς ἡμῖν χρήματα, ἢ θὰ ἐκτελέσωμεν ἀμέσως τὸ τοῦ Βασιλέως διάταγμα, καὶ ἐσὲ θὰ τιμωρήσωμεν μέχρι θανάτου· ὅθεν ἡ μὲν χήρα ὑπεσχέθη νὰ δώσῃ αὐτοῖς κατὰ τὴν αὔριον τὰ ζητούμενα χρήματα, οἱ δὲ φιλάργυροι ἐκεῖνοι, συγκατετέθησαν νὰ περιμένωσι. Μετὰ γοῦν τὴν ἀναχώρησιν τῶν στρατιωτῶν, ἀπῆλθεν ἡ χή-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΚΕΝΤΡΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ρα μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τὴν νύκτα, καὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας προσηύχετο ἐνώπιον τῆς Ἁγίας Εἰκόνος, κλίνουσα τὸ γόνυ, καὶ χεῖρας καὶ ὄμματα αἴρουσα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ καταβρέχουσα τοῖς δάκρυσιν αὐτῆς τὴν γῆν· εἶτα μετ' εὐλαβείας καὶ τρόμου πολλοῦ, μετέφερε τὴν εἰκόνα εἰς τὸν αἰγιαλόν, καὶ ἐκεῖ πάλιν προσευχομένη μετὰ κατανύξεως, ἔλεγε πρὸς τὴν οὐράνιον Ἄνασσαν : « Δέσποινα τοῦ κόσμου, Σὺ ὡς τοῦ Θεοῦ Μήτηρ, ἔχεις τὴν ἐξουσίαν ἐπὶ πάσης τῆς Κτίσεως, Σὺ δύνασαι λυτρῶσαι, καὶ ἡμᾶς ἐκ τῆς τοῦ Βασιλέως ὀργῆς, καὶ τὴν εἰκόνα σου, ἐκ τοῦ ἐν τῇ θαλάσσῃ καταποντισμοῦ ! » καὶ ἅμα εἶπε τοὺς λόγους τούτους ἔβαλε τὴν εἰκόνα εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἰδοὺ βλέπει ἔργον θαυμάσιον: ἡ Ἁγία εἰκὼν δὲν ἔπεσε πλαγίως, ἀλλ' ἔστη ὄρθιος εἰς τὰ ὕδατα, καὶ οὕτως ἐφέρετο ἐπὶ τῶν κυμάτων κατευθυνομένη πρὸς δυσμάς. Παρηγορηθεῖσα γοῦν ἡ χήρα, ἐκ τοῦ θεάματος τούτου ηὐχαρίστησε μεγάλως τὸν Κύριον καὶ τὴν Πανάχραντον Μητέρα αὐτοῦ, καὶ στραφεῖσα εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν αὐτῆς· ἤδη τέκνον μου πληρωθήσεται ἡ ἐπιθυμία καὶ ἡ ἐλπὶς ἡμῶν, δὲν θὰ εἶναι ματαία ἡ εὐσέβεια ἡμῶν, καὶ ἡ πρὸς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον εὐλάβεια ἡμῶν· ἤδη ἐγὼ εἶμαι ἑτοίμη διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀγάπην, διὰ νὰ ἀποθάνω ὑπὸ τῶν χειρῶν τῶν τυράννων· ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμῶ καὶ τὸν σὸν θάνατον. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ ἀποχωρήσω ἐντεῦθεν, ἐσὲ ὅμως παρακαλῶ καὶ δέομαι νὰ ἀναχωρήσῃς εἰς τὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος· καὶ οὕτως ὑπακούσας ὁ υἱὸς ταῖς τῆς μητρὸς αὐτοῦ συμβουλαῖς, ἀπεχαιρέτησεν αὐτὴν, καὶ ταχέως ἀνεχώρησεν εἰς Θεσσαλονίκην, καὶ μετὰ ταῦτα μετέβη ἐκεῖθεν εἰς τὸ μέρος τοῦ Ἄθω, ὅπου μετὰ ταῦτα ἀνηγέρθη ἡ τῶν Ἰβήρων σεβασμία Μονὴ, καὶ γενόμενος Μοναχὸς, καὶ ζήσας θεαρέστως καὶ εὐσεβῶς ἐν εἰρήνῃ ἀπῆλθε πρὸς Κύριον. Αὕτη δὲ ἡ μετοίκησις αὐτοῦ ἀναμφιβόλως ᾠκονομήθη κατὰ θείαν νεῦσιν, καθ' ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἔμαθον οἱ Ἑρημῖται τοῦ Ἄθω, περὶ τῆς Εἰκόνος τῆς βληθείσης εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τῆς αὐτοῦ Μητρός.

Τὸ δὲ, ποῦ, καὶ τὸ, πόσον καιρὸν ἐκρύπτετο ἡ Θαυματουργὸς αὕτη εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, γινώσκει μόνος ὁ Παντεπόπτης, ὁ ποιῶν θαυμαστά τε καὶ ἔνδοξα ! μετὰ δὲ τὸν θάνατον τοῦ ἐκ τῆς Νικαίας ἐλθόντος, ὡς ἔφημεν, καὶ εἰς τὸ ἅγιον Ὄρος κατοικήσαντος, ἐν μιᾷ ἑσπέρᾳ, βλέπουσιν οἱ Μοναχοὶ τῆς τῶν Ἰβήρων Μονῆς, ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἕνα πύρινον στύλον φθάνοντα ἕως τοῦ Οὐρανοῦ, ὅθεν κατασχεθέντες ὑπὸ ἀμηχανίας καὶ φρίκης, ἔμειναν ἀκίνητοι, καὶ μόνον ἔκραζον τὸ, Κύριε ἐλέησον ! τὸ ὅραμα τοῦτο ἐξηκολούθησεν ἀλλεπαλλήλως ἡμέρας καὶ νύκτας τινὰς, ὅθεν συνήχθησαν καὶ οἱ τῶν πέριξ Μονῶν Μοναχοὶ εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ εἶδον ὅτι ὁ πύρινος ἐκεῖνος στύλος ἵστατο ἄνωθεν τῆς εἰκόνος τῆς Θεοτόκου· ἀλλ' ὅσον ἐπλησίαζον οὗτοι, τοσοῦτον ἡ εἰκὼν ἀπεμακρύνετο· Ὅθεν οἱ τῆς τῶν Ἰβήρων Μονῆς Μοναχοὶ, κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Προεστῶτος αὐτῶν συνήχθησαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ μετὰ δακρύων παρεκάλουν τὸν Κύριον, ἵνα χαρίσῃ τῇ Μονῇ τὸν ἀτίμητον τοῦτον θησαυρὸν, τὴν ἁγίαν, λέγω, εἰκόνα τῆς Παναχράντου αὐτοῦ Μητρὸς· ὁ δὲ Κύριος εἰσήκουσε τῆς ἐγκαρδίου αὐτῶν δεήσεως καὶ ἱκεσίας.

Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἦν ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων Μονῇ εἷς Μοναχὸς Γαβριὴλ τοὔνομα, Ἴβηρ τὸ γένος, διακεκρυμμένος· διά τε τοῦ βίου τὸ αὐστηρὸν, καὶ τῶν ἠθῶν τὸ ἀκαίρεον καὶ ἄπλαστον. Οὗτος κατὰ μὲν τὸ Θέρος, ἀναχωρῶν εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, ἡσύχαζεν εἰς τόπους τραχεῖς καὶ ἀβάτους, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα κατήρχετο εἰς τὰ παράλια μέρη, ἢ καὶ ἐντὸς τῆς Μονῆς· πάντοτε ἦν ἐνδεδυμένος τρίχινον ἱμάτιον, ἐτρέφετο μὲ χορτάρια, ἔπινεν ἁπλοῦν ὕδωρ, καὶ ἐνὶ λόγῳ ἔζη ὡς ἐπίγειος Ἄγγελος καὶ Οὐράνιος ἄνθρωπος. Πρὸς τοῦτον λοιπὸν τὸν εὐλαβῆ Γέροντα, φανερωθεῖσα κατ' ὄναρ ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, ἀκτινοβολοῦσα μὲ οὐράνιον φῶς, εἶπεν αὐτῷ · » Κοινοποίησον τῷ Προεστῶτι καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, ὅτι βούλομαι νὰ δώσω αὐτοῖς τὴν εἰκόνα μου ὅπως σκέπῃ καὶ βοηθῇ αὐτοὺς, εἶτα εἴσελθε εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ περιπάτησον ἐπὶ τῶν κυμάτων, καὶ

τότε γνωρίσουσει πάντες τὴν ἐμὴν θέλησιν καὶ εὐδοκίαν, πρὸς τὸ Μοναστήριόν σας· καὶ οὕτως ὁ μὲν Γέρων ἐκοινοποίησε ταῦτα τῷ Προεστῶτι, τὴν δὲ ἐπιοῦσαν ἡμέραν ἅπαντες οἱ τῆς τῶν Ἰβήρων Μονῆς Μοναχοὶ, μετὰ δεήσεων καὶ παρακλήσεων, καὶ θυμιαμάτων καὶ λαμπάδων, ἐξῆλθον εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ ὁ μὲν Γαβριὴλ εἰσελθὼν εἰς τὴν θάλασσαν, θαυμασίως ἐβάδιζεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, ὡς ἐπὶ τὴν ξηρὰν, καὶ κατηξιώθη νὰ λάβῃ εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν ἁγίαν εἰκόνα, οἱ δὲ Μοναχοὶ μετ' εὐλαβείας μεγάλης καὶ χαρᾶς προϋπήντησαν αὐτῇ εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ τρία ἡμερονύκτια ἐτέλουν εὐχαριστηρίους παρακλήσεις, ἐνώπιον τῆς ἁγίας εἰκόνος· ὅπου ἔκτισαν ἔπειτα μικρὰν ἐκκλησίαν καὶ ἐλειτούργησαν. Μετὰ ταῦτα ἔφερον αὐτὴν εἰς τὸν καθολικὸν Ναὸν καὶ ἔθηκαν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Βήματος.

Τὴν δὲ ἐπιοῦσαν ἡμέραν, ἐλθὼν ὁ κανδηλάπτης πρὸ τοῦ ὄρθρου, ἵν' ὡς ἔθος ἅψῃ τὰς κανδύλας, δὲν εὗρεν ἐν τῷ Ναῷ τὴν νεοφανῆ εἰκόνα, καὶ μετὰ πολλῶν ὡρῶν ἔρευναν, εὗρον αὐτὴν οἱ ἀδελφοὶ ἐπὶ τοῦ τοίχους ἄνωθεν τῆς πύλης τῆς Μονῆς, ὅθεν καὶ πάλιν ἔφερον αὐτὴν ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ· ἀλλὰ καὶ πάλιν τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέραν πρωΐ εὗρον αὐτὴν ἄνωθεν τῆς Πύλης τῆς Μονῆς· οἱ δὲ Ἀδελφοὶ καὶ πάλιν τὴν ἔφερον ἐν τῷ Ναῷ, καὶ τοιουτοτρόπως ἠκολούθησε πολλάκις ἡ μεταφορά· τέλος, ἐφανερώθη πάλιν ἡ Θεοτόκος κατ' ὄναρ, τῷ ῥηθέντι Γαβριὴλ καὶ εἶπεν αὐτῷ: « Εἰπὲ τοῖς Ἀδελφοῖς, ἵνα μὴ μὲ ἐνο-
« χλῶσι τοῦ λοιποῦ, καθότι ἐγὼ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ φυλάττομαι ἀπὸ
« ὑμᾶς, ἀλλ' ἵνα ἐγὼ φυλλάτω ὑμᾶς οὐ μόνον εἰς τὴν παροῦσαν ζω-
« ὴν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν, καὶ νὰ ἐλπίζωσιν εἰς τὴν εὐ-
« σπλαγχνίαν τοῦ Υἱοῦ μου καὶ Δεσπότου, ἅπαντες οἱ ἐν τῷ ὄρει
« τούτῳ ἐναρέτως, μετ' εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ ζῶντες Μοναχοὶ,
« καθότι τοῦτο τὸ χάρισμα ἐγὼ ἐζήτησα καὶ ἔλαβον παρ' αὐτοῦ,
« καὶ ἰδοὺ δίδωμι ὑμῖν σημεῖον, ἕως ὅτου βλέπετε τὴν ἐμὴν εἰκόνα
« ἐν ταύτῃ τῇ Μονῇ, ἡ χάρις καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Υἱοῦ μου οὐκ ἐκ-
« λείψωσιν ἐξ ὑμῶν. » Οἱ δὲ ἀδελφοὶ ἀκούσαντες ταῦτα παρὰ τοῦ

Γαβριὴλ, ἐπλήσθησαν χαρᾶς ἀνεκλαλήτου, καὶ ἔκτισαν Παρεκκλήσιον πλησίον τῶν Πυλῶν τῆς Μονῆς, καὶ ἐν αὐτῷ ἔθεσαν τὴν Θαυματουργὸν Εἰκόνα ἐπὶ τοῦ εἰκονοστασίου, εἰς τὴν θέσιν, καθ' ἣν συνήθως τίθενται αἱ λεγόμεναι Δεσποτικαὶ εἰκόνες. Ἔκτοτε λοιπὸν μέχρι τῆς σήμερον διαμένει ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ τῷ παρ' αὐτῆς τῆς Θεοτόκου ἐκλεχθέντι, καὶ τούτου ἕνεκα λέγεται ἡ Εἰκὼν Πορταΐτισσα, καὶ ὡς ἐκ τῆς ἐπωνυμίας τῆς Μονῆς λέγεται καὶ Ἰβηριτικὴ. τὴν δὲ θύραν ἔκτισαν εἰς ἄλλο μέρος, καθὼς καὶ ἕως τὴν σήμερον φαίνεται εἰς ἀψευδῆ μαρτυρίαν τῆς ὑποθέσεως. Ἀπὸ τότε γοῦν εἰς τὴν Μονὴν ταύτην γίνονται ἄπειρα θαύματα· δαιμονιζόμενοι θεραπεύονται· χωλοὶ περιπατοῦσι· τυφλοὶ ἀναβλέπουσι· καὶ πᾶσα νόσος δραπετεύει ἀπὸ τὸν πάσχοντα· ἀπὸ δὲ τὰ πολλὰ, ὁποῦ ἐτέλεσεν ἡ Παντοδύναμος νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινά, διὰ νὰ πιστωθῆτε καὶ τὰ ἐπίλοιπα. Ποτὲ καιρὸν ἐστράτευσαν τὰ ἄθεα γένη τῶν Περσῶν κατὰ τῆς Κωνσταντίνου διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, πλῆθος ἀναρίθμητον· ὁ δὲ Ἀμοιρᾶς καὶ ἀρχηγὸς αὐτῶν μαθὼν, ὅτι εἰς τὸ Ὄρος τοῦ Ἄθω ἦσαν πολλὰ μοναστήρια, ἐπῆρε δέκα πέντε πλοῖα πολεμικὰ, καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ Ὄρος ἄρραξαν εἰς τὴν Μονὴν τῶν Ἰβήρων, καὶ εὐθὺς ἐπήδησαν, περικυκλοῦντες αὐτὴν ὡς θῆρες ἄγριοι καὶ ἀνήμεροι· οἱ δὲ Μοναχοὶ ἰδόντες τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων, καὶ τὴν ὀργὴν ἐκείνην τὴν ἄτακτον, εἰσελθόντες εἰς τὸν θεῖον Ναὸν, ἔλαβον τὰ ἱερὰ Σκεύη, καὶ τὴν Πάνσεπτον εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, καὶ ἔκρυψαν αὐτὰ εἰς τὸν πύργον, ὅπου εἶχασι τὸ Σκευοφυλάκειον εἰς τὸν ὁποῖον ἐκρύφθησαν καὶ αὐτοί. Οἱ δὲ βάρβαροι μὴ ἔχοντες ἀντιμάχοντα, ἐποίησαν μηχανὴν τινὰ, καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν Μονὴν· καὶ ἀφ' οὗ ἔκαμαν ὅσα ἤθελον, καὶ τὴν ἐρήμωσαν παντελῶς καὶ ἠφάνισαν, ἐπήρασι τὰ σχοινία τῶν πλοίων, καὶ ἔδεσαν τὰ κιόνια τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐτράβιζαν ἀλαλάζοντες, ἵνα ῥίψουν τὸν ἱερὸν Ναὸν, καὶ δὲν ἠδυνήθησαν· οἱ δὲ Μοναχοὶ ὁρῶντες αὐτὰ, καὶ ἀκούοντες, ἔλεγον ἐκ βάθους καρδίας ἐκεῖνα τὰ προφητικὰ ῥήματα: Ἵνα τί ὑπνοῖς Κύριε; Ἀνάστηθι,

ΕΘΝΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ

καὶ μὴ ἀπώσῃ εἰς τέλος· ὁ Θεὸς, ἦλθοσαν Ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου, καὶ ἐμίαναν τὸν Ναὸν τὸν Ἅγιόν σου. Ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς· καὶ ἄλλα τοιαῦτα· καὶ μὲ δάκρυα θερμὰ τὴν γῆν βρέχοντες, καὶ τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ὑψοῦντες, ἔλεγον: ὦ Δέσποινα, τοιαῦται ἡμῖν τὰς ὑποσχέσεις ἐποίησας: δὲν ἔταξες νὰ εἶσαι φύλαξ καὶ βοηθὸς; ἀλλὰ μὴ μᾶς παραδώσῃς εἰς τέλος, εἰ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐσμὲν καὶ ἀνάξιοι· διὰ νὰ μὴ εἴπωσιν οἱ ἐχθροί μας· ποῦ ἐστὶν ὁ Θεὸς αὐτῶν; Ταῦτα οἱ μὲν μοναχοὶ δακρύοντες, ἔλεγον· ἡ δὲ ὑπέρμαχος Στρατηγὸς, ἡ ὀξυτάτη καὶ ταχίστη τῶν ἐπικαλουμένων αὐτὴν βοήθεια, ἡ Ἀειπάρθενος Θεοτόκος, ἡ προπολεμοῦσα τῆς ἰδίας μονῆς, οὐ παρεῖδεν αὐτῶν τὰς δεήσεις οὔτε τὰς ὑποσχέσεις ἐψεύσατο· ἀλλὰ καὶ ἐπλήρωσε, καὶ εἰς ἀφανισμὸν παντελῆ τοὺς πολεμίους παρέδωκεν. Ἀλλὰ τίς λαλήσει τὰ τῆς Παρθένου θαυμάσια; Ἀφοῦ ἐνύκτωσεν, ἐξαίφνης ἔγεινε τοσαύτη καταιγὶς καὶ φουρτοῦνα εἰς τὴν θάλασσαν, ὁποῦ ἐτσακίσθησαν ὅλα τὰ πλοῖα, καὶ δὲν ἔμεινεν, εἰμὴ μόνον τὸ ἕνα τοῦ Ἀμοιρᾶ· καὶ τοῦτο διὰ νὰ γνωρίσῃ ὁ ἄφρων τὴν ἁμαρτίαν του, καθὼς ἐγένετο. Θαῦμα γὰρ ἠκολούθει τῷ θαύματι. Ὅταν ἐξημέρωσε, βλέπουσιν οἱ Μοναχοὶ τὰ νεκρὰ σώματα τῶν βαρβάρων, καὶ ἐκείτουντο ἕνας σωρὸς εἰς τὸν αἰγιαλὸν, καὶ τῶν πλοίων ἡ ἀποσκευὴ ἅπασα· τότε καὶ ὁ Ἀρχηγὸς αὐτῶν ἰδὼν τὴν τῶν πλοίων ἀπώλειαν, ἔτυπτε τὸ πρόσωπον; καὶ ἔβαλε χῶμα εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ προσελθὼν ταπεινῷ τῷ σχήματι, γίνεται ἱκέτης εὐγνώμων, ὁ πρώην θὴρ, καὶ οὐκ ἄνθρωπος, λέγων πρὸς τοὺς Μοναχοὺς· δεήθητε, δοῦλοι τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἵνα μὴ καὶ ἐγὼ ἀπόλωμαι· καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον δέδωκεν αὐτοῖς πλῆθος ἄπειρον, λέγωντας: λάβετε τὰ χρήματα ταῦτα ἀνοικοδομήσατε τὰ τείχη τοῦ Μοναστηρίου σας· κάμετε τα ὑψηλὰ, διὰ νὰ μὴν ἔλθωσι πάλιν ἐχθροὶ νὰ σᾶς ζημιώσουν. Οἱ δὲ Μοναχοὶ λαβόντες τὰ χρήματα, ἔκτισαν εἰς τὸ ὕψος τὰ τείχη, καθὼς καὶ μέχρι σήμερον φαίνονται. Οὐ μόνον δὲ τότε ἀλύπως καὶ ἀ-

κινδύνως ἡ Πάναγνος Δέσποινα τὴν Μονὴν αὐτῆς διεσώσατο, ἀλλὰ καὶ ἄλλην φορὰν δὲν εἶχασιν ἀλεύρι ποσῶς, καὶ ἦτον εἰς πολλὴν ἀθυμίαν καὶ στενοχωρίαν ὁ Προεστώς. Ἡ δὲ Πανύμνητος φαίνεται εἰς τὸν ὕπνον καὶ λέγει του: τί λυπᾶσαι, τέκνον, διὰ τὴν τοῦ ἀλεύρου ὑστέρησιν; ὕπαγε νὰ ἰδῆς τὸ δοχεῖον πεπληρωμένον, διὰ νὰ γνωρίσῃς τὴν πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν ὁποῦ σᾶς ἔχω· ὁ δὲ Προεστὼς ἐγερθεὶς, ἀπῆλθε μετὰ σπουδῆς· καὶ βλέπων τὸ δοχεῖον γεμάτον ἄλευρον ἕως ἄνω, ἐσύναξε πᾶσαν τὴν ἀδελφότητα, καὶ εἶπεν αὐτοῖς τὰ γινόμενα. Οἱ δὲ ἐκπλαγέντες, κλαύσαντες ἀπὸ τὴν χαρὰν, ἐδόξασαν τὸν Κύριον καὶ τὴν Ἀειπάρθενον· Ἄλλην φορὰν πάλιν ὑστερήθησαν οἴνου· καὶ ἐμφανισθεῖσα ἡ Δέσποινα, ἐπλήρωσεν ὅλα τὰ ἀγγεῖα, ὁποῦ ἐχύνετο ἄνωθεν, καὶ τοσοῦτον ἡδὺ καὶ νόστιμον, ὁποῦ πᾶς ἕνας ἐγνώριζεν, ὅτι ἦτον ὄντως θαυματουργίας, καὶ ὄχι φύσεως ποίημα· ἄλλοτε πάλιν ἐπλήθυνε τὸ ἔλαιον, ἄλλην φορὰν τὰ ὄσπρια, καὶ ἑτέρας πολλὰς θαυματουργίας, καὶ εὐεργεσίας ἐτέλεσε καὶ ποιεῖ καθ' ἑκάστην εἰς τὴν Μονὴν ταύτην διὰ τῆς Σεβασμίας εἰκόνος αὐτῆς.

Λέγουσιν ὅτι ἡ Ἁγία αὕτη εἰκὼν εὑρισκομένη παρὰ τὰς Πύλας τῆς Μονῆς, πολλάκις ἐμπόδισε τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν ἐν αὐτῇ ἀνθρώπους, ἔχοντας μολυσμοὺς ψυχικοὺς, τόσον ὥστε τινὲς τῶν λίαν ἁμαρτωλῶν, δοκιμάζοντες νὰ εἰσέλθωσιν ἐν τῇ Μονῇ, ἔπεσον νεκροί.

Ἡ θεωρία τῆς Θεοτόκου ἐν ταύτῃ τῇ εἰκόνι, εἶναι αὐστηρὰ καὶ προξενεῖ εἰς τοὺς Προσκυνητὰς αὐτῆς ἀκούσιον φόβον καὶ τρόμον, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ μέγεθος καὶ ἡ ἰχνογραφία τοῦ Θείου αὐτῆς προσώπου εἶναι μεγαλοπρεπῆ, ὥστε ἡ Μήτηρ τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ τῆς παρακλήσεως, παρίσταται ὡς Μήτηρ τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ ἀδικάστου Κριτοῦ· τὸ ὕφος τοῦ προσώπου αὐτῆς εἶναι παραστατικὸν τόσον, ὥστε ἄλλη τοιαύτη εἰκὼν, ἐνεργοῦσα οὕτως εἰς τὸν λογισμὸν, καὶ φόβον ἐμπιοῦσα, δὲν ὑπάρχει καθ' ὅλον τὸ Ἅγιον Ὄρος· ναὶ μὲν, ὑπάρχει καὶ εἰς τὴν τοῦ Χιλανταρίου Μονὴν Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, οὕτω, ἐπιλεγομένη: « Τριχεροῦσα » εἰς τὸ πρόσωπον τῆς ὁποίας ὡσαύτως

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΣΑΡΑΚΗ

ἐνυπάρχει αὐστηρὰ διατύπωσις, ὑπάρχει ὅμως καί ἡ φυσικὴ Θεὰ καθ' ὅλους τοὺς σχηματισμούς. Αὕτη δὲ ἡ ἁγία εἰκὼν ὑπάρχει μελαινόφαιος, καὶ σχεδὸν οὔτε ἴχνος φαίνεται χρωματισμοῦ. Ὑπὸ τὴν σιαγόνα αὐτῆς φαίνεται μέχρι τῆς σήμερον τὸ σημεῖον τῆς αἱματοβρύτου πληγῆς, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν αὐτῇ εἷς τῶν Ἀράβων βάρβαρος ὀνομαζόμενος· ἡ πληγὴ αὕτη τῆς ἱεροσύλου χειρὸς συνωδεύθη μετὰ τῆς παραδόξου ροῆς τοῦ αἵματος ἀπὸ τὴν πληγὴν, διὰ δὲ τὸν βάρβαρον ἐγένετο παρακίνησις εἰς τὴν σωτήριον μετάνοιαν, καθότι παταχθεὶς τὴν καρδίαν οὗτος ὑπὸ τοῦ θαύματος, ἐδέχθη ἐν τῇ Μονῇ τὸ ἅγιον βάπτισμα, εἶτα καὶ τὸ ἀγγελικὸν σχῆμα

Εἷς τῶν ἐπισήμων Προσκυνητῶν, ἅμα καὶ περιηγητῶν Ῥώσσων, Βασίλειος τοὔνομα, καὶ Βάρτκιη τουπίκλην, ὅστις δὶς ἐπεσκέφθη τὸ Ἅγιον Ὄρος, κατὰ τὸ 1724 καὶ κατὰ τὸ 1744 ἔτος, λέγει τὰ ἑξῆς περὶ τῆς θαυματουργοῦ ταύτης εἰκόνος: « Ἐν τούτῳ τῷ πλησίον τῶν ἐνδοτέρων Πυλῶν τῆς Μονῆς, ὑπάρχοντι ὡραίῳ Ναῷ, ἐπὶ τοῦ Εἰκονοστασίου (τεμπλέου) ἐν τῇ θέσει τῆς Δεσποτικῆς Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου, ἵσταται τις Ἁγία καὶ θαυματουργὸς Εἰκὼν ἐπιλεγομένη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Μοναχῶν Πορταίτισσα· σφόδρα φρικώδης, μεγάλους ἔχουσα ὀφθαλμοὺς, κρατοῦσα ἐν τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τὸν Σωτῆρα Χριστὸν, μελαινόφαιος κατὰ τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν πολλῶν ἐτῶν, ὅμως ἐντελῶς φανερώνουσα ὅλην τὴν φυσικὴν αὐτῆς θέαν· κεκαλυμμένη ὅλη ἐκτὸς τοῦ προσώπου ὑπὸ ἀργυροκεχρυσωμένου ἐνδύματος. ἐκτὸς δὲ τούτου εἶναι πεποικιλμένη διὰ πολυτίμων λίθων καὶ χρύσεων νομισμάτων, παρὰ διαφόρων Βασιλέων, καὶ Ἡγεμόνων, καὶ ἀρχόντων ἀφιερωθέντων, ἕνεκα τῶν πολλῶν αὐτῆς θαυμασίων, μάλιστα καὶ Ῥώσσων Βασιλέων, καὶ Βασιλίδων, Δουκῶν καὶ Δουκισσῶν χρυσᾶ νομίσματα καὶ ἄλλα δῶρα εἶδον εἰδίοις ὀφθαλμοῖς ἐν αὐτῇ κρεμάμενα· ἔχει δὲ πρὸς τούτοις ἡ ἁγία Εἰκὼν ἐκείνη σημεῖον, ἢ ὀπὴν πληγῆς, ἐπὶ τῆς σιαγόνος, τὴν ὁποίαν παλαιόθεν ἔλαβεν, ἀπὸ τινὰ

πρώην ὑπάρχοντα ἄπιστον καὶ ὀνομαζόμενον βάρβαρον, ὅστις ἔπληξεν αὐτὴν διὰ μαχαίρας ἐκ τῆς κακίας καὶ τοῦ φθόνου αὐτοῦ· εἶτα ἰδὼν ὅτι ἔῤῥευσεν αἷμα πολὺ, τὸ ὁποῖον καὶ μέχρι τῆς σήμερον φαίνεται καὶ γνωρίζεται, μετενόησε καὶ ἐπίστευσε, καὶ γενόμενος Μοναχὸς ἀσκητὴς, ἐσώθη, καὶ νῦν ὀνομάζεται Ἅγιος Βάρβαρος, καὶ ὑπάρχει ἐζωγραφισμένος εἰς τὸν Νάρθηκα μαῦρος, ὡς ὁ Μωϋσῆς ὁ Αἰθίωψ, ἀλλὰ ὀλίγον νεώτερος, φέρων καὶ τὰ πρῶτα αὐτοῦ ἐργαλεῖα ἤγουν, μάχαιραν, βέλη, καὶ τόξον, ἄνωθεν τῆς ἁγίας ταύτης εἰκόνος εἶναι σκέπη μετὰ ἐπισκιαζούσης κεφαλῆς, ἵνα ἐμποδίζῃ τὸν ἐπιπίπτοντα κονιορτὸν, καὶ πρὸς καλλωπισμὸν καὶ μεγαλοπρέπειαν· εἶναι δὲ πεποικιλμένη διὰ ψιφίδων ποικιλοχρόων ὀστρακοδέρματος, καὶ ἐν αὐτῇ κρέμανται ἐνώπιον τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνος κανδήλαι μεγάλαι δεκατέσσαρες τὸν ἀριθμὸν, ἄλλαι μὲν ἀργυραῖ, ἄλλαι δὲ ἀργυροκεχρυσωμέναι, κάτωθεν δὲ τῆς εἰκόνος κρέμαται παραπέτασμα (ποδιὰ), ἐξαιρέτως κεκαλωπισμένον διαφόρεις πολυτίμοις ἀφιερώμασι ὅλων τῶν εὐλαβῶν Χριστιανῶν, ἤγουν πολυτίμοις εἰκονίσμασι καὶ ἐγκωλπίοις ἀργυροκεχρυσωμένοις, καὶ οὐ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ πολύτιμα ἀφιερώματα εὑρίσκοντοι ἐν τῷ ῥηθέντι Ναῷ, εἰς δόξαν καὶ τιμὴν τῆς εἰκόνος ἐκείνης, καὶ εἰς αἰώνιον ἀνάμνησιν τῶν ἀῤῥήτων αὐτῆς θαυμάτων. Ἡ ἐπιστασία δὲ καὶ ἡ ἐπιμέλεια τοῦ Ναοῦ τούτου καὶ ἡ εὐλαβὴς ὑπηρεσία καὶ λειτουργία τῆς εἰκόνος ταύτης ἐκτελοῦνται ἐξ ἑνὸς Ἱερομονάχου, ἐκλεγομένου, ὑφ' ὅλης τῆς ἀδελφότητος, τοῦ εὐλαβεστέρου καὶ ἐναρετωτέρου, ὅστις καὶ ὀνομάζεται Προσμονάριος, καθότι οὐδὲν ἄλλο πράττει, εἰμὴ εὑρίσκεται σχεδὸν ἡμέραν καὶ νύκτα ἐν τῷ Ναῷ, περιποιούμενος αὐτὸν καὶ τὰς ῥηθείσας δέκα καὶ τέσσαρας κανδήλας, ἵνα μή τις ἐξ αὐτῶν ἐσβεσθῇ, ἔχων πρὸς τούτοις καὶ λαμπάδα ἀκοίμητον ἐπὶ ἀργυροῦ μανουαλίου· ψάλλων καὶ τὰς κανονικὰς ἀκολουθίας, καὶ παράκλησιν καθ' ἑκάστην· καὶ βοηθῶν τὸν ἐφημερεύοντα Ἱερομόναχον, ὅστις ἱερουργεῖ ἐκεῖ δὶς τῆς ἑβδομάδος, εἰς δόξαν τῆς Θεομήτορος ·

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

« ἴδε περιγραφὴν τῆς ἐπὶ τῶν ἁγίων τόπων περιοδείας αὐτοῦ » ἐν Πετρουπόλει ἐν ἔτει ᾰ ψ υι γ. (σελ. 589. 590.)

Τῆς θαυματουργοῦ ταύτης εἰκόνος τῆς Πορταϊτίσσης, λαμπρῶς ἐκτελεῖται ἡ πανήγυρις τὴν δευτέραν τῆς Διακαινησίμου, τότε γίνεται ἀπρὰ λιτανεία μετὰ τῆς Ἁγίας ταύτης εἰκόνος, ἕως εἰς τὸν αἰγιαλόν, ὅπου ἐξήγαγεν αὐτὴν ἐκ τῆς θαλάσσης ὁ Ὅσιος Γαβριὴλ, καὶ ἐκεῖ ἐκτελεῖται καὶ ἡ Θεία Λειτουργία· ὁ τόπος οὗτος ὑπάρχει οὐ μακρὰν τῆς Μονῆς, διακρινόμενος διὰ τινῶν κελλίων καὶ τῆς ἐκκλησίας τῆς Θεοτόκου.

Ἐξ αὐτῆς τῆς Θαυματουργοῦ εἰκόνος Πορταϊτίσσης ἐξήχθη ἀντίτυπον κατὰ παράκλησιν τοῦ Νίκωνος, τοῦ πρώην μὲν Ἀρχιμανδρίτου τοῦ Νεοσωτῆρος (*) ὕστερον δὲ Πατριάρχου γενομένου πάσης Ῥωσσίας· ὅπερ καὶ ἐστάλη εἰς Μόσχαν, πρὸς τὸν εὐσεβέστατον Βασιλέα Ἀλέξιον Μιχαηλίδην, κατὰ τὸ 1648 ἔτος, μετὰ τοῦ ἐκκλησιάρχου Ηαχωμίου, καὶ Δαμασκηνοῦ διακόνου, καὶ Ἰγνατίου Κελλάρη· προϋπαντήθη δὲ ἡ εἰκὼν ἐκείνη ἐν Μόσχᾳ τῇ 13 Ὀκτομβρίου· εἰς τὰς Πύλας τῆς Ἀναστάσεως, (**) ὑπό τε τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἰωσὴφ, καὶ ὑπὸ ἀναριθμήτου λαοῦ· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐτέθη ἐν τῇ Μονῇ τῇ ἐπιλεγομένῃ: « Νικόλαος Μεγάλη Κάρα » ἥτις ἔκτοτε ἀφιερώθη εἰς τὴν ἐν Ἄθῳ Ἱερὰν Μονὴν τῶν Ἰβήρων. Τὴν κατὰ πλάτος περιγραφὴν τοῦ γεγονότος τούτου βλέπε εἰς τὴν βίβλον. Διήγησεις περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῶν Ἰβήρων· ἐκδοθεῖσαν Ῥωσσιστὶ. Ἐν Μόσχᾳ 1843. σελ. 28—44:.

(*) Οὕτω καλεῖται μία τῶν μεγάλων Μονῶν τῆς Ῥωσσίας

(**) Οὕτω καλεῖται μία μεγάλη Πύλη τῆς Μόσχας.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΙΟΡΙΣΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб V.

Литог. А. Трахпела.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Τριχερουσσα.

Θ΄.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης Τριχερούσσης, καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Χιλανταρίου.

Ἡ Ἱστορία τῆς Τριχερούσης Ἁγίας εἰκόνος ὑπάρχει συνηνωμένη τοῖς συμβεβηκόσιν ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τοῦ γνωστοῦ ἀσματογράφου τῆς ἡμετέρας Ἁγίας ἐκκλησίας. Οὗτος ὁ Ὅσιος σφοδρῶς πατάσσων, ἐγγράφως τε καὶ προφορικῶς τὴν τῶν Εἰκονομάχων αἵρεσιν, ὑπὸ τοῦ θείου ζήλου παρακινούμενος, ἐσυκοφαντήθη διὰ τοῦτο παρὰ τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου (κατὰ τὸν ἡ αἰῶνα)· πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς Δαμασκοῦ, παρὰ τῷ ὁποίῳ κατεῖχεν ὁ Ὅσιος ὑπούργημα ἐπίσημον· ὁ δὲ ἄρχων μηδόλως ἐρευνήσας τὴν ὑπόθεσιν, καὶ μὴ ὑποπτεύομενος ὅτι ὁ Βασιλεὺς καταφέρεται μυστικῶς κατὰ τοῦ Ἰωάννου, διέταξεν ἵνα ἐκκοπῇ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ, ὡς γράψασα δῆθεν ἐπιστολὰς πρὸς τὸν ῥηθέντα Θηριώνυμον Λέοντα, πεπληρωμένας πνεύματος ἐχθρικοῦ καὶ προδοσίας κατὰ τοῦ ἄρχοντος αὐτοῦ· ἀπεκόπη λοιπὸν ἡ χεὶρ, καὶ διὰ πλείονα φόβον πάσης τῆς πόλεως, ἐκρεμάσθη ἐν δημοσίῳ τόπῳ· πρὸς δὲ τὸ ἑσπέρας, ὅτε κατεπράϋνεν ὁ θυμὸς τοῦ Ἄρχοντος τῆς Δαμασκοῦ, παρεκάλεσεν αὐτὸν ὁ Ὅσιος διὰ μέσου ἄλλων φίλων αὐτοῦ, ἵνα χορηγηθῇ αὐτῷ ἡ ἀδεια ὅπως καταβιβάσῃ καὶ λάβῃ τὴν κρεμαμένην παλάμην τῆς ἐκκοπείσης δεξιᾶς αὐτοῦ, ὁ δὲ ἄρχων καταπεισθεὶς εἰς τὰς μεσιτείας τῶν ἐν τῷ παλατίῳ φίλων τοῦ Ἰωάννου, διέταξεν ἵνα ἡ παλάμη ἐπιστραφῇ πρὸς τὸν πάσχοντα. Ἐπιστάσης δὲ τῆς νυκτὸς ἐκλείσθη ὁ Ἅγιος Ἰωάννης εἰς τὸ εὐκτήριον αὐτοῦ, καὶ προσαρμόσας τὴν νεκρὰν παλάμην αὐτοῦ εἰς τὴν θέ-

σιν αὐτῆς, ἔπεσεν ἐνώπιον τῆς ἁγίας Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου καὶ κλαύσας πικρῶς μετὰ πίστεως θερμοτάτης, καὶ ἀγάπης ἐγκαρδίου, παρεκάλει αὐτὴν ἵνα θεραπεύσῃ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, πρὸς ὑπεράσπισιν μὲν τῆς ὀρθοδοξίας, πρὸς ἔλεγχον δὲ καὶ κατατρόποσιν τῆς ἐνδυναμουμένης αἱρέσεως τῶν Εἰκονομάχων· οὕτως οὖν εὐχόμενος ἐκτενῶς ὁ Ὅσιος ἐνύσταξεν ὀλίγον, καὶ ἀμέσως εἶδεν ἐν ὁράματι τὴν Θεοτόκον, ἀτενίζουσαν πρὸς αὐτὸν μὲ βλέμμα φωτεινὸν καὶ ἱλαρὸν, καὶ λέγουσαν: « Ἰδοὺ ἡ χεὶρ σου εἶναι ἤδη ὑγιὴς, μὴ λυπῆσαι τοῦ λοι-« ποῦ, καὶ ἐκπλήρωσον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μοὶ ὑποσχέθης ἐν τῇ προ-σευχῇ σου » · ὁ δὲ Ἰωάννης διϋπνυσθεὶς ἐψηλάφει τὴν ἑαυτοῦ δεξιὰν, καὶ μετὰ βίας ἐπείσθη εἰς τὰς ἑαυτοῦ αἰσθήσεις, ὅτι ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἀπεκατέστη ὑγιὴς, ὡς καὶ πρῶτον, καὶ οὔτε ἴχνος τῶν ὀδυνῶν ἔμεινεν εἰς αὐτὸν, ἀλλὰ μόνον εἰς ἔνδειξιν καὶ μαρτυρίαν τοῦ θαύ-ματος, ἐκεῖ ὅπου ἦν κεκομμένη ἡ χεὶρ ἔμεινε σημεῖον μία ἐρυθρὰ γραμμὴ αἱματώδης, Ἐκπλαγεὶς ὅλως ὁ Ἰωάννης καὶ συγκινηθεὶς εἰς ἀνέκφραστον εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Θεοτόκον, διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς εὐεργεσίαν ταύτην καὶ ἔλεος, κατεσκεύασεν εἰς αἰώνιον μνή-μην τοῦ θαύματος τούτου, μίαν παλάμην ἀργυρᾶν καὶ ἐπέθηκεν αὐ-τὴν εἰς τὴν ἁγίαν Εἰκόνα (*), ἥτις ἐκ τούτου μετὰ ταῦτα ἔλαβε καὶ ἐπωνυμίαν, τοῦ νὰ λέγηται Τριχεροῦσσα. Τὸ μέγα τοῦτο θαῦμα τῆς ἰάσεως τῆς χειρὸς τοῦ Ἰωάννου, ἐξέπληξεν ἅπαντας τοὺς κατοίκους τῆς Δαμασκοῦ, καθὼς καὶ τὸν ἴδιον Ἄρχοντα αὐτῆς, ὅστις ἠγάπησε τὸν Ἰωάννην περισσότερον, παρ' ὅσον ἠγάπα αὐτὸν πρὸ τοῦ νὰ συ-

(*) Μήπως ἐντεῦθεν ἐπεκράτησε τὸ ἔθος παρ' ἡμῖν τοῖς ὀρθοδόξοις Χριστια-νοῖς, τοῦ νὰ κρεμῶμεν ἐπὶ τῶν θαυματουργῶν εἰκόνων, ἀργυρᾶ τινὰ καὶ χρυ-σᾶ νομίσματα καὶ ἄλλα εἰς ἀνάμνησιν τῶν ὧν ἀπηλαύσαμεν θαυμασίως παρ' αὐτῶν; Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ὁ Θεοφώρητος Κύρου λέγει ὅτι οἱ Χριστιανοὶ εἶχον συνήθειαν νὰ κρεμῶσι διάφορα ἀφιερώματα ἐπὶ τῶν ἁγίων λειψάνων, εἰς ἐνθύμησιν ὧν ἀπήλαυσαν παρ' αὐτῶν θαυμασίων.

κοφαντήσῃ αὐτὸν ὁ Λέων, τρέφων πρὸς αὐτὸν ἰδιαίτερά τινα αἰσθήματα ἀγάπης, καὶ μετὰ πολλὴν ἀνθίστασιν, ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἄδειαν, τοῦ νὰ ἀφίσῃ τὸ κοσμικὸν ὑπούργημα, καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Σάββα τοῦ ἡγιασμένου.

Ἀναχωρῶν δὲ τῆς Δαμασκοῦ, ὁ ἅγιος Ἰωάννης παρέλαβε καὶ τὴν ἁγίαν εἰκόνα, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἔλαβε τὴν θεραπείαν, ἥτις καὶ διέμεινεν ἐν τῇ ῥηθείσῃ Λαύρᾳ ἐκ τῶν μέσων τοῦ ἡ. μέχρι τοῦ ιγ΄ αἰῶνος, ἤγουν μέχρι τῆς ἐκεῖσε ἀφίξεως τοῦ περιωνύμου Σάββα Ἀρ-χιεπισκόπου Σερβίας πρὸς ὃν καὶ ἐδωρήθη αὕτη ἐκ τῆς Λαύρας εὐ-λογίας χάριν, δι' ἰδιαιτέρας εἰς τοῦτο εὐδοκίας αὐτῆς τῆς Θεομήτο-ρος· ὁ δὲ Ἱερὸς Σάββας ἀναχωρήσας ἐκ Παλαιστίνης μετεκόμισε καὶ τὴν ἁγίαν εἰκόνα εἰς τὴν Σερβίαν, ὅπου καὶ διέμεινεν· ἀλλὰ τὸ πό-σον καιρὸν διέμεινεν, τοῦτο ὑπάρχει ἄδηλον, καθότι δὲν ὑπάρχουσι στερεαὶ ἀποδείξεις· τοῦτο δὲ μόνον εἶναι γνωστὸν, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς ἐζωγραφισμένας τοῦ Χιλιανδαρίου ἱστορικὰς ἀναμνήσεις· ὅτι ἐπὶ τῆς συμβάσης ἐν Σερβίᾳ ἀνωμαλίας, ἡ εἰκὼν τῆς Τριχερούσσης, ἐτέ-θη ἐπὶ ὄνου, ὁ δὲ ὄνος ἀφέθη ἐλεύθερος εἰς τὴν θέλησιν τῆς Βασι-λίσσης τῶν Οὐρανῶν, ἥτις διὰ τῆς εἰκόνος αὐτῆς ηὐδόκησε νὰ ξε-νιτεύσῃ ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἄνευ τινὸς ἀνθρωπίνης ὁδηγίας ἦλθεν ὁ ὄνος εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἀκολουθούντων αὐτῷ μακρόθεν ἀνθρώπων τινῶν, καὶ ἔστη ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Χιλιανταρίου ὅλως ἀκίνητος (*) οἱ δὲ ἀδελφοὶ μετὰ μεγάλης πομπῆς ἐδέχθησαν τὴν ἱερὰν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος καὶ ἔθεντο αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Βήματος τοῦ Καθολικοῦ

[*] Ἡ τοῦ ὄνου ὁδειπορία μετὰ τῆς Θεομητορικῆς εἰκόνος, καὶ ἡ ἔλευσις αὐτοῦ ἐνώπιον τῆς Μονῆς, ὑπάρχουσι ζωηρῶς ἐζωγραφισμένα κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν Μονὴν, ἐν τῷ ἀνεγερθέντι προσκυνητα-ρίῳ, ὅπου ἔστη ὁ ὄνος ὑπὸ τῆς Θεομήτορος εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θαύματος, καὶ μέχρι τοῦ τοιούτου τόπου ὅπου ἡ Ἁγία εἰκὼν ἐφανερώθη, ἐκτελεῖται κατ' ἔτος λιτανεία εἰς δόξαν τῆς Θεομήτορος.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Ναοῦ (*) ὅπου καὶ διέμενεν, ἀδηλον, πόσον καιρὸν· ἐξήγαγεν ὅμως αὐτὴν ἐκεῖσε ἐν περιστατικόν, τὸ ὁποῖον καὶ ἔχει ὡς ἀκολούθως· ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς τοῦ Χιλανταρίου ἐτελεύτησε, καὶ ἡ ἐκλογὴ νέου Ἡγουμένου ἐπροξένησε πολλὰς καὶ μεγάλας ταραχὰς εἰς τὴν ἀδελφότητα καθότι ἄλλοι μὲν ἤθελον ἄλλον, ἄλλοι δὲ ἄλλον, τόσον, ὥστε ἡ Ἀδελφότης ἐχωρίσθη εἰς δύο κόμματα, καὶ ἀνεφύησαν ἔρεδες καὶ φιλονεικίαι. Αἱ ταραχαὶ αὗται τῆς ἀδελφότητος παρηνόχλησαν καὶ τὴν Θεοτόκον, εἰς τῆς ὁποίας τὸ Ἅγιον ὄνομα ὑπάρχει ἀφιερωμένη καὶ αὐτὴ ἡ ἱερὰ Μονή· Αὐτὴ μόνη ἡ Πανύμνητος Δέσποινα, εἰσήχθη καὶ ἐπανέβη εἰς τὴν φιλονικουμένην ὑπόθεσιν ταύτην τῆς ἀδελφότητος, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ ἔδωκε λύσιν καὶ διεύθυνσιν εἰρηνικὴν μὲ τὸν Ἀκόλουθον τρόπον:

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, συνήχθησαν οἱ Ἀδελφοὶ ὡς ἔθος εἰς τὸν ὄρθρον καὶ βλέπουσιν ὅτι ἡ Εἰκὼν τῆς Τριχερούσσης ἴσταται οὐχὶ ἐντὸς τοῦ Βήματος εἰς τὸν ἴδιόν της τόπον, ἀλλ' εἰς τὸν τοῦ Καθηγουμένου, νομίσαντες δὲ ὅτι τοῦτο ἦν ἔργον τῶν ὑπηρετῶν τῆς ἐκκλησίας, μετέφερον πάλιν αὐτὴν οἱ Ἀδελφοὶ εἰς τὸ ἅγιον Βῆμα· ἀλλὰ καὶ τὴν ἐρχομένην ἡμέραν πάλιν ἐφάνη ἐπὶ τὸν τοῦ Καθηγουμένου τόπον, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἔθεντο αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ Βήματος,

(*) Ὁ Σεβάσμιος Ἀρχιμανδρίτης τῆς Ἱερᾶς ταύτης Μονῆς τοῦ Χιλανταρίου, Ὀνούφριος λέγει ὅτι ἡ θαυμάσιος μετακόμησις τῆς ἁγίας ταύτης εἰκόνος τῆς Τριχερούσσης ἐκ Σερβίας εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐγένετο ἐπὶ Οὔρωση έ. τοῦ υἱοῦ καὶ Διαδόχου Στεφάνου Δουσάνου τοῦ ἰσχυροῦ· λέγει δὲ πρὸς τούτοις, ὅτι ὁ Βασιλεὺς οὗτος ἐσυνήθειζε πάντοτε ὅτε ἐξήρχετο εἰς πόλεμον, καὶ παρελάμβανε μεθ' ἑαυτοῦ τὴν ἁγίαν ταύτην εἰκόνα, καὶ θέττων αὐτὴν ἐπὶ ἡμιόνου ἐπροπορεύετο τοῦ στρατεύματος, καὶ ὅτι ἐν μιᾷ τοιαύτῃ ἐκστρατείᾳ, ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν μετὰ τοῦ ἡμιόνου, οἷς τρόποις καὶ κρίμασιν οἶδεν ὁ Κύριος, θαυμασίως μετεκομίσθη ἐκ τῆς Σερβίας εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος· ὁ Οὔρωσις έ. ἀνέβη εἰς τὸν τῆς Σερβίας θρόνον τῷ 1336 ἔτει· ἐπὶ δὲ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῦ πολλαὶ ταραχαὶ συνέβησαν ἐν τῇ Σερβίᾳ αἵτινες κατεσπάραττον αὐτὴν καὶ ἐποίουν θῦμα τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν.

διατάξαντες συγχρόνως καὶ παρατήρησιν αὐστηρὰν, σφραγίσαντες καὶ τὰς θύρας τῆς ἐκκλησίας· ἐν τούτοις ὅμως καὶ τὴν τρίτην ἡμέραν ἡ Εἰκὼν εὑρέθη ἐν τῷ τοῦ Καθηγουμένου τόπῳ. Ἐν ὅσῳ δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἐθαύμαζον τὸ παράδοξον τοῦτο, ἰδοὺ καὶ ἔρχεται εἷς Ἐρημίτης ἔγκλειστος, καὶ γνωστὸς σχεδὸν τοῖς πᾶσι, καὶ μοναδικὸς σχεδὸν μεταξὺ αὐτῶν ἕνεκα τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ διαγωγῆς, καὶ διηγεῖται αὐτοῖς μίαν ὀπτασίαν, ἐν ᾗ ἡ Θεομήτωρ ηὐδόκησεν ἵνα ἐκφρασθῇ καὶ εἰπῇ ὅτι οἱ ἀδελφοὶ, νὰ μὴ ἐνοχλῶσι τοῦ λοιποῦ τὴν αὐτῆς εἰκόνα, ἐκ τοῦ τόπου τοῦ Καθηγουμένου, καθότι πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἀσυμφωνίας καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ κατὰ τὸ μέλλον, ἥτις συμβαίνει ὅτε ἐκλέγονται Ἡγούμενοι, βούλεται ἵνα κατέχῃ αὐτὴ μόνη διὰ τῆς θείας Εἰκόνος αὐτῆς τὴν τοῦ Καθηγουμένου θέσιν, καὶ ἀμέσως νὰ διοικῇ καὶ κυβερνᾷ τὸ ἱερὸν Μοναστήριον. Ἔκτοτε λοιπὸν οὔτε ἐκλέγουσιν, οὔτε ὑπάρχει Ἡγούμενος, ἐν ἐνεργείᾳ παρὰ τῆς ἀδελφότητος, ἀλλ' ὑπάρχει μόνον Προηγούμενος, ἢ τοποτηρητὴς τοῦ Καθηγουμένου, ἐπιτηρῶν τὰς ὑποθέσεις τῆς Μονῆς· ἡ δὲ τοῦ Καθηγουμένου θέσις, ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, πάντοτε ὑπάρχει κενὴ, ἐφ' ἧς καὶ ἵσταται ἡ ἁγία εἰκὼν τῆς Τριχερούσσης.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐν ταύτῃ τῇ Μονῇ οὐχ ὑπάρχει Ἡγούμενος ὡς δεδήλωται, οἱ Ἐκκλησιάρχαι καὶ οἱ ἐφημερεύοντες Ἱερομόναχοι πάντοτε λαμβάνουσιν εὐλογίαν παρὰ τῆς Ἁγίας εἰκόνος τῆς Τριχερούσσης, καὶ διὰ νὰ σημάνωσι, καὶ διὰ νὰ ποιήσωσι τὴν ἔναρξιν ἑκάστης ἀκολουθίας· ὅθεν κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει ἔθος, ἐνδυθέντες τοὺς μανδύας αὐτῶν προσέρχονται τῇ Ἁγίᾳ Εἰκόνι, καὶ ποιήσαντες ἐνώπιον τῆς Θεομήτορος δύο μετανοίας ἐδαφιαίας μετὰ τοῦ σημείου τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἀσπάζονται τὴν ἁγίαν αὐτῆς δεξιάν· εἶτα καὶ ἐνώπιον τῆς Προεστώσης ποιοῦσι καὶ τρίτην ἐδαφιαίαν μετάνοιαν, ἄνευ ὅμως σημείου Σταυροῦ· ὁμολογοῦσι δὲ οἱ ῥηθέντες Ἐκκλησιάρχαι, ὅτι πλησιάζοντες τῇ Ἁγίᾳ Εἰκόνει ὅπως λάβωσι τὴν εὐλογίαν παρὰ τῆς Θεομήτορος αἰσθάνονται ἕνα ἀκούσιον φόβον, ὅ-

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΕΙΔΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

μοιον ἐκείνου, ὃν ἔχουσιν οἱ ὑποτασσόμενοι εἰς τοὺς Δεσπότας αὐτῶν· ἀλλὰ πρὸς τούτοις αἰσθάνονται καὶ τὴν υἱϊκὴν στοργὴν, ὡς ἐνώπιον τῆς Μητρὸς τῆς αἰωνίου ἀγάπης τε καὶ παρηγορίας.

Ἡ θέκ τῆς εἰκόνος ταύτης, εἶναι ὑπὲρ τὸ δέον ἐκφραστικὴ καὶ μάλιστα αὐστηρὰ· εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, ὅτι εἰς τὸ ὄπισθεν μέρος αὐτῆς τῆς ἁγίας εἰκόνος δὲν εἶναι γυμνὴ ἡ σανὶς, ἀλλ' ὑπάρχει καὶ ἄλλη εἰκὼν, ἤγουν τοῦ Ἱεράρχου τοῦ Χριστοῦ Νικολάου.

Таб. VI.

Литог А. Трапшеля.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Γαλακτοτροφοῦσσα.

ΠΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΥΚΑΣ Γ

Γ.

Περὶ τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης Γαλακτοτροφοῦσα.

Κατὰ τὰς προφορικὰς παραδόσεις, τὰς ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Χιλανταρίου φυλλαττομένας, κατ' ἀρχὰς ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν εὑρίσκετο ἐν τῇ Λαύρᾳ τοῦ Ὁσίου Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, 25 σχεδὸν σταδίους μακρὰν τῆς Ἱερουσαλὴμ. Ὁ Μέγας Καθηγητὴς καὶ Κτίτωρ τῆς μοναδικῆς καθ' ὅλην τὴν Ἀνατολὴν Λαύρας, Σάββας ὁ Ἡγιασμένος, ὅτε ἔμελλεν ἐκ τοῦ προσκαίρου τούτου βίου, νὰ ἀπέλθῃ πρὸς Κύριον, προφητικῶς εἶπε τοῖς περικυκλωσαμένοις τὸν κράββατον αὐτοῦ ἀδελφοῖς, ὅτι μετὰ παρέλευσιν καιροῦ μέλλει νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν ἑαυτοῦ Λαύραν Βασιλόπαις τις Σέρβος τὸ γένος, καὶ συνώνυμος αὐτῷ, Σάββας δηλ. ὀνόματι· ὅθεν ἡ Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Γαλακτοτροφοῦσα νὰ δοθῇ αὐτῷ ἐκ τῆς Λαύρας, εὐλογίας χάριν· καὶ ὁ μὲν Ἡγιασμένος Σάββας ἡσύχως καὶ ἱλαρῶς ἀπῆλθε πρὸς Κύριον κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος τῆς τοῦ Μεγάλου Ἰουστινιανοῦ βασιλείας, ὁηλ. κατὰ τὸν ς΄ αἰῶνα· ὑπὲρ τοὺς ἓξ αἰῶνας παρῆλθον ἐπὶ τῆς θαυμασίας αὐτοῦ Λαύρας, καὶ ἡ θεία Εἰκὼν τῆς Γαλακτοτροφούσης, ἀκίνητος ἵστατο ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῆς θέσει, καὶ ἐπὶ τῇ προσδοκίᾳ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν προφητικῶν καὶ τελευταίων ὑπὲρ αὐτῆς διατάξεων τοῦ ἡγιασμένου Σάββα, αἵτινες μετέβαινον προφορικῶς, ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα, ἐν τῇ ῥηθείσῃ αὐτοῦ Λαύρᾳ· τέλος κατὰ τὸν ιγ΄ αἰῶνα ἔρχεται εἰς τὴν Ηαλαιστίνην ὁ Ἅγιος Σάββας, πρὸς τὸν ὁποῖον ἐκοινοποίησαν τὰς τοῦ ἡγιασμένου Σάββα προφητικὰς διατάξεις, καὶ συγχρόνως, ὁμοῦ μετὰ τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης Τριχερούσης, ἡ Λαύρα εὐλόγησε τὸν Ὅσιον Σάββαν καὶ τῇ εἰκόνι τῆς Γαλακτοτροφούσσης.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΤΟΡΗΣ ΓΙΑΠΑΣΗ

Ἐπιστρέφων δὲ ὁ Ἅγιος Σάββας ἐκ τῆς Παλαιστίνης εἰς Σερβίαν ἐπεσκέφθη καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθω· ἐν ᾧ εἶχε καὶ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ Μονὴν τοῦ Χιλανταρίου (*) ὅπου καὶ ἀφιέρωσε εἰς ἀναφαίρετον διαδοχὴν καὶ εἰς ἀνεκτίμητον κόσμιμα τὴν Εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τὴν « Γαλακτοτροφούσσαν » · θέσας αὐτὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἐν Καρυαῖς εὑρισκομένης Κέλλης ὑποκειμένης τῇ τοῦ Χιλανταρίου, καὶ ἐπιλεγομένης Τυσικαρεῖον (**) , τὴν δὲ Εἰκόνα τῆς Τριχερούσσης ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Σερβίαν, ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶναι ὅτι ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν, ἐναντίον τοῦ κοινοῦ ἔθους καθ' ὅλην τὴν ὀρθόδοξον ἡμῶν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, ἐτέθη ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Σάββα καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἵσταται ἐπὶ τοῦ καταπετάσματος , [τεμπλέου·] οὐχὶ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ μέρους τῶν βασιλικῶν Πυλῶν , ἀλλ' ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ, ὅπου δηλ. συνήθως καὶ πανταχοῦ ἵσταται ἡ εἰκὼν τοῦ Παντοκράτορος Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ὅμως ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ὁ Παντοκράτωρ Κύριος κατέχει τὴν ἀριστερὰν θέσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν πυλῶν ἐπὶ τοῦ Καταπετάσματος, ἤγουν ὅπου ἔπρεπε νὰ ἵσταται ἡ τῆς Θεοτόκου Εἰκὼν. Ἡ περιγραφὴ τοῦ προσώπου τῆς Θεοτόκου, καὶ τοῦ Θείου βρέφους αὐτῆς, ὑπάρχει λίαν ἐμφανικὴ , καὶ ὡραία, καὶ ὅλως γραφίδος ἐκκλησιαστικῆς· καὶ εἶναι τὸ καλλίτερον σχέδιον τῆς Βυζαντινῆς Σχολῆς καὶ τόσον σπάνιον ἐνταῦθα , καὶ κατὰ τὴν παροῦσαν ἐποχήν.

(*) Τῆς ὁποίας ἦν Κτίτωρ·

[**] Οὕτως ὠνομάσθη ἡ Κέλλα αὕτη, καθότι ἐν αὐτῇ φυλάττεται, τὸ δι αὐτὴν, ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Σάββα γραφὲν ἰδιαίτερον Τυπικόν.

ΙΑ'.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου, τῆς ἐπιλεγομένης τοῦ Ἀκαθίστου· ἐν τῇ τοῦ Χιλανταρίου.

Κατὰ τὸ 1837 ἔτος ἐξ ἀπροσεξίας τοῦ Ἐκκλησιάρχου ἦψε τὸ Καταπέτασμα (τέμπλιον) τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ ἐν ᾧ ἵστατο καὶ ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν, καὶ τὸ μὲν καταπέτασμα κατεκάη παντελῶς σχεδὸν ὅλον, ἡ δὲ ἁγία αὕτη Εἰκὼν οὐδόλως ἐβλάβη ἐκ τοῦ τοσούτου πυρὸς· ἐν τῇ πυρκαϊᾷ ταύτῃ ἀνεγνώσθη ἐνώπιον τῆς Εἰκόνος ταύτης ὁ Ἀκάθιστος ὕμνος, καὶ ἐκ τούτου ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν νὰ λέγεται τοῦ Ἀκαθίστου.

Πρὸς τούτοις λέγουσι τινὲς, ὅτι ὁ Ἅγιος Σάββας, καθ' ὃν καιρὸν ἔκτιζε τὴν Ἱερὰν αὐτοῦ ταύτην Μονὴν τοῦ Χιλανταρίου, ὁπότε ἠκολούθησεν αὐτῷ ἔλειψις χρημάτων, ἀνεκάλυψεν αὐτῷ ἡ Ἁγία αὕτη εἰκὼν, τὸν θησαυρὸν ὅστις εὑρίσκετο οὐ μακρὰν τῆς κτιζομένης Μονῆς, καὶ εὑρὼν αὐτὸν ὁ Ἅγιος Σάββας μεγάλως ἐπετάχυνε τὸ ἔργον· ἀλλ' ὅμως ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Ἁγίου οὐδὲν περὶ τούτου ἀναφέρεται.

Ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἵσταται ἐπὶ τοῦ καταπετάσματος [τεμπλέου] τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ✦ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ ✦

Таб. VIII.

Литог. А. Траншеля.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Παπαδική, (Πόπσκαια).

ΙΒ.'

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῆς ἁπλοϊκῶς Σερβιστὶ λεγομένης Πόπσκαγια ἤγουν Παπαδικὴ ἢ τῶν Παπάδων.

Ἦν ποτὲ εἷς Ἱερεὺς αἱρετικόφρων, ὅστις Κύριος οἶδε διὰ τίνα, ὅμως οὐχὶ καλὸν σκοπὸν βέβαια, ὑποκριτικῶς ἐπαρουσίασε τὸν ἑαυτόν του ὡς ὀρθόδοξον, καὶ προσελθὼν εἰς τὴν τοῦ Χιλανταρίου Μονὴν, διέμεινεν ἐν αὐτῇ πρὸς καιρὸν, ἀλλ' ἡ Παρθένος καὶ Μήτηρ τοῦ Παντεπόπτου Θεοῦ, ἐπέβλεψεν ἐξ ὕψους κατοικητηρίου αὐτῆς, καὶ τῇ δικαίᾳ ὀργῇ αὐτῆς, ἠφάνισε τὸν προβατόσχημον τοῦτον λύκον, ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς· καθότι ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν λιτανείας γινομένης, καὶ φέρων οὗτος τὴν θαυματουργὸν ταύτην εἰκόνα, ἔπεσεν ἀπροσδοκήτως εἰς τὴν θάλασσαν ὅπου ἐγίνετο ἁγιασμὸς καὶ ἐπνίγη.

Ἕτεροι δὲ πάλιν λέγουσιν ὅτι, ἐκτελουμένης τῆς λιτανείας, τὸ ἐν ταῖς χερσὶ τῆς Θεομήτορος βασταζόμενον προαιώνιον βρέφος, ὠνείδισεν αὐστηρῶς τὴν κακοδοξίαν τοῦ αἱρετικοῦ τούτου Ἱερέως, τοῦ φέροντος τὴν ἁγίαν Εἰκόνα αὐτῆς, καὶ ἐφαίνετο, ὅτι ἐβούλετο πῶς νὰ σωφρονίσῃ αὐτὸν καθὼς ὁ Ἅγιος Νικόλαος ὁ θαυματουργὸς ἐσωφρόνισε τὸν ἄφρονα Ἄρειον· καὶ ὡς ἐκ τούτου, λέγουσιν, εὑρίσκεται δῆθεν, ἡ χεὶρ τοῦ καὶ βρέφους καὶ ἀνάρχου Θεοῦ εἰς τοιοῦτον ξένον σχηματισμόν· ἔκτοτε δὲ αἱ λιτανεῖαι καὶ οἱ ἁγιασμοὶ ἐκτελοῦνται μετὰ τῆς ἁγίας ταύτης εἰκόνος, καὶ ἐπειδὴ πάντοτε ἐν καιρῷ τῶν τοιούτων θείων τελετῶν φέρουσιν αὐτὴν ἀφεύκτως Ἱερομόναχοι, προσοικειωσαν αὐτῇ οἱ Σέρβοι Μοναχοὶ, ἐξ ἀδόλου καὶ καθαρᾶς καρδίας, τὸ ἁπλοϊκὸν τοῦτο ἐπίθετον· Πόπσκαγια, ἤγουν Παπαδικὴ, ἢ τῶν Παπάδων.

Ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν ἵσταται ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ, ἐν τῷ Κίονι τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΧΟΛΗ ΜΟΥΣΩΝ ΑΓΙΟΡΗΤΩΝ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΙΓ.

Πέμπτη θαυματουργὸς Εἰκὼν τῆς Θεομήτορος ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Χιλανταρίου εὑρίσκεται ὡσαύτως ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ, περὶ τῆς ὁποίας λέγουσι τὸ ἑπόμενον θαῦμα· ὅτι δηλ. εἷς Ἐκκλησιάρχης βουλόμενος ἵν' ἄψῃ τὴν ἔμπροσθεν αὐτῆς κανδήλαν καὶ πολλὰ κοπιάσας δὲν ἠδυνήθη νὰ ποιήσῃ τοῦτο, καθότι ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ τοίχους ζωγραφισμένη παρὰ τῇ ἀρκτικῇ Πύλῃ τῇ φερούσῃ ἐκ τοῦ Νάρθηκος εἰς τὸν Ναὸν, ὅπου ἀκαταπαύστως πνέει διαπεραστικὸς ἄνεμος· ὅθεν ἀδημονήσας ὁ Ἐκκλησιάρχης οὗτος ἐξεφράσθη γογγυσμοὺς τινὰς, καὶ ἠθέλησε νὰ ἀναχωρήσῃ χωρὶς νὰ ἄψῃ τὴν κανδήλαν· ἀλλὰ παταχθεὶς ὑπὸ τῆς ὀργῆς τῆς Θεομήτορος, ἔπεσεν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ οὕτως εὗρον αὐτὸν ἐνώπιον τῆς Εἰκόνος, ὅλως ἀναίσθητον.

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΛΟΓΙΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб. IX.

Литог. А. Траншеля.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ τὸν Ἐκκλησιάρχην παιδεύσασα.

Таб. X.

Литог. А. Траншеля.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου μὴ καυθεῖσα ἐν τῇ πυρκαϊᾷ.

ΙΔ.

Ὑπάρχει πρὸς τούτοις καὶ ἄλλη Εἰκὼν τῆς Θεομήτορος ἐν ᾗ αὐτῇ ἱερᾷ Μονῇ, ἥτις δὲν κατεκάη ἐν καιρῷ τῆς μεγάλης πυρκαΐᾶς τῆς γενομένης ἐν ἔτει 1722· ἡ τρομερὰ αὕτη πυρκαϊὰ κατερήμωσε τὸ ἥμισυ τῆς Μονῆς, ἀπετεφρώθησαν αἱ Κέλλαι αἱ εὑρισκόμεναι ἐν ταῖς πλευραῖς ταῖς κατὰ ἀνατολὰς, κατὰ Δύσιν καὶ κατὰ Ἄρκτον· διεφυλάχθη ὅμως ὁ Καθολικὸς Ναὸς, μόλον ὅτι πολλοὶ ἐκκλησιαστικοὶ θησαυροὶ καὶ χρυσόβουλα ἀπετεφρώθησαν, καθότι εὑρίσκοντο ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ τῆς Μονῆς. Ἡ δὲ ἁγία αὕτη Εἰκὼν εὑρισκομένη τότε ἐντὸς τῆς ἀποθήκης (Δοχείου), ὅπερ καὶ αὐτὸ ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρὸς, ἔμεινεν ὅμως ὅλως ἀνέπαφος, καὶ μέχρι τῆς σήμερον εὑρίσκεται ἐν τῷ Δοχείῳ.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΙΕ.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῶν χαιρετισμῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ τοῦ Διονυσίου Μονῇ.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ ταύτης Εἰκόνος διαβεβαιοῦται, ὅτι αὕτη ἡ Ἁγία Εἰκὼν ἐστὶν ἐκείνη ἡ ἰδία ἐνώπιον τῆς ὁποίας κατὰ πρῶτον ἐξεφωνήθη ὁ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Σεργίου συντεθεὶς ἀκάθιστος ὕμνος τῆς Θεοτόκου, μετὰ τὴν κατὰ τῶν Σκυθῶν τελείαν νίκην· ἀφιέρωσε δὲ αὐτὴν ὁ εὐσεβέστατος Βασιλεὺς Ἀλέξιος, ὁ Κομνηνὸς ἐγχειρήσας αὐτὴν ἰδιοχειρως τῷ Ὁσίῳ Διονυσίῳ τῷ τῆς Μονῆς Κτίτορι εὑρισκόμενος εἰς τὴν Τραπεζοῦντα· οὕτως εἶναι γεγραμμένον ὄπισθεν τῆς εἰκόνος ἐν ἀργυρᾷ πλακί.

Κατὰ δὲ τὸ 1592 ἔτος πειραταὶ ἔκλεψαν αὐτὴν· ἀλλ' ἐν μιᾷ τῶν νυκτῶν ἐν τρομερὸν ὅραμα, κατετρόμαξε τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν τὸν ὁποῖον διέταξε τὸ ὅραμα, νὰ ἐπιστρέψῃ αὐτὴν· ὅτε δὲ ἔφερον εἰς τὴν Μονὴν τὸ κιβώτιον τὸ περιέχον τὴν ἁγίαν Εἰκόνα, καὶ ἤνοιξαν αὐτό, εὗρον αὐτὸ πλῆρες εὐωδεστάτου μύρου· τοῦτο δὲ τόσον κατεφόβησε τινὰς τῶν πειρατῶν ὥστε ἐγένοντο Μοναχοί.

Ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ 1767 ἔτος καὶ δεύτερον ἔκλεψαν αὐτὴν Τοῦρκοι, τοὺς ὁποίους εὑρόντες καθ' ὁδὸν Ἕλληνες, ἀφήρεσαν ἀπ' αὐτῶν τὴν Ἁγίαν Εἰκόνα· καὶ μετεκόμισαν εἰς τὴν νῆσον Σκόπελλον· ὅπερ μαθόντες οἱ Μοναχοὶ ἀπῆλθον ἵνα παραλάβωσιν αὐτὴν ἐκεῖθεν, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν, καθότι οἱ κάτοικοι δὲν ἠθέλησαν νὰ τὴν δώσωσιν.

Μετὰ ταῦτα παταχθεῖσα ἅπασα ἡ Νῆσος ὑπὸ λοιμικῆς νόσου, ἐπέστρεψαν αὐτὴν μόνοι αὐτοθελήτως οἱ κάτοικοι, εἰς τὴν Μονὴν, ἀ-

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

φιερώσαντες καὶ ἐν Μετόχιον εἰς εὐχαριστίαν, ἐν τῇ ἰδίᾳ νήσῳ Σκοπέλλῳ, τὸ ὁποῖον μετόχιον καὶ μέχρι τῆς σήμερον ὑπάρχει ὑπὸ τὴν δεσποτίαν τῆς μονῆς.

Λείψανα τοῦ ἁγίου μύρου φαίνονται καὶ μέχρι τῆς σήμερον ἐπὶ τῆς ἁγίας Εἰκόνος.

Ἀντίτυπον τῆς Ἁγίας ταύτης Εἰκόνος δὲν προσεθέσαμεν ἐνταῦθα, καθότι ἕνεκα τῆς ἀφθόνου ροῆς τοῦ μύρου ἐξ ὅλης τῆς εἰκόνος, καὶ τῆς βαθείας ἀρχαιότητος αὐτῆς, τὸ θεῖον πρόσωπον σχεδὸν ἐξαλείφθη, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ ποιήσῃ τις ἀκριβῆ περιγραφὴν καὶ ἐξιστόρησιν. Ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν εὑρίσκεται ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τῶν χαιρετισμῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου· καὶ καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἐν καιρῷ τοῦ ἀποδείπνου συνερχόμενοι ἅπαντες οἱ ἀδελφοὶ ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τούτῳ ἀναγινώσκουσι τὸν ἀκάθιστον ὕμνον ἐνώπιον αὐτῆς.

Ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν εἶναι μικρὰ, ἤγουν τὸ μὲν μῆκος περίπου 2 σπιθαμῶν, τὸ δὲ πλάτος μιᾶς καὶ ἡμίσεως σπιθαμῆς.

Ὁ Ῥῶσσος Προσκυνητὴς Βασίλειος Βάρσκων ὅστις κατὰ τὸ 1724 καὶ 1744 ἔτος ἐπεσκέφθη τὸ Ἅγιον Ὄρος, οὕτω πῶς ἐκφράζεται περὶ τῆς Ἁγίας ταύτης Εἰκόνος: « Ἐκεῖ (ἐν τῇ τοῦ Διονυσίου « Μονῇ) εὑρίσκετο οὐχὶ πρὸ πολλῶν ἐτῶν καὶ Θαυματουργὸς εἰκὼν « τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἥτις παραδόξως ἔβλυσε μῦρον ἐξ ὅλης « τῆς περιγραφῆς αὐτῆς, ὥστε καὶ ὅλον τὸ ἀργυροῦν αὐτῆς ἔνδυμα « ἐβράχη ἐκ τοῦ μύρου· τὰ νῦν δὲ εὑρίσκεται ἐν τῇ Νήσῳ τῇ λεγο« μένῃ Σκοπέλλῳ οὐ μακρὰν τοῦ Ἁγίου Ὄρους πρὸς μεσημβρίαν « ἀπέχων μίλια σχεδὸν ὀγδοήκοντα· » καθότι καταπεισθέντες οἱ Μοναχοὶ εἰς τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας παρακλήσεις τῶν ἐκεῖσε χριστιανῶν ἐχάρησαν αὐτοῖς τὴν Ἁγίαν εἰκόνα, ἐξ αὐτῶν δὲ λαμβάνουσιν εἰς ἀνταμοιβὴν κατ' ἔτος ἄλλας εὐεργεσίας· τὴν δὲ διήγησιν περὶ τῆς ἁγίας ταύτης εἰκόνος παραλείπω, ὡς λίαν ἐκτεταμένην, τοῦτο δὲ μόνον γράφω περὶ αὐτῆς, ὅτι ἐλθὼν ποτὲ εἰς τὴν Μονὴν ταύτην εἷς πειράτης ἀρχηγὸς τῶν τότε λοιπῶν πειρατῶν, καὶ ἁρπάσας

τὴν ἁγίαν εἰκόνα δυναστικῶς, παρὰ γνώμην τῶν ἐν αὐτῇ Μοναχῶν, καὶ κατακλείσας αὐτὴν ἐντὸς τοῦ κιβωτίου αὐτοῦ ἐν τῷ πλοίῳ, ἀπέπλευσεν ἀπειλῶν καὶ ὑβρίζων τοὺς Μοναχούς· ἀποπλεύσας οὖν μακρὰν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, τὸ ἑσπέρας βλέπει τρὶς κατ' ὄναρ τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ἀπειλοῦσαν καὶ λέγουσαν αὐτῷ: « Διατί « πονηρὲ κλειδοῦχε κατησφάλησάς με ἐν τῇ φυλακῇ; ἐπίστρεψον καὶ « μετακόμισόν με ἐν τῷ ἐμῷ καταλύματι, ἔνθα ἡσύχως καὶ εἰρηνικῶς « διῆγον. » Οὗτος δὲ ἤτε μὴ κατανοήσας, ἤτε περιφρονήσας τοὺς λόγους τούτους, διϋπνισθείς, οὐδὲν περὶ τούτου ἐφρόντισεν οὔτε ἐσυλογίζετο· καὶ εὐθέως ἠγέρθη εἰς τὴν θάλασσαν ἄνεμος σφοδρὸς καὶ τρικυμία φοβερὰ, ὥστε τὸ πλοῖον ἐκινδύνευεν αὐτάνδρον· καὶ τότε μόλις ἐνεθυμήθη περὶ τῆς ἁγίας εἰκόνος, ὅθεν ἔδραμεν εἰς τὸ κιβώτιον αὐτοῦ καὶ εὗρεν αὐτὸ συντετριμμένον εἰς πολλὰ τμήματα, τὴν δὲ ἁγίαν εἰκόνα περικεχυμένην ὑπὸ πλήθους μύρου εὐωδεστάτου ῥέοντος ἐξ αὐτῆς· ἅμα δὲ ἔλαβεν αὐτὴν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, εὐθέως ἠρξατο καὶ ὁ σφοδρὸς ἄνεμος καὶ ἡ τρικυμία νὰ κατευνάζωνται, καὶ πρὸς τούτοις ἐβιάζετο καὶ ὑπὸ τῶν συντρόφων αὐτοῦ ἵνα ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Μονὴν· ὅθεν προσορμισθέντες εἰς τὸν λιμένα, ἀπέστειλε πρὸς τοὺς Μοναχοὺς κοινοποιῶν αὐτοῖς περὶ τῆς Ἁγίας εἰκόνος, καὶ παρακαλῶν αὐτοὺς ὅπως κατελθόντες εἰς τὸν λιμένα παραλάβωσιν αὐτὴν ἐντίμως. Οἱ δὲ Μοναχοὶ ἀκούσαντες τὸ τοιοῦτον θαῦμα ἀμέσως κατῆλθον ἐνδεδυμένοι τὰς ἱερὰς στολὰς, μετὰ λαμπάδων καὶ θυμιαμάτων, καὶ λαβόντες ἐκείνην τὴν τιμίαν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, καὶ φέροντες εἰς τὸν Καθολικὸν Ναὸν ἔθεσαν αὐτὴν εἰς τὸν διατεταγμένον αὐτῇ τόπον. Ὁ δὲ πειρατὴς ἐκεῖνος ἐδείκνυε τὰ τμήματα τοῦ κιβωτίου αὐτοῦ καὶ τὰ ἑαυτοῦ ἐνδύματα καταβρεγμένα ἀπὸ τὸ εὐωδέστατον ἐκεῖνο Μῦρον, τὸ ῥεῦσαν ἐκ τῆς ἁγίας εἰκόνος, ὥστε ἐξέστησαν ἅπαντες· πολλοὶ δὲ τῶν συντρόφων αὐτοῦ ἀφέντες τὴν πειρατικὴν ἀποτρόπαιον ἐργασίαν καὶ ἁρπαγὴν μετενόησαν, καὶ ἀνεχώ-

ΨΗΦΙΑΚΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

ρησαν ἀπ' αὐτοῦ, ὅσοι δὲ ἐσκληρύνθησαν τῇ καρδίᾳ κακῶς ἀπωλέσθησαν (βλέπε τὴν κατὰ τοὺς ἁγίους τόπους περιήγησιν αὐτοῦ σελ. 730-731.)

ις.

Ἐν ταύτῃ τῇ Μονῇ δεικνύουσι καὶ ἑτέραν θαυματουργὸν εἰκόνα τοῦ τιμίου Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ἥτις δὲν κατεκάη ἐν καιρῷ τῆς γενομένης ἐνταῦθα μεγάλης πυρκαϊᾶς· καὶ τὴν ὁποίαν δύναταί τις ἰδεῖν ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ, ἐπὶ τοῦ Μεσημβρινοδυτικοῦ Κίονος τοῦ ὑποστηρίζοντος τὴν τροῦλλαν (κουμπὲν) τοῦ αὐτοῦ Ναοῦ.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΥΚΑΚΗ ΠΑΠΑΓΡΗ

Ταῦ. XXIII.

Λιτογρ. Α. Γραπσελή.

Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, μὴ καυθεῖσα ἐν πυρκαϊᾷ.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб. XVIII.

Литог. А. Гракшеля.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Γερόντισσα.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΤΡΑΓΑ

ΙΖ'.

Περὶ τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεομήτορος τῆς ἐπονομαζομένης Γεροντίσσης, καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Παντοκράτορος.

Ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν ἵσταται τὴν σήμερον ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ ἐπὶ τοῦ κατὰ ἀνατολὰς Κίονος τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ· τὸ πάλαι δὲ εὑρίσκετο ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ βήματος, ἦν δὲ ποτὲ ἐν αὐτῇ τῇ Μονῇ εἷς Καθηγούμενος ἐνάρετος καὶ προβεβηκὼς τῇ ἡλικίᾳ, ὅστις καὶ ἠσθένησεν ὀλίγον πρὸ τῆς προσεγγιζούσης τελευτῆς αὐτοῦ, καὶ κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισε τὸν καιρὸν αὐτῆς· ἐπιποθῶν δὲ ἵνα πρὸ τῆς αὐτοῦ ἀναχωρήσεως εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν καταξιωθῇ τῶν Ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν Μυστηρίων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, παρεκάλει τὸν ἐφημερεύοντα τότε Ἱερομόναχον ἵνα σπεύσῃ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς Θείας Ἱερουργίας· ἀλλ' ὁ Ἱερομόναχος οὐδόλως ἔβαλε προσοχὴν ἐ-διετέραν εἰς τὴν αἴτησιν τοῦ Καθηγουμένου αὐτοῦ, ἀλλ' ἐποίει τὸ ἔργον αὐτοῦ ἀργῶς· ὅθεν ἀμέσως ἀκούει παρὰ τῆς εὑρισκομένης τό-τε ὡς ἔφημεν, ἐν τῷ Βήματι Θεομητορικῆς ταύτης εἰκόνος, ἀπειλη-τικὴν φωνὴν, διατάττουσαν αὐτὸν ἵν' ἐκτελέσῃ τὴν ἐπιθυμίαν καὶ θέ-λησιν τοῦ Καθηγουμένου αὐτοῦ· ὅθεν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν προσοι-κιώθη τῇ Ἁγίᾳ ταύτῃ Εἰκόνι τὸ συμβολικὸν τοῦτο ὄνομα Γερόντισσα.

Ἡ Θεοτόκος ὑπάρχει ἐζωγραφισμένη ἐν αὐτῇ ὁλόσωμος, ὑπάρχει δὲ ἡ Εἰκὼν ἀνακαινισμένη καὶ ἐνδεδυμένη ἔνδυμα ἀργυροῦν. Ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ ἀργυροῦ ἐνδύματος ὡρόμενος πίθος, ἐγένετο εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ὅτι, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν εὐχομένου ἐνώπιον αὐτῆς τοῦ Ἡγουμέ-νου ἐγένετο θαυμασίως πληθυσμὸς τοῦ ἐλαίου, εἰς τοὺς κενοὺς Πί-θους τῆς Μονῆς. Ἐν καιρῷ τῆς τῶν Σαρακινῶν ἐπιδρομῆς εἰς τὴν

ἱερὰν ταύτην μονὴν ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν ἐρίφθη ὑπ' αὐτῶν ἐντὸς τοῦ πλησίον τῆς Μονῆς φρέατος, ἔπειτα εὑρέθη ἐκεῖ δι' ὁδηγίας τῶν συγγενῶν ἑνὸς ἐξ' αὐτῶν τῶν Συρακινῶν τοῦ ἀβλεψίᾳ παταχθέντος διὰ τὴν τόλμην καὶ ἀφροσύνην αὐτοῦ· ὁ δυστυχὴς οὗτος ἄπιστος, ἠθέλησεν ἐκ τῆς ἀνοήτου περιφρονήσεως ἣν εἶχεν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο κειμήλιον τῶν Χριστιανῶν, ἵνα διασχίσῃ τὴν Ἁγίαν ταύτην εἰκόνα καὶ κατακόψῃ εἰς τμήματα, ὅπως ἀνάψῃ δι' αὐτῶν τὸν ἑαυτοῦ καπνοσύριγκα . ἀλλ' αὐτῇ τῇ ὥρα ἀπώλεσε τὴν ὅρασιν αὐτοῦ διὰ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ θρασύτητα· ἡ δὲ ἁγία Εἰκὼν διέμεινεν ἐν τῷ φρέατι 80 ἔτη . Οὗτος ὁ Βάρβαρος, ὁ δικαίως τιμωρηθεὶς πνέων τὰ λοίσθια καὶ ἀγωνιῶν καὶ μετανοῶν διὰ τὴν τοιαύτην αὐτοῦ ἀφροσύνην, καὶ ἐλπίζων ἵνα λάβῃ ἀνακούφησιν καὶ παρηγορίαν εἰς τὰ δεινὰ αὐτοῦ, διὰ τὴν ἐπὶ τοῦτο μετάνοιαν αὐτοῦ, διέταξε τοὺς οἰκιακοὺς αὐτοῦ, ἵνα καὶ μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον, ἀφεύκτως ἀπέλθωσιν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ ἀνακαλύψωσιν ἐκεῖσε τὴν Ἁγίαν ταύτην Εἰκόνα, τὴν κεκρυμμένην οὖσαν ὑπὸ τοῦ ἰδίου καὶ τῶν συντρόφων αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ φρέατος· τοιουτοτρόπως οἱ συγγενεῖς τοῦ μετανοοῦντος τούτου ἀπίστου, ἐκπληροῦντες τὴν ἐντολὴν αὐτοῦ, ἦλθον εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ ἔδειξαν τὸν τόπον ὅπου ἦν ἐρριμένη ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν, ὁπόθεν καὶ ἐξήγαγον αὐτὴν ἐντίμως· τοιαύτη παράδοσις διαφυλάττεται, ἐν τῇ Μονῇ περὶ ταύτης τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΓΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб. XVI.

Литог. А. Траншеля.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ τοῦ Ἀκαθίστου, [Ζωγράφου.]

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΙΙΙ'.

Περὶ τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπονομαζομένης τοῦ Ἀκαθίστου καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ τοῦ Ζωγράφου Μονῇ

Περὶ τῆς αἰτίας δὲ ἣν ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν ἀνεγνωρίσθη ὡς θαυμταουργὸς καὶ ἐπωνομάθη οὕτως, ἐν τῇ Ἱερᾷ τοῦ Ζωγράφου Μονῇ ὑπάρχουσι γεγραμμένα τὰ ἑξῆς: Πρὸ τῶν ἀτυχῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐν φλωρεντίᾳ Συνόδου, ἡ Δύσις κατεγίνετο ὅλαις δυνάμεσιν ἵνα ἐλκύσῃ πρὸς ἑαυτὴν, τὴν ταρατομένην ὑπὸ πολιτικῶν περιστάσεων γραικίαν· καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος, συνήργησεν εἰς τοῦτο τῇ Δύσει, ἵνα φυλάξῃ τὸν ὅρκον αὐτοῦ, ὃν ἔδωκε τῷ Πάτᾳ Γρηγορίῳ ί. μετὰ τὴν τύφλωσιν τοῦ Ἰωάννου Λασκάρεως, καὶ τὴν ἁρπαγὴν τοῦ θρόνου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἐγένετο κατὰ τὸν ιγ' αἰῶνα.

Ὁ Πατριαρχεύων τῷ τότε καιρῷ Ἰωάννης ὁ Βέκκος ἐνεργήσας συμφώνως τῇ ἀποστατικῇ γνώμῃ καὶ τῷ σκοπῷ τοῦ Αὐτοκράτορος ὑπέταξε τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν τῷ θρόνῳ τῆς Ῥώμης κατὰ τὴν Β'. ἐν Λουγδούνῳ (Λιόνῃ) Σύνοδον, ὅπερ καὶ ἔσχεν ὀλεθριώτατα ἀποτελέσματα, διὰ τὴν Ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν. καθότι οἱ Λατῖνοι ἔπειθον τοὺς ὀρθοδόξους εἰς τὴν πλάνην αὐτῶν, οὐχὶ τῇ δυνάμει τοῦ Εὐαγγελικοῦ λόγου, ἀλλὰ τῇ τοῦ ξεγυμνωμένου ξίφους, καὶ παντοίαις βιαιοπραγείαις καὶ θλίψεσι, ὅθεν χιλιάδας θυμάτων, ἔπιπτον ὑπὸ τὸ ξίφος αὐτῶν διὰ τὴν Ἀγνότητα τῆς ἀνατολικῆς Ὀρθοδοξίας· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ Ἅγιον Ὄρος πάντοτε καὶ ἦν καὶ ἔστιν ὁ πρόβολος καὶ τὸ στήριγμα, τῆς πασχούσης ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο οἱ Λατῖνοι ἵνα καταστρέψωσι τὰ θεμελιώδη ταῦτα στηρίγματα

τῆς Ὀρθοδοξίας, εἰσεπήδησαν καὶ ἐνταῦθα, πείθοντες διὰ λόγον, ἐξαπατοῦντες διὰ χρημάτων καὶ ὑποσχέσεων, καὶ καταναγκάζοντες διὰ τῶν ἀπειλῶν, καὶ διὰ τῆς τυρανικῆς μέχρι μαρτυρίου βίας, ὅπως ἀναγνωρισθῇ καὶ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει ἐξουσία τοῦ Πάπα τῆς Ῥώμης· ὀλίγοι τινὲς δειλοκάρδιοι ἐπείθοντο διὰ τῆς βίας τῶν χρημάτων, ἢ διὰ τοῦ φόβου τῶν κολάσεων καὶ τοῦ θανάτου, καὶ ἐγίνοντο ἀρνηταὶ τῆς Ὀρθοδοξίας τῶν Πατέρων αὐτῶν καὶ ἡμῶν. Οἱ δὲ πλείονες αὐτῶν ἐπεσφράγισαν διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος τὴν ἑαυτῶν ὁμολογίαν, καὶ διὰ τῆς σταθερότητος αὐτῶν ἐξήλεγξαν τὴν ἱερόσυλον τοῦ Πάπα οἰκειοποίησιν τοῦ ἐπιθέτου αὐτοῦ ὀνόματος καὶ τῆς ἐξουσίας, ὡς τοποτηρητοῦ τοῦ Χριστοῦ ὅστις εἷς καὶ μόνος καὶ ἦν καὶ ἔστι καὶ ἔσται ἡ κεφαλὴ τῆς Ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας. Δυστυχῶς ὅμως ἡ δυστυχὴς Λαύρα καὶ ἡ τοῦ Ξηροποτάμου ἔπεσον τότε καὶ ἐξέκλιναν ἐκ τῆς τῶν Πατέρων ἡμῶν Διδασκαλίας, καὶ ἐδέχθησαν τοὺς Δυτικοὺς ἐντίμως καὶ μετὰ δουλοπρεποῦς φόβου, καὶ τοῦτο βέβαια ἐγένετο, καθότι ὁ Αὐτοκράτωρ συνήργει τοῖς Λατίνοις, ὅπως ξεκλίνωσιν οἱ Μοναχοὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους εἰς τὰ τῆς Ῥώμης σαθρὰ δόγματα.

Ἀλλ' ὅμως ὁ Θεὸς ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ ὑποστηριχθῶσιν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν τῆς Πίστεως, ἐτιμώρησε τὴν τοῦ Ξηροποτάμου Μονὴν, καθ' αὐτὸν τὸν καιρὸν καθ᾽ ὃν οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι Μοναχοὶ σὺν τοῖς Δυτικοῖς ἐτέλουν τὴν μιαρὰν αὐτῶν λειτουργίαν κατὰ τὴν νεοεισαχθεῖσαν Λατινικὴν καινοτομίαν· καθότι τὰ ἐρείσματα, καὶ ὀχυρώματα τῆς Μονῆς τοῦ Ξηροποτάμου καταπεισθέντα ἐξ αὐτῶν τῶν θεμελίων κατέπεσον, ὥστε ὑπὸ τῶν καταπεσόντων τοιχῶν ᾐφανίσθησαν πολλοὶ τῶν Λατίνων, καὶ τῶν ἐκπεσόντων καὶ ὁμοφρονησάντων αὐτοῖς Μοναχῶν, κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν καθ' ὃν ἐτελεῖτο ἡ μιαρὰ αὐτῶν λειτουργία. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἐλθόντων ἐκ τῆς μεμακρυσμένης Ἰταλίας, μηδόλως προσέξαντες εἰς τὴν φανερὰν ταύτην καταδίκην τοῦ Οὐρανοῦ, διὰ τὴν λύσσαν αὐτῶν, διεσκορπίσθησαν καθ' ὅλον τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπως εὕρωσι νέα θύματα τῆς ἑαυτῶν πλάνης καὶ τῆς

αἰωνίου ἀπωλείας καὶ διαφθορᾶς [*]. Ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ τῷ φρικτῷ καὶ φοβερῷ διὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος, πλησίον τῆς τοῦ Ζωγράφου Μονῆς ἠγωνίζετο κατὰ μόνας εἷς Μοναχὸς ἔχων συνήθειαν ἱερὰν τοῦ νὰ ἀναγινώσκει πολλάκις καθ' ἑκάστην, τὸν Ἀκάθιστον ὕμνον ἐνώπιον τῆς Θείας αὐτῆς εἰκόνος. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν ἡμερῶν ὅτε ἐν τοῖς χείλεσι τοῦ Γέροντος τούτου ἀντηχοῦσεν ἀπαύστως ὁ Ἀρχαγγελικὸς ἀσπασμὸς τῆς Ὑπεραγίας Παρθένου Μαρίας, τὸ « Χαῖρε » · ἀκούει αἴφνης ὁ Γέρων ἐκ τῆς ἁγίας αὐτῆς εἰκόνος τοὺς ἑξῆς λόγους : « Χαῖρε καὶ σὺ Γέρων τοῦ Θεοῦ ! » ὁ δὲ Γέρων ἐγένετο ἔντρομος· « μὴ φοβοῦ· ἡσύχως ἐξηκολούθησεν ἐκ τῆς εἰκόνος ἡ Θεομητορικὴ « φωνὴ , ἀλλ' ἀπελθὼν ταχέως εἰς τὴν Μονὴν, ἀνάγγειλον τοῖς Ἀ« δελφοῖς καὶ τῷ Καθηγουμένῳ, ὅτι οἱ ἐχθροὶ ἐμοῦ τε καὶ τοῦ Υἱ« οῦ μου ἐπλησίασαν, ὅστις οὖν ὑπάρχει ἀσθενὴς τῷ Πνεύματι ἐν « ὑπομονῇ κρυβήτω, ἕως τοῦ παρελθῆναι τὸν πειρασμόν· οἱ δὲ στε« φάνων μαρτυρικῶν ἐφιέμενοι, παραμενέτωσαν ἐν τῇ Μονῇ· ἄπελθε οὖν ταχέως » . Ὑπακούσας οὖν ὁ Γέρων τῇ τε φωνῇ καὶ τῇ θελήσει τῆς Πανάγνου Δεσποίνης ἡμῶν, καὶ καταλιπὼν τὴν κέλλαν αὐτοῦ, ἔδραμεν ὅσον τάχος εἰς τὴν Μονὴν, ἵνα χορηγήσῃ τοῖς ἀδελφοῖς, τρόπον καὶ καιρὸν, ἵνα ἐμψυχωθῶσι καὶ σκεφθῶσιν ὁρίμως ἕκαστος αὐτῶν περὶ τοῦ προκειμένου κινδύνου· ἀλλὰ μόλις ὁ Γέρων ἔφθασεν εἰς τὴν Πύλην τῆς Μονῆς, καὶ ἰδοὺ βλέπει τὴν ἐν τῇ κέλλῃ αὐτοῦ Ἁγίαν Εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἀνεγίνωσκε πρὸ ὀλίγου τὸν Ἀκάθιστον, καὶ παρ' αὐτῆς ἤκουσε τὴν ἀνωτέρω φωνὴν, ἱσταμένην ἐπὶ τῶν Πυλῶν τῆς Μονῆς, ὅθεν μετὰ κατα-

(*) Ἐν τῇ Συνόψει τῶν διαφόρων ἱστοριῶν, τῇ τυπωθείσῃ Ἐνετίησιν 1806 λέγεται ὡς ὅτι, ἦλθεν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει αὐτὸς ὁ Πάπας Νικόλαος ὁ διάδοχος τοῦ Πάπα Εὐγενίου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνηθροίσθη ἡ ἐν Φλωρεντίᾳ γνωστὴ Σύνοδος, ἡ κατὰ τὴν γνώμην τῶν Λατίνων Η'. οἰκουμενικὴ Σύνοδος, βλέπε σελ. 538 αἱ περιστάσεις ὅμως τῆς ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει ἐλεύσεως τοῦ πάπα ἐξιστοροῦνται καὶ ἐν τῇ Συνόψει συμφώνως τῇ ἐνταῦθα ἐκδιδομένῃ παρ' ἡμῶν διηγήσει ταύτῃ·

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΣΑΡΕΤΙΟΥ

νύξεως καὶ εὐλαβείας πεσὼν ἐνώπιον αὐτῆς καὶ προσκυνήσας ἔλαβεν αὐτὴν, καὶ οὕτως σὺν αὐτῇ παρουσιάσθη πρὸς τὸν Καθηγούμενον· ἀκούσαντες δὲ οἱ Ἀδελφοὶ τὸν οὐ μακρὰν ἐπικείμενον κίνδυνον ἐταράχθησαν μεγάλως· καὶ οἱ μὲν ἀσθενέστεροι αὐτῶν, ταχέως ἐκρύβησαν εἰς τὰ ὄρη καὶ σπήλαια. Εἴκοσι δὲ καὶ ἓξ Μοναχοὶ μεθ' ὧν ἦν καὶ ὁ Καθηγούμενος, ἔμειναν ἐν τῇ Μονῇ καὶ εἰσῆλθον ἐντὸς τοῦ Πύργου, προσδοκῶντες τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν, καὶ τοὺς μαρτυρικοὺς στεφάνους. Μετ' ὀλίγον ἔφθασαν καὶ οἱ Λατῖνοι, οἵτινες κατ' ἀρχὰς, ὅλῃ δυνάμει τῆς τῶν δυτικῶν ῥητορικῆς παρεκίνουν τοὺς Μοναχοὺς, ἵνα ἀνοίξωσιν αὐτοῖς τὰς Πύλας τῆς Μονῆς, καὶ ἀναγνωρίσωιν τὸν Πάπαν κεφαλὴν τῆς Οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας, ὑποσχόμενοι τὸ ἔλεος αὐτοῦ τοῦ Πάπα, καὶ πλῆθος χρυσίου· οἱ δὲ Μοναχοὶ ἠρώτησαν ἀπὸ τὸν Πύργον τοὺς Λατίνους λέγοντες: καὶ τίς εἶπεν ὑμῖν ὅτι ὁ ὑμέτερος Πάπας εἶναι κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας; πόθεν ἡ τοιαύτη παρ' ὑμῖν διδασκαλία; Παρ' ἡμῖν κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐστὶν ὁ Χριστὸς! εὐκολώτερον ἡμεῖς ἀποφασίζομεν ἵνα ἀποθάνωμεν, ἢ νὰ ἀποχωρήσωμεν τοῦ νὰ μολυνθῇ ὁ ἱερὸς οὗτος τόπος ὑπὸ τῆς ὑμετέρας βίας καὶ τυραννίας· δὲν ἀνοίγωμεν τὰς πύλας τῆς Μονῆς! . . . ἀναχωρήσατε ἐντεῦθεν! . . . οἱ δὲ Λατῖνοι ἐφώνησαν μανιωδῶς. Καὶ λοιπὸν ἀποθάνετε! . . καὶ εὐθέως πλῆθος φρυγάνων καὶ ξύλων περὶ τὸν Πύργον συναθροίσαντες κατέκαυσαν αὐτοὺς· καὶ ἡ μὲν φλὸξ ἐξαρθεῖσαν ὑψηλὰ διεχύθη ἐν τῷ ἀέρι, οἱ δὲ Μοναχοὶ οὐδόλως ὑποχωρήσαντες τῆς Πνευματικῆς αὐτῶν παῤῥησίας, δοξάζοντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Κύριον καὶ εὐχόμενοι ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν παρέδωκαν αὐτῷ ἐν εἰρήνῃ, τὰς καθαρὰς αὐτῶν ψυχὰς τὴν 10 τοῦ Ὀκτωμβρίου μηνὸς ἐν ἔτει 1274.

Ἐν δὲ τῷ κώδικι τῆς τοῦ Ζωγράφου Μονῆς, καὶ ἐν τοῖς Βουλγαρικοῖς ὡρολογίοις ὑπάρχουσι γεγραμμένα καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματα τῶν Ἁγιοφόρων καὶ Ὁσιομαρτύρων τούτων.

Ἡ Ἁγία Εἰκὼν ἐξ ἧς ὁ Γέρων ἤκουσε τὴν Θεομητορικὴν φω-

νὴν τὴν προειδοποιοῦσαν τοὺς ἐν τῇ τοῦ Ζωγράφου Μοναχοὺς, τὴν τῶν ἐχθρῶν προσέγγισιν ὑπῆρχεν ἐντὸς τοῦ πύργου σὺν τοῖς Ὁσιομάρτυσιν, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα εὗρεν αὐτὴν ἀδιάφθορον ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῆς πυρκαϊᾶς.

Εἰς ἀνάμνησιν δὲ τούτου τοῦ θαύματος, ἔθεσαν τὴν ἁγίαν ταύτην εἰκόνα ἐν τῷ Ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐπὶ τοῦ Καταπετάσματος ὅπου συνήθως αἱ Δεσποτικαὶ Εἰκόνες τίθενται· καὶ ἀκοίμητος κανδήλα ἡσύχως διαχέει πρὸ προσώπου τῆς Κεχαριτωμένης Παρθένου καὶ Θεομήτορος, μικρὸν μὲν, ἀλλὰ παντοτεινὸν καὶ οὐδέποτε ἐκλεῖπον φῶς. Ἡ ἁγία αὕτη εἰκὼν τῆς Θεομήτορος ὑπάρχει πολλὰ σκοτεινὴ· καὶ φαίνεται ὡς ἀνακαινισμένη, καὶ πλησίον τοῖς ἐνταῦθα Βουλγάροις ὑπάρχει γνωστὴ ὑπὸ τὴν ἀφελῆ ἐπωνυμίαν Χαίροβο (ἤγουν ἡ διὰ τοῦ χαῖρε προσαγορευμένη) καὶ αὐτὸς δὲ ὁ τόπος ὅπου ἡ θαυμάσιος ἀποκάλυψις ἐγένετο πρὸς τὸν Γέροντα μέχρι τῆς σήμερον ὀνομάζεται ὡσαύτως Χαίροβο· ὀνομάζουσι προσέτι τὴν Εἰκόνα ταύτην Προαγγελομένην, ἀντὶ δὲ τοῦ Κοινωνικοῦ ἐν τοῖς Ἱεραῖς Λειτουργίαις τοῦ Παρεκλησίου τούτου ἀναγινώσκουσιν οἱ ἐνταῦθα Βούλγαροι ἐνώπιον τῆς Εἰκόνος ταύτης τὸν Ἀκάθιστον ὕμνον.

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΚΔΟΤΟΡΕΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

ΙΘ΄.

Περὶ τῆς Ἁγίας καὶ Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεομήτορος τῆς ἐπονομαζομένης Ἐπακουούσης, καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ αὐτῇ Μονῇ τοῦ Ζωγράφου.

Αἱ εἰδήσεις περὶ τῆς Θαυματουργοῦ ταύτης εἰκόνος ἀρύονται ἐκ τῆς βιογραφίας τοῦ Ὁσίου Κοσμᾶ, τοῦ Ζωγραφίτου ἀναχωρητοῦ, τοῦ ἀγωνισαμένου περὶ τὰ τέλη τοῦ ιγ΄ αἰῶνος καὶ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ιδ΄ αἰῶνος.

Ὁ Ὅσιος Κοσμᾶς ἦν τὸ γένος Βούλγαρος· ὅτε δὲ ἔφθασε τὴν νόμιμον ἡλικίαν, ἠθέλησαν οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἵνα νυμφεύσωσιν αὐτὸν ἀλλ' οὗτος ἐπιποθῶν θερμῶς τὸ μοναδικὸν σχῆμα, ἀνεχώρησεν ἀπὸ αὐτοὺς κρυφίως καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθωνος, εἰς τὴν ἱερὰν τοῦ Σωγράφου Μονὴν, ὅπου καὶ ἔβαλον αὐτὸν εἰς τὸ τοῦ Ἐκκλησιάρχου διακόνημα· τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐν Ἄθῳ βιοτῆς αὐτοῦ εἰσὶν ἐπίσημα ἐκ τούτου, ὅτι δηλ. ἡ Θεοτόκος ηὐδόκησεν ἵνα ὁρατῶς ἀποκαλύψῃ αὐτῷ τὴν ἑαυτῆς ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Ὄρους φροντίδα· τοῦπο δὲ ἐγένετο ἐν τῇ πανηγύρει τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἥτις τελεῖται ἐν τῷ Βατοπεδίῳ, ἐν ᾗ μεταξὺ ἄλλων Ζωγραφιτῶν ἀδελφῶν ἦν καὶ ὁ ὅσιος Κοσμᾶς καὶ εἶδεν ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ μίαν γυναῖκα, ἔχουσαν βασιλικὴν ὡραιότητα καὶ μεγαλοπρέπειαν, ἥτις διέταττε τὰ πάντα καὶ ἐντὸς τοῦ Ναοῦ ἐν τῇ ἀγρυπνίᾳ καὶ ἐν τῇ τραπέζῃ· βλέπων δὲ γυναῖκα μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν Μοναχῶν. καὶ πρὸς τούτοις τὰ πάντα ὑπὸ τὴν παντοδύναμον αὐτῆς διοίκησιν, ἐλυπήθη εἰς ἄκρον ὁ Νέος· οὕτω λοιπὸν τεταραγμένος ἐπέστρεψεν εἰς τὴν τοῦ Ζωγράφου πρὸς τὸν ἑαυτοῦ Γέροντα, οἵτινος ἐρωτήσαντος τὴν αἰτίαν τῆς λύπης αὐτοῦ, ἀνήγγειλεν αὐτῷ ὁ ὅσιος Κοσμᾶς τὰ ἐν τῇ τοῦ Βατοπε-

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΑΙ ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΠΑΠΑΓΗ

δίου ὁραθέντα ὑπ᾽ αὐτοῦ· ἐρωτήσαντος δὲ πάλιν τοῦ Γέροντος ὁποίου σχήματος ἦν ἡ γυνὴ, καὶ ὁποία τὰ ἐν αὐτῇ ἐνδύματα· οὗτις ὁ Ὅσιος Κοσμᾶς περιέγραψεν αὐτὰ· ὁ δὲ Γέρων ἀκούσας τὰ παρὰ τοῦ Ὁσίου ἐξιστορηθέντα περὶ τῆς ἀγνώστου Γυναικὸς, καὶ στενάξας εἶπε τῷ Ὁσίῳ· καὶ λοιπὸν δὲν ἐγνώρισας, τίς ἡ γυνὴ ἡ φανεῖσα σοι ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκείνῃ Μονῇ, τῇ ἀφιερωμένῃ τῇ Μητρὶ τοῦ Θεοῦ ; Αὕτη ἦν ἡ Βασιλὶς τοῦ ἡμετέρου Ὄρους καὶ ἁπάσης τῆς κτίσεως.

Μετὰ ταῦτα ἔμεινεν μόνος ὁ Ὅσιος ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐντὸς τοῦ Ναοῦ, καὶ στραφεὶς διὰ προσευχῆς πρὸς τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς Θεομήτορος ἐβόησεν « Ὑπεραγία Θεοτόκε εὔξαι ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς τὸν « σὸν Υἱὸν καὶ Θεὸν, ἵν᾽ ὁδηγήσῃ κἀμὲ ἐν ὁδῷ σωτηρίας. » Μόλις ἐξεφώνησε ταῦτα ὁ Ὅσιος καὶ ἀμέσως ἀκούει φωνὴν τῆς Θεομήτορος λέγουσαν « Υἱὲ καὶ Θεέ μου, δίδαξον τὸν δοῦλον σου πῶς νὰ « σωθῇ, καὶ ἀμέσως ἦλθεν εἰς τοῦτο ἀπόκρισις, ἂς ἀναχωρήσῃ ἐκ « τῆς Μονῆς κατὰ μόνας ἐν ἡσυχίᾳ » ὅθεν ἐπομένως κατὰ τὴν θείαν βούλησιν, τῇ εὐχῇ τοῦ Καθηγουμένου, ὁ ὅσιος Κοσμᾶς ἀνεχώρησεν εἰς μίαν τῶν πλησίων ἐρήμων, καὶ εὑρὼν σπήλαιον εἰσῆλθεν ἐν αὐτῷ, ὅπερ καὶ φαίνεται ἐκ τῆς Μονῆς κατὰ Δύσιν. Πῶς δὲ ἐκεῖ ἠγωνίσθη ὁ Ὅσιος οἶδε μόνος ὁ Θεὸς, ἀλλ᾽ ὅμως διὰ τὴν καθαρότητα τοῦ βίου αὐτοῦ, καὶ τοὺς αὐστηροὺς ἀγῶνας, ἤρξατο ἐπὶ τέλους ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων νὰ ἐνεργῇ παράδοξα θαύματα· τὴν δὲ λεπτομερῆ βιογραφίαν τοῦ Ὁσίου τούτου Κοσμᾶ, δύναται νὰ εὕρῃ τις εἰς τὸ Νέον ἐκλόγιον· καὶ ἡ μὲν μνήμη τοῦ Ὁσίου Κοσμᾶ ἑορτάζεται τῇ 22 Σεπτεμβρίου, ἡ δὲ Εἰκὼν τῆς Θεομήτορος τῆς Ἐπακουούσης εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Βήματος ἐν κοιλώματι ἐν τῷ Ἀνατολικῷ τοίχῳ τῷ φέροντι πρὸς τὸ διακονικόν.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб. XXVI.

Литог. А. Гравюсля.

Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἡ φανερωθεῖσα τοῖς τρισὶν Ἁγίοις Ἀδελφοῖς.

Διήγησις περὶ τῶν θαυματουργῶν Εἰκόνων τοῦ Ἁγίου Μεγλομάρτυρος Γεωργίου τῶν εὑρισκομένων ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Ζωγράφου.

Πάντα τὰ ἀτίμητα ταῦτα κειμήλια εὑρίσκονται ἐν τῷ Καθολικῷ Ναῷ τοῦ ῥηθέντος Μοναστηρίου, ἀνεγειγερμένῳ εἰς ὄνομα καὶ τιμὴν τοῦ τροπαιοφόρου τούτου καὶ Μεγαλομάρτυρος.

Κ'.

Ἡ πρώτη αὐτῶν εὑρίσκεται ἐπὶ τοῦ κίονος τοῦ δεξιοῦ χοροῦ· ἡ δὲ περὶ αὐτῆς ἱστοριακὴ διήγησις ἔχει οὕτως

Ἐπὶ τῆς Βασιλείας Λέοντος τοῦ Σοφωτάτου Βασιλέως ἐν ἔτει 919 ἦσαν τρεῖς ἀδελφοὶ γνήσιοι, Μωϋσῆς, Ἀαρὼν, καὶ Βασίλειος ὀνομαζόμενοι, καὶ καταγόμενοι ἐκ τῆς Μεγαλοπόλεως Λιχνίδος ἥτις ὕστερον ὠνομάσθη Ἀχρὶς, (κοινότερον δὲ Ὄχριδα)· Οὗτοι διὰ τὴν πρὸς Θεὸν ἀγάπην καὶ εὐλάβειαν ἣν εἶχον, ἀπεφάσισαν ἵνα ἀφήσωσι καὶ κόσμον, καὶ πλοῦτον, καὶ δόξαν γένους, καὶ ἀναλάβωσι τὸ Ἀγγελικὸν σχῆμα. Ὅπως δὲ θερμότερον καὶ ἀνδρειότερον ἀντιπολεμήσωσι τὰς τοῦ ἐχθροῦ μηχανὰς, καὶ νεκρώσωσι τέλεον τὰς ἡδονὰς τῆς ἰδίας αὐτῶν σαρκὸς διὰ τὴν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν ἐξελέξαντο ἑαυτοῖς τελείαν ἀναχώρησιν, καὶ ἦλθον εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθω, ἔνθα εὑρόντες τόπον ἥσυχον εἰς τὰ πέριξ τῆς νῦν ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ζωγράφου, ἐποίησαν ἑαυτοῖς τρεῖς σκηνὰς καὶ κατῴκησαν διὰ μακροῦ διαστήματος ἀλλήλων διαχωριζόμενοι, μόνῃ δὲ τῇ Κυριακῇ συνήρχοντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ· ἐξῆλθε γοῦν ἡ φήμη τῆς ἀρετῆς αὐτῶν, καὶ συνήχθησαν καὶ ἕτεροι καὶ προσεκολλήθησαν αὐτοῖς, οἵτινες κα-

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

νεύσει Θεοῦ ᾠκοδόμησαν Μοναστήριον εὑρόντες τόπον ἐπιτήδειον, καὶ Ναὸν, ὃν καὶ ἠθέλησαν ἐπονομάσαι· καὶ οἱ μὲν ἔλεγον τοῦ Ἁγίου Νικολάου, οἱ δὲ τοῦ ἁγίου Κλήμεντος Ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν, ὡς συμπατριώτου αὐτῶν, ἕκαστος δηλ. αὐτῶν, πρὸς ὃν εἶχε περισσοτέραν εὐλάβειαν, καὶ οὕτω διετέλουν ἀσύμφωνοι· ἵνα δὲ συστείλωσι τὰς διαφωνίας καὶ φιλονεικίας ἐκ τῆς ἀδελφικῆς αὐτῶν ἀγάπης, ἀπεφάσισαν ἐπὶ τέλους, ἵνα διὰ προσευχῆς προσδράμωσι πρὸς Θεὸν, καὶ δεηθῶσιν αὐτῷ θερμῶς, ἵν' αὐτὸς μόνος διατάξῃ καὶ ἀποφασίσῃ, τίνι ἐκ τῶν Ἁγίων αὐτοῦ νὰ καθιερώσωσι τὸν Ναὸν, καὶ τίνος εἰκόνα νὰ ζωγραφίσωσιν ἐπὶ τῆς ἑτοιμασθείσης σανίδος· ὅθεν ἅπαντες καὶ οἱ τρεῖς ἐστάθησαν εἰς προσευχὴν, ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἑσπέρας, ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ ἡσυχαστηρίῳ, καὶ οὕτω προσευχομένων αὐτῶν φῶς ἀσύνηθες, λαμπρότερον τῶν τοῦ ἡλίου ἀκτίνων, διεχύθη ἐκ τῆς νεοδμήτου ἐκκλησίας ἐπὶ τῶν πέριξ ὑψωμάτων τῶν κελλῶν αὐτῶν, καὶ οὕτως ἀπορίᾳ καὶ φόβῳ συσχεθέντες, διέμειναν καθ' ὅλην τὴν νύκτα εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς προσευχῆς· κατὰ δὲ τὴν ἐπιοῦσαν πρωΐαν κατελθόντες τῇ ἐκκλησίᾳ, εἶδον μετ' ἄκρου θαυμασμοῦ, ὅτι ἐπὶ τῆς προετοιμασθείσης σανίδος ἐζωγραφίσθη ἡ εἰκὼν τοῦ Μεγαλομάρτυρος καὶ τροπαιοφόρου Γεωργίου, ἔνθα κατὰ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ἐξήρχετο ἡ οὐράνιος λάμψις, καὶ κατεφώτιζε τὰ ταπεινὰ ἐκεῖνα ἡσυχαστήρια· οὕτω λοιπὸν ἐπλήρωσεν ὁ Κύριος τὴν αἴτησιν αὐτῶν, καὶ θαυμασίως ἐφανέρωσεν ἐπὶ τίνος ὀνόματος νὰ καθιερωθῇ ὁ ἱερὸς Ναός.

Ἕνεκα γοῦν τῆς ἁγίας ταύτης Εἰκόνος, ὁ μὲν Ναὸς ἐπωνομάσθη τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἡ δὲ Μονὴ, τοῦ Ζωγράφου, ὑπὸ τῶν ῥηθέντων εὐλαβεστάτων τριῶν Ἀδελφῶν· καθότι αὕτη τῇ θείᾳ νεύσει, ἀοράτῳ ἐζωγραφίσθη δεινάμει καὶ χειρί.

Περὶ δὲ τῆς ἀρχῆς τῆς Ἁγίας ταύτης εἰκόνος διηγοῦνται τὰ ἑξῆς· ὅτι δηλ. αὕτη ὑπῆρχεν ἐν τῇ Μονῇ τῇ καλουμένῃ Φανουὴλ τῇ εὑρισκομένῃ εἰς τὴν Συρίαν πλησίον τῆς Λύδδης, τῆς Πατρίδος οὔσης τοῦ Μεγαλομάρτυρος, θαυματουργοῦσα ἐξαίσια· καὶ κατὰ τοὺς

λόγους τοῦ Καθηγουμένου τῆς ῥηθείσης Μονῆς τοῦ Φανουὴλ, Εὐστρατίου ὀνόματι, ὅτε ἐπλησίασεν ὁ καιρὸς καθ' ὃν ὁ Πανάγαθος Θεὸς τῇ δικαίᾳ αὐτοῦ ὀργῇ, ἠθέλησε νὰ παραδώσῃ πᾶσαν τὴν Συρίαν, καὶ σὺν αὐτῇ καὶ τὴν τοῦ Φανουὴλ ταύτην Μονὴν, τοῖς Σαρακινοῖς εἰς ἀφανισμὸν, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ἡ Ζωγραφία τῆς Ἁγίας Εἰκόνος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὁρόντων τῶν Ἀδελφῶν, ἀπεχωρίσθη ἐκ τῆς Σανίδος αὐτομάτως ἀνυψώθη ἐκ τοῦ τόπου, καὶ ἐκρύβη εἰς μέρος ὅλως ἄγνωστον· οἱ δὲ λυπηθέντες καὶ φοβηθέντες ἀδελφοὶ ἐκ τοῦ τοιούτου θαύματος, ἔπεσον μετὰ δακρύων καὶ παρεκάλουν τὸν Θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Μεγαλομάρτυρος αὐτοῦ Γεωργίου, ἵνα φανερώσῃ αὐτοῖς, ποῦ ἐκρύβη ἀπ' αὐτῶν, τὸ πρόσωπον τούτου τοῦ ἀθλοφόρου· καὶ ὁ μὲν Θεὸς εἰσήκουσε τῆς δεήσεως αὐτῶν, ὁ δὲ Μεγαλομάρτυς Γεώργιος παρηγόρησε τὸν ῥηθέντα Καθηγούμενον τοῦ Φανουὴλ διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ καὶ « μὴ λυπεῖσθε δι' ἐμὲ, εἰπὼν αὐτῷ ὁ φανεὶς « Τροπαιοφόρος ἐγὼ εὗρον ἐμαυτῷ Μονὴν ἐν τῷ κλήρῳ τῆς Θεοτό- « κου ἐν τῷ Ἄθωνι· καὶ ἐὰν θέλετε σπεύσατε καὶ ὑμεῖς ἐκεῖ καθό- « τι ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου ἑτοίμως ἔχει ἐξαφθῆναι, ἐπὶ τῆς διεφθαρ- « μένης Παλαιστίνης, καὶ ἐφ' ἁπάσης σχεδὸν τῆς Οἰκουμένης διὰ « τὰς ἁμαρτίας τῶν Χριστιανῶν ! » Ὁ δὲ Καθηγούμενος συναθροίσας τοὺς Μοναχοὺς ἀπήγγειλεν αὐτοῖς τὰ παρὰ τοῦ Ἁγίου λαληθέντα· εἶτα προσκαλεσάμενος καὶ τοὺς ἐγκρίτους τῆς Πόλεως Λύδδης, καὶ εἰπὼν τὰ περὶ τῆς ἁγίας εἰκόνος, παρήγγειλεν αὐτοῖς λέγων, παρακατέχετε ὑμεῖς τὴν Μονὴν καὶ φυλάξατε αὐτὴν· ἡμεῖς δὲ ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν Ἱερουσαλὴμ, ἵνα προσκυνήσωμεν τὸν Ἅγιον Τάφον τοῦ Κυρίου, καὶ τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γενέσθω· καὶ εὐθέως μετὰ δακρύων καὶ ὀδυρμῶν ἀνεχώρησαν καὶ κατέβησαν εἰς Ἰοππην, καὶ ἐν πλοίῳ ἀναβάντες, καὶ ἱκανὰς ἡμέρας πλεύσαντες ἔφθασαν Θεοῦ ὁδηγίᾳ εἰς τὸ ποθούμενον τοῦ Ἄθωνος Ὄρος, καὶ περιήρχοντο ἐν αὐτῷ· καὶ ἐλθόντες καὶ εἰς τὴν Μονὴν ταύτην δηλ. τοῦ Ζωγράφου, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὸν Ναὸν, πρὸς ἀρ-

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΔΡΙΑΝΟΣ

βητον αὐτῶν χαρὰν καὶ μέγαν θαυμασμόν, εὗρον τὸ ἐγκαταλοιπὸν αὐτοὺς πρόπωπον τοῦ ἁγίου Γεωργίου, καὶ ὑπὸ θαυμασμοῦ ἐνεργείας καὶ θείας προνοίας προσκοληθὲν ἐπὶ τῆς νέας Σανίδος, καὶ γνωρίσαντες αὐτὸ ὅλως ἄτρεπτον καὶ ἀναλλοίωτον, καθὼς ἦν καὶ ἐν τῇ τοῦ Φανουὴλ Μονῇ τὸ πρότερον, προσέπεσον ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας εἰκόνος καὶ τὸ ἔδαφος τοῖς δάκρυσι καταβρέχοντες ἔλεγον: « Τί τοσαύτῃ « λύπῃ περιέβαλες ἡμᾶς, μεταναστεύσας ἐνθάδε, ὦ Μεγαλομάρτυς Γεώργιε ! οἱ δὲ Μοναχοὶ τῆς Μονῆς μόλις κατέπαυσαν τοῦ δακρύειν· καὶ ἐπερώτουν αὐτοὺς τὶς εἶναι ἡ αἰτία τοῦ τοσούτου αὐτῶν κοπετοῦ; (καθότι δὲν ἐγίνωσκον εἰσέτι τὰ παρὰ τοῦ ἁγίου πραχθέντα) οἱ δὲ ἐδίηγήθησαν αὐτοῖς ἅπαντα, ὅσα εἰς αὐτοὺς διεπράξατο ὁ Ἅγιος. κἀκεῖνοι δὲ πάλιν ἐδιηγήθησαν τοῖς ἐλθοῦσιν, ὅσα καὶ ἐνταῦθα ἐνήργησεν ὁ αὐτὸς Μεγαλομάρτυς Γεώργιος· ὅθεν ἀμφότεροι ἐδόξασαν ὁλοψύχως τὸν Κύριον καὶ τὸν αὐτοῦ θεράποντα Γεώργιον· τὸν δὲ ῥηθέντα Ἡγούμενον τῆς τοῦ Φανουὴλ Μονῆς Εὐστράτιον καὶ ἐνταῦθα κατέστησαν ἡγούμενον·

Ἔκτοτε λοιπὸν ἀφθόνως ἤρξαντο νὰ ἐκτελοῦνται θαύματα ἐκ τῆς τοῦ Μεγαλομάρτυρος Εἰκόνος, τοσοῦτον ὥστε ὁ λαὸς εἰς πλῆθος συνέτρεχεν εἰς τὴν τοῦ Ζωγράφου εἰς προσκύνησιν τοῦ Τροπαιοφόρου· καὶ ἡ τούτων φήμη ἔφθασε καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ μέχρι τοῦ Παλατίου τοῦ Βασιλέως Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, καὶ εἰς ἔνδειξιν τῆς κατανυκτικῆς αὐτοῦ εὐλαβείας, καὶ ζήλου θερμοῦ, ἀπεφάσισεν ὁ αὐτὸς ὁ Αὐτοκράτωρ, ἵνα μεταβῇ εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ὅπως ἰδῇ καὶ ἀσπασθῇ τὴν θαυματουργὸν εἰκόνα, καὶ εὐφρανθῇ πνευματικῶς τῇ συνεντεύξει τῶν ἀσκητῶν Μωϋσέως, Ἀαρὼν καὶ Βασιλείου, τοὺς ὁποίους ἅπαντες, καὶ πανταχοῦ ἐγκωμίαζον· Μετὰ ταῦτα ἐπισκέφθη τὴν Ζωγράφου Μονὴν καὶ ὁ τῶν Βουλγάρων Βασιλέως Ἰωάννης ἐκ Τουρνόβου· καὶ διὰ τῆς πλουσίου αὐτῶν συνδρομῆς καὶ χρηματικῆς καταθέσεως, ἤρξαντο νὰ ἀνεγείρηται καὶ ἐπὶ τέλους ἀνηγέρθη ἡ λαμπρὰ καὶ μεγαλοπρεπὴς τοῦ Ζωγράφου Μονὴ· ἀλλὰ μετὰ

ταῦτα κατηδαφίσθη ὑπὸ τῶν Βαρβάρων καὶ πειρατῶν· ἡ δὲ νῦν ἱσταμένη Μονὴ ἀνοικοδομήθη ἐπὶ τῶν ἀρχαίων ἐρειπίων, ὑπὸ τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Μολδαυίας Στεφάνου.

Ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν ὑπάρχει πρὸς τούτοις ἐπίσημος, καθότι ἐν αὐτῇ μέχρι τῆς σήμερον διαμένει τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου, δι' οὗ ἀνειλαβῶς καὶ τολμηρῶς ἥψατο τὸ τοῦ τροπαιοφόρου πρόσωπον, εἷς ὀλιγόπιστος Ἐπίσκοπος περιερχόμενος τὸ Ἅγιον Ὄρος· διότι ἐκχυθείσης μακρὰν τῆς φήμης τῶν θαυμάτων τῆς Ἁγίας ταύτης Εἰκόνος, εὐθέως μετὰ τὴν αὐτῆς ἐνταῦθα φανέρωσιν, ἦλθε μετὰ τῶν ἄλλων τῶν ἀκουσάντων τὰ τοιαῦτα θαυμάσια, καί τις ἐπίσκοπος, ἐκ τῶν πλησιοχώρων ἐπαρχιῶν (κατὰ παράδοσιν λέγεται ὅτι ἦν ὁ Βοδινῶν,) ὅστις τὰ τοιαῦτα θαυμάσια ἀπέδιδεν εἰς ἐφευρέσεις τῆς τῶν Μοναχῶν φιλοχρηματίας, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἐνδεικνυομένην ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ, καὶ οὐδόλως ἐπείθετο πιστεῦσαι τὴν τούτων γνησιότητα καὶ βεβαιότητα· ὅθεν ἵνα πιστεύσῃ τῇ ἰδίᾳ ἑαυτοῦ δοκιμῇ καὶ ἴδῃ τοῖς ἰδίοις ὄμμασιν ὁ ἀμφιβάλλων Ἐπίσκοπος, μετέβη εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ζωγράφου, οἱ δὲ Μοναχοὶ ὑπεδέχθησαν αὐτὸν μετὰ τῆς πρεπούσης τιμῆς, καὶ λίαν εὐτάκτως, ὡδήγησαν αὐτὸν εἰς τὸν Καθολικὸν Ναὸν, εἰς προσκύνησιν τοῦ Μεγαλομάρτυρος καὶ τροπαιοφόρου Γεωργίου· ἀλλ' ὁ Ἐπίσκοπος ἀντὶ τοῦ δεικνύειν αἴσθημα ταπεινὸν, ἐπὶ τοῦ ἐπισήμου τοῦ ἑαυτοῦ χαρακτῆρος, καὶ πιστεύων ὁλοψύχως εἰς τὰ τοῦ Τροπαιοφόρου θαύματα, νὰ πλησιάσῃ πρὸς τὸν Θεῖον αὐτοῦ πρόσωπον, ἀντὶ λέγω τοῦ νὰ πράξῃ οὕτως, ὡς ἔδει, ὁ Ἐπίσκοπος, αὐτὸς περιῆλθεν ἀδιαφόρως πῶς τὸν Ναὸν, καὶ ἄνευ τῆς ὀφειλομένης σεμνότητος καὶ σεβασμοῦ, ἔστη ἐνώπιον τῆς τοῦ ἁγίου εἰκόνος, καὶ μετὰ ἀδιαφορίας ἠρώτησε τοὺς Μοναχοὺς, λέγων: « αὕτη εἶναι ἄρα ἡ « παρ' ἡμῖν θαυματουργὸς εἰκὼν ; » καὶ μὲ τὸν λόγον ἥψατο, διὰ τοῦ δεικτικοῦ αὐτοῦ δακτύλου τῆς παρειᾶς τοῦ Τροπαιοφόρου· ἀλλ' ὁ Θεὸς δὲν ὑπέφερε τὴν τοιαύτην τόλμην τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ὁ ἅγιος

ΕΘΝΙΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

Γεώργιος ἐπαίδευσεν αὐτὸν ἀμέσως, ἐπὶ τοῦ μέρους τῆς αὐτοῦ ἀδιακρισίας· μόλις ὁ ἐπίσκοπος ἤγγιξε τὸν ἑαυτοῦ δάκτυλον, πρὸς τὴν τοῦ Μεγαλομάρτυρος παρειὰν, καὶ ὁ δάκτυλος, ὢ τοῦ Θαύματος ! προσεκολλήθη καλῶς, ὥσπερ τὶς παραφυὰς εἰς τὴν παρειάν.

Μάτην ὁ ὑπὸ τοῦ φόβου καὶ τοῦ θάμβους παταχθεὶς Ἐπίσκοπος, ἐδοκίμασεν ὅλαις δυνάμεσι νὰ ἀποχωρίσῃ τὸν ἑαυτοῦ δάκτυλον ἐκ τῆς εἰκόνος, καθότι ὁ δάκτυλος προσεκολλήθη ἐν αὐτῇ καὶ καταθλίβει αὐτὸν μὲ πόνους μαρτυρικοὺς· ὅθεν ἐπὶ τέλους, ὤφειλεν ὁ δυστυχὴς Ἐπίσκοπος, νὰ ὑπομείνῃ καὶ ἄκων, ἀνατομίαν πικρὰν καὶ ὀδυνηρὰν, διότι ἔκοψαν τὸν τοῦ Ἐπισκόπου δάκτυλον, καὶ ἐπομένως ἐκ τούτου ἐπληροφορήθη ἐντελῶς καὶ διὰ τὰς πείρας, τὴν γνησιότητα καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν θυμάτων τοῦ Τροπαιοφόρου καὶ Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου.

Ἡ Εἰκὼν αὕτη τοῦ ἁγίου Γεωργίου ὑπάρχει κεκοσμημένη δι' ἐνδύματος ἀργυροῦ κατασκευασθέντος ἐν Πετρουπόλει τῇ εὐλογίᾳ τοῦ Μητροπολίτου Σεραφείμ, καθὼς φαίνεται ἐν τῇ ὤᾳ τοῦ κάτωθεν μέρους τοῦ ἰδίου ἐνδύματος σεσημειωμένον.

Ἡ Ζωγραφία αὐτῆς τῆς Εἰκόνος, ἕνεκα τῆς ἀρχαιότητος εἶναι σκοτεινὴ· εἶναι δὲ ἔργον Βυζαντινόν.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб XXVII.

Литог. А. Траншеля.

Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἡ ἐξ Ἀραβίας διὰ θαλάσσης ἐλθοῦσα.

ΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΥΛΛΟΓΙΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΚΑ'.

Περὶ τῆς δευτέρας Ἁγίας Εἰκόνος τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, τῆς ἱσταμένης ἐν τῷ κίονι τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ, εὑρίσκεται ἐν τῷ χειρογράφῳ τῆς Ἱερᾶς τοῦ Ζωγράφου Μονῆς ἡ ἑξῆς διήγεισις

Καὶ ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν αὐτομάτως ἦλθεν ὡσαύτως διὰ θαλάσσης ἐκ τῆς Ἀραβίας, καὶ εὗρον αὐτὴν ἐν τῷ λιμένι τῆς ἱερᾶς τοῦ Βατοπεδίου Μονῆς· ἡ ἀπροσδόκητος ὅμως ἄφιξις τῆς Ἁγίας ταύτης Εἰκόνος, οὐκ ὀλίγην πρὸξένησε ταραχὴν καὶ θόρυβον ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει, καθότι ἡ φήμη αὐτῆς, ταχέως διαβραμοῦσα πανταχόσε, συνέῤῥεον ἐκ πάντων τῶν Μονῶν ἵνα θεωρήσωσι τὴν θαυμασίως φανερωθεῖσαν Εἰκόνα. Ἑκάστη δὲ Μονὴ παρεκάλει τὸ νὰ ἀποκτήσῃ τὸν τοιοῦτον θησαυρὸν, ἀλλ' ἡ τοῦ Βατοπεδίου, ἐπειδὴ ἡ Ἁγία Εἰκὼν ἐφανερώθη εἰς τὸν λίμενα αὐτῆς, οἰκειοποιεῖτο αὐτήν.

Ἐν ταύτοις ἅπαντες οἱ Γέροντες τῶν λοιπῶν Μονῶν δὲν παρεχώρουν αὐτὴν, καὶ οὐχὶ ἄλλως πῶς ἐβούλοντο ἵνα ἀποφασίσωσι περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ἁγίας ταύτης Εἰκόνος τοῦ Ἀθλοφόρου, εἰ μὴ ἵνα βάλωσι κλήρους ἐκ πάντων τῶν Μονῶν, καὶ οὕτω νὰ γνωρίσωσι ἐν ποίᾳ Μονῇ βούλεται μόνη αὐτὴ ἡ ἰδία Εἰκὼν νὰ διαμένῃ· ὅθεν καὶ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν, ἣν κέκτηται ἡ τοῦ Βατοπεδίου, κατὰ τὴν ὑπεροχὴν καὶ ἀρχαιότητα αὐτῆς, εἰς ἄλλας περιστάσεις καὶ ἐν αὐτῷ μάλιστα τῷ Πρωτάτῳ· πλὴν ἡ κοινὴ φωνὴ ὡς φωνὴ Θεοῦ ὑπερίσχυσεν· ὅθεν ὅπως ἀσφαλέστερον γνωρίσωσιν, ἐν ποίᾳ ἀληθῶς τῶν ἐν Ἄθῳ Ἱερῶν Μονῶν εὐδοκεῖ νὰ ἀφήσῃ τὴν Ἁγίαν αὐτοῦ Εἰ-

κόνα ὁ Τροπαιοφόρος, ἀπεφάσισαν οἱ Γέροντες κοινῇ γνώμῃ, ἵνα ἐπιθέσωσιν αὐτὴν ἐφ' ἑνὸς ἀγρίου καὶ νέου ἡμιόνου, μηδόλως γινώσκοντος τὰς ὁδοὺς τῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους Μονῶν καὶ Σκήτεων, καὶ μὲ τὸ ἱερὸν τοῦτο φορτίον νὰ ἀφήσωσιν αὐτὸν ἐλεύθερον εἰς τὴν θέλησιν αὐτοῦ, καὶ νὰ ἀκολουθῶσι κατόπιν παρατηροῦντες αὐτόν· καὶ οὕτως ἐποίησαν. Ὁ νέος λοιπὸν καὶ ἄγριος ἡμίονος οὗτος ὁδηγήθη πρῶτον εἰς τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν ἐκ Θεσσαλονίκης εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, καὶ ἀφέθη ἄνευ ὁδηγοῦ· ὁ δὲ διὰ βραδέως καὶ ἰσομέτρου καὶ εὐτάκτου βήματος, ὥσπερ αἰσθανόμενος καὶ ἐννοῶν ὁποῖον ἱερὸν φορτίον φέρει ἐφ' ἑαυτοῦ, διέβη δὶ ἀβάτων τόπων καὶ δάσεων καὶ ὑψωμάτων κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν τοῦ Ζωγράφου, καὶ κατέναντι τῆς Μονῆς ἐφ' ἑνὸς ὡραιωτάτου λόφου ἔστη ὅλως ἀκίνητος· τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἅπαντες ἐπληροφορήθησαν ὅτι ἡ εὐδοκία τοῦ Τροπαιοφόρου Γεωργίου εἶναι, τὸ νὰ μείνῃ ἡ Ἁγία αὐτοῦ Εἰκὼν ἐν τῇ τοῦ Ζωγράφου· οἱ δὲ Μοναχοὶ αὐτῆς μετ' ἐγκαρδίου χαρᾶς, καὶ Πνευματικῆς πανηγύρεως ἐδέξαντο τὸν Οὐράνιον τοῦτον ξένον καὶ φίλον, καὶ τὴν ἁγίαν αὐτοῦ Εἰκόνα ἔθεντο ἐν τῇ Μονῇ ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ, ἐπὶ τοῦ Κίονος τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ. Ἐν τούτοις καὶ ὁ ἡμίονος μόλις κατεβίβασαν ἐξ αὐτοῦ τὴν ἁγίαν Εἰκόνα ἐξέπνευσε, καὶ κατέχωσαν αὐτὸν ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ.

Εἰς ἀνάμνησιν δὲ τῆς θαυμασίου φανερώσεως καὶ ἐλεύσεως τῆς ἁγίας ταύτης Εἰκόνος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ᾠκοδόμησαν ἐπὶ τοῦ λόφου ἐκείνου μίαν κέλλαν καὶ οὐ μεγάλην ἐκκλησίαν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Τροπαιοφόρου. Οὗτος δὲ ὁ λόφος εἶναι κατέναντι τῆς Μονῆς πρὸς Δύσιν, ἀπέχων 15 λεπτὰ διαχωριζόμενος ἀπ' αὐτῆς ὑφ' ἑνὸς βαθέως ῥύακος.

ΚΒ'.

Ἀπέναντι τῆς ῥηθείσης Ἁγίας καὶ Θαυματουργοῦ Εἰκόνος ἐπὶ τοῦ Βορειοδυτικοῦ κίονος, ἐφ' οὗ στηρίζεται καὶ ἡ μεγάλη τροῦλλα, κρέμαται καὶ ἄλλη Ἁγία Εἰκὼν τοῦ Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, περὶ τῆς ὁποίας ἐν τῷ χειρογράφῳ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ζωγράφου, ὑπάρχει ἡ ἑπομένη διήγησις.

Στέφανος ὁ τῆς Μολδοβλαχίας Ἡγεμών, εἶχε, καθὼς εἶναι γνωστόν, συνεχεῖς πολέμους μετὰ τῶν Τούρκων [*]. Κατ' ἐκεῖνον λοιπὸν τὸν καιρόν, συνήχθησαν ἐν μιᾷ ἀναρίθμητα αὐτῶν στρατεύματα μετὰ ἀποφάσεως στερεᾶς, ἵνα ἀφανίσωσιν αὐτὸν παντελῶς· ὁ γοῦν Στέφανος βλέπων τοσοῦτον πλῆθος ἐχθρῶν συνηθροισμένον ἐναντίον αὐτοῦ, ἐδίστασεν ὡς ἄνθρωπος, καὶ ἐφοβήθη· καὶ οὕτω μετὰ συντετριμένης καρδίας καὶ δακρύων πολλῶν, προσέπεσε πρὸς Κύριον τὸν Θεόν, δεόμενος καὶ ἐπικαλούμενος τὴν αὐτοῦ βοήθειαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Σταυροῦ, μετὰ δὲ τὴν ἐγκάρδιον προσευχὴν ὕπνωσεν ὕπνον ἐλαφρὸν, καὶ ἀμέσως φαίνεται αὐτῷ ὁ Μεγαλομάρτυς Γεώργιος, εἰς τοῦ ὁποίου τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔλαμπε φῶς θαυμάσιον, καὶ Οὐράνιος δόξα περιεκύκλωνεν ὅλον αὐτὸν, καὶ ἐν τῷ ἅμα τρόμος μυστικὸς διέδραμε καθ' ὅλας τὰς ἁρμονίας τοῦ ὑπὸ τῆς ὁράσεως ἐκπλαγέντος

[*] Ὁ Στέφανος οὗτος ὁ Γ' ἐπωνομάσθη Μέγας. ἢ ἀγαθὸς· προεβιβάσθη δὲ Ἡγεμὼν ἐν ἔτει 1456, ἐξηκολούθησε τῶν μετὰ τῶν Ὀθωμανῶν πόλεμον 20 ἔτη νικῶν καὶ νικώμενος· ἐτελεύτησε δὲ ἐν ἔτει 1504.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΓΙΟΡΕΙΤΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Στεφάνου· ὁ δὲ φανεὶς Μεγαλομάρτυς λέγει αὐτῷ: « Θάρρει ἐν Κυρίῳ καὶ μὴ φοβοῦ τὸ πλῆθος τοῦτο, ἀλλ' ἄυριον ἐνώσας ἅπαντα τὰ σὰ στρατεύματα, διεύθυνον αὐτὰ κατὰ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Χριστοῦ, μετὰ φωνῆς σαλπίγγων πανηγυρικῆς, καὶ ὄψει τὰ νῦν τὴν τοῦ Θεοῦ ἡμῶν δύναμιν τὴν πάντοτε βοηθοῦσαν σοι, εἰς τοῦτο γὰρ ἐστάλην αὐτὸς, τοῦ φανερῶσαί σοι τίς ἐστὶν ὁ νικῶν, καὶ ἀποδεῖξαι τὴν ἐν σοὶ ἐνεργοῦσαν δύναμιν αὐτοῦ καὶ βοηθῆσαι σοι ἐν τῇ παρούσῃ μάχῃ. Σὺ δὲ ἀνακαίνισον τὴν ἐρημωθεῖσαν ἤδη ἡμετέραν Μονὴν τὴν τοῦ Ζωγράφου μὲν καλουμένην, ἐν τῷ τοῦ Ἄθω δὲ Ἁγίῳ Ὄρει κειμένην, ἀπόστειλον δὲ ἐκεῖ καὶ τὴν ἐμὴν εἰκόνα, ἣν κέκτησαι παρὰ σεαυτῷ. »

Ὁ γοῦν Στέφανος ἀναζωοποιηθεὶς ἐκ τῆς ἐμφανήσεως τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, καὶ ἐκ τῆς ὑποσχεθείσης αὐτῷ θείας δυνάμεως, ἐσύναψε τὰ ἑαυτοῦ στρατεύματα, φέρων δὲ μεθ' ἑαυτοῦ καὶ τὴν τοῦ Ἁγίου Εἰκόνα, μὲ τὴν φωνὴν τῶν σαλπίγγων ἐπέπεσεν αἰφνιδίως ὡς λαίλαψ σφοδρὰ, ἐπὶ τὰς παρεμβολὰς τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ ἄνευ τινὸς ἀμφιβολίας ἐπάταξεν αὐτοὺς· ὅθεν τῇ ἀνωτέρῳ στρατηγίᾳ τοῦ Τροπαιοφόρου Ἁγίου ἐνίκησεν αὐτοὺς κατὰ κράτος καὶ εἰς τέλος διεσκόρπισεν. Πολλοὶ δὲ τῶν ἀξίων ἠξιώθησαν νὰ ἴδωσι τότε πῶς ὁ Μεγαλομάρτυς Γεώργιος θαυμασίως καὶ ἐνδόξως ἐπάτασσε τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως καὶ τοῦ Σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ. Εἶτα μετὰ παρέλευσιν ὀλίγου καιροῦ, εὐγνωμονῶν τῷ Μεγαλομάρτυρι ὁ Στέφανος, ἀπέστειλε τὴν ἁγίαν αὐτοῦ Εἰκόνα εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπως ἐκπληρώσῃ τὴν αὐτοῦ θέλησιν, καὶ ἀνακαινίσας καὶ τὴν ἱερὰν τοῦ Ζωγράφου Μονὴν ἀφιέρωσεν ἐν αὐτῇ πολλὰς εὐεργεσίας.

Ἡ μορφὴ τοῦ τροπαιοφόρου ἐν ταύτῃ τῇ Ἁγίᾳ Εἰκόνι εἶναι ἐμφαντικωτέρα τῶν ἄλλων· ἐν τοῖς φρικτοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ παρίσταται ὀργὴ καὶ ἀπόδειξις ἀνεγειρομένης ἀνδρείας, καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἐν τῇ Εἰκόνι Ζωγραφίᾳ ὑπάρχει φωτεινοτέρα, ἀπόδειξις ὅτι εἶναι πλησιεστέρα τῶν καθ' ἡμᾶς αἰώνων. Ὁ γνωστὸς ἤδη Ῥῶσσος πεπαιδευμένος καὶ ἔντιμος συγγραφεὺς τῶν ἐπιστολῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς·

περὶ τῆς θαυματουργοῦ ταύτης Εἰκόνος τοῦ Ἁγίου Γεωργίου κοινοποιεῖ τὰ ἑξῆς « Κατὰ τὸν ιε'. αἰῶνα ἐφάνη καὶ ἄλλος εὐεργέτης τῆς τοῦ Ζωγράφου Στέφανος, ὁ ἐπίσημος Ἡγεμὼν Μολδοβλαχίας, ὁ πολλὰ κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν μαχήσας, καὶ πάντοτε Τροπαιοφόρος διατελῶν· ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν, ὅτε περιεκύκλωσαν αὐτὸν ἄμετρα σχεδὸν πλήθη ἐχθρῶν, διελογίζετο ἵνα εὕρῃ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν ἐντὸς τῶν τοῦ φρουρίου περιβόλων, ἀλλὰ παραστάσα ἐπὶ τοῦ τοίχους ἡ Μήτηρ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτῷ, οὐδόλως θέλω διατάξω νὰ σοὶ ἀνοίξωσι τὰς πύλας τοῦ φρουρίου, ἕως ὅτου δὲν νικήσῃς τοὺς ἐχθροὺς, καθότι ἐὰν δὲν δυνηθῇς ἵνα ἀντισταθῇς εἰς αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ὀλίγη περιμένεται παρὰ σοῦ ἐλπὶς καὶ ὄπισθεν τῶν περιβόλων,. » Ἐν ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ ἐφάνη πρὸς τὸν ἐνοχλημένον καὶ τεταραγμένον Ἡγεμόνα κατ' ὄναρ ὁ Μεγαλομάρτυς ὑποσχόμενος αὐτῷ τὴν νίκην· ἀλλὰ καὶ διέταξεν αὐτὸν ἵνα ἀποστείλῃ ἐκείνην τὴν ἁγίαν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν πάντοτε ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Στέφανος εἰς τὴν τοῦ Ζωγράφου, καὶ νὰ ἀνακαινήσῃ αὐτὴν μετὰ τὴν αὐτῆς ἐρήμωσιν. Πότε δὲ καὶ πῶς ἐρημώθη, ἄδηλον ἐστίν· Ἡ νίκη ἀληθῶς κατέστεψε τὰ ὅπλα τοῦ Ἡγεμόνος Στεφάνου, ὅστις καὶ ἐκπληρώσας τὴν τοῦ Μεγαλομάρτυρος ἐντολὴν, ἀνεκαίνισε τὴν Μονὴν αὐτοῦ μεγαλοπρεπῶς [*]. Καὶ αἱ τρεῖς Ἅγιαι Εἰκόνες αὗται τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ὑπάρχουσι περιβεβλημέναι ἐνδύματα ὡραιότητα ἀργυρᾶ μετὰ πολυτίμων λίθων κεκοσμημένα.

Ὅλως δὲ ὁ ἐν ταύταις ταῖς ἁγίαις Εἰκόσι κόσμος, ὑπάρχει ἐκ Ῥωσσίας.

---

*) Βλέπε μέρος ά. σελ. 661.

ΑΓΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ ΕΚΔΟΤΩΡΙΣ ΠΑΠΑΔΗΜΑΣ

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Λιτογρ. Α. Γραμμελή.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Γοργοϋπήκοος.

ΚΓ'.

Διήγησις περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου, τῆς καλουμένης Γοργοϋπηκόου καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Δοχειαρίου.

Ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Δοχειαρίου, εὑρισκομένῃ ἐν τῷ Προσκυνηταρίῳ τοῦ Δοχειαρίου, τυπωθέντι ἐν Βουκουρεστίῳ τῷ 1843, λέγονται περὶ τῆς ἁγίας ταύτης εἰκόνος τὰ ἀκόλουθα :

Τί δὲ καὶ περὶ τῆς ἁγίας Εἰκόνος τῆς Κυρίας καὶ θαυματουργοῦ ἡμῶν Θεοτόκου Γοργοϋπηκόου, εἶποι τις ἂν; Αὕτη ὡς ἄλλη σελήνη πολύφωτος ἔλαμψεν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦτο Μοναστήριον, καὶ ὡς ἄριστος Κυβερνήτης, καὶ σοφὸς εἰκονόμος ἐξοικονομεῖ αὐτὸ καὶ διακυβερνᾷ, ἀνεπηρεάστους ἀπὸ πᾶσαν προσβολὴν καὶ ἐπήρειαν τοὺς ἐν αὐτῷ ἀσκουμένους Ὁσίους Πατέρας συντηροῦσα καὶ διαφυλάττουσα, γοργῶς δὲ καὶ προθύμως ὑπακούουσα καὶ ἐλεοῦσα αὐτοὺς, καὶ πάντας τοὺς εἰς αὐτὴν μετ' εὐλαβείας προσερχομένους ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς εἰς πᾶσαν ἱκεσίαν αὐτῶν καὶ παράκλησιν, ὡς κατ' ἔλεος διὰ θαύματος ἐκφωνήσασα τοῦτο, εἰς αὐτοὺς ἐχαρίσατο· ἔχει δὲ τοῦτο τὸ θαῦμα.

Ἔξω καὶ ἔμπροσθεν τῆς κοινῆς τραπέζης τοῦ Μοναστηρίου, ἦτον ζωγραφισμένη εἰς τὸν τοῖχον μία Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων· Οἱ Σεβαμιώτεροι τῶν Πατέρων ὅμως καὶ γηραλεώτεροι θέλουσι νὰ ἱστορήθῃ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, καὶ κτίτορος τῆς ἱερᾶς ταύτης Μονῆς, ὡς κατὰ παράδοσιν ἔχουσι καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἄλλους πρεσβύτας καὶ γηραιοὺς Πατέρας, ὅπου εἶναι ἀπὸ τότε καὶ ἕως τὴν σήμερον χρόνοι ὀκτακόσιοι τεσσαράκοντα τόσοι· τῆς

ὁποίας εἰκόνος ἡ μορφὴ καὶ τὸ ἐκτύπωμα δὲν διεφθάρη, ἀλλ' οὔτε διελύθη τόσον, ὅσον ἀπήτει ἡ πολυχρονιότης καὶ πολυκαιρία τῆς χρονολογίας της· καὶ ἐκ τούτου γνωρίζεται, ὅτι παρὰ τῆς Θείας προνοίας ἦτον προωρισμένον νὰ διαφυλαχθῇ, χωρὶς νὰ διαφθαρῇ τόσους χρόνους, καί τι εἰς συνήθη καὶ μετρίαν τιμὴν σεβομένη, διὰ νὰ φανῇ εἰς τοὺς ἐσχάτους καιροὺς δεδοξασμένη, θαυματουργὸς καὶ ἐπίσημος, καὶ μετὰ Θεὸν τῆς ἱερᾶς ταύτης Μονῆς προστάτης ἔνθερμος, καὶ κυβερνήτης ὑπέρμαχος, ὡς αὐτὴ μόνη της τῷ τραπεζάρῃ ἐδήλωσεν, ὅταν κατ' οἰκονομίαν εἰς αὐτὸν ἐθαυματούργησεν. Ἔμπροσθεν λοιπὸν αὐτῆς τῆς θαυματουργοῦ Ἁγίας Εἰκόνος ἦτον διάβασις, ἔνθεν οἱ Πατέρες ἐπήγαινον εἰς τὴν τράπεζαν ἀλλ' ὁ τραπεζάρης ὅμως συνεχέστερον διέβαινεν ἐκεῖθεν νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν, πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν ὑπηρεσιῶν του, ὡς ἀπήτει τὸ διακόνημά του, καὶ ἐν καιρῷ τῆς νυκτὸς δαδία ἀναμμένα ἔφερεν εἰς φαύσιν του. Κατὰ δὲ τὸ σωτήριον ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ χίλια ἑξακόσια ἑξήκοντα τέσσαρα, διερχόμενος κατὰ τὴν συνήθειάν του ὁ τότε τραπεζάρης Νεῖλος καλούμενος, ἔμπροσθεν τῆς Εἰκόνος μὲ δαδία ἀναμμένα, ἤκουσε τὰ ἑξῆς: « Ἄλλοτε νὰ μὴ διέλθῃς ἐντεῦθεν μὲ δαδία, καπνίζων τὴν ἐμὴν Εἰκόνα » · Αὐτὸς δὲ μὴ συνιείς, ὅτι ἐκ τῆς Εἰκόνος ἡ τοιαύτη φωνὴ ἐξῆλθεν, ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπου ὑπολαβὼν ὅτι τινὰς τῶν Ἀδελφῶν πειράζει αὐτόν, οὐκ ἐννοιάσθη τελείως, ἀλλ' ἠξηκολούθει τὴν συνήθειάν του· ἡμερῶν δὲ πολλῶν μὴ παρελθουσῶν, καθ' ἣν ὥραν ἡ πρώτη φωνὴ ἠκούσθη, ἤκουσε καὶ αὖθις φωνῆς οὕτω πρὸς αὐτὸν φθεγξαμένης· « ὦ Μοναχὲ ἀμόναχε ἕως πότε ἀνευλαβῶς καὶ ἀτίμως καπνίζεις τὴν ἐμὴν μορφήν; » καὶ σὺν τῇ φωνῇ ἀορασίᾳ αὐτὸν ἐπάταξεν· ὡς δὲ ἡ ὀφθαλμία τὸν δυστυχὴ κατέλαβε, τότε ἐμνήσθη τῆς προλαβούσης φωνῆς, καὶ ἐγνώρισεν ὅτι δικαίως ἔπαθεν, ἐπειδὴ οὐ προσέσχε εἰς τὴν ἐντολὴν τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου, ἀλλ' ἐξ ἀπροσεξίας παρέβλεψε. Πρωΐας δὲ γενομένης εὗρον οἱ ἀδελφοὶ αὐτὸν πρηνῆ, ἐπὶ τὸ ἔδαφος τῆς διαβάσεως ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας Εἰκόνος, μὴ δυνάμενον

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ

Таб. XXVIII.

Литог. А. Трапшеля.

Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, ἡ τοῦ τῆς Μολδαυίας Ἡγεμόνος Στεφάνου.

αὐτοὺς ἰδεῖν, τυφλὸς γὰρ ἦν· παρ' οὗ πληροφορηθέντες τὴν αἰτίαν, φόβον καὶ τρόμον συνέλαβον πάντες, μετ' εὐλαβείας πλέον ἐκεῖθεν διέρχομενοι, καὶ κανδήλαν ἀκοίμητον κρεμάσαντες ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας Εἰκόνος, προσέταξαν τὸν νέον τραπεζάρην κατὰ πάσαν ἑσπέραν προσφέρειν θυμίαμα· ὁ δὲ τυφλωθεὶς τραπεζάρης οὐκ ἠθέλησε μήτε εἰς τὸν οἶκόν του ἀπελθεῖν, μήτε ἀνάπαυσιν παραμικρὰν ἑαυτῷ δοῦναι, ἀλλ' ἐν στασιδίῳ παρέμεινεν ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας εἰκόνος, νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν παρακαλῶν μετὰ δακρύων καὶ ὀδυρμῶν τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον νὰ συγχωρήσῃ, ὡς συμπαθεστάτη Μήτηρ τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ μεσίτρια τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὴν ἐξ ἀπροσεξίας ἁμαρτίαν του· καὶ εἰς σημεῖον τῆς ἀφέσεώς του νὰ χαρίσῃ εἰς αὐτὸν τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν του, ἵνα θεωρῶν τὴν ἁγίαν αὐτῆς εἰκόνα, δοξάζῃ καὶ ἀνυμνεῖ μετ' εὐχαριστίας τὸ αὐτῆς Θεοδόξαστον πρωτότυπον· ἀλλ' οὐκ ἐψεύσθη ὅμως τῶν χρηστῶν του ἐλπίδων, μήτε κατῃσχυμένος ἔμεινεν, ὕστερον ἀπὸ τόσας προσευχὰς καὶ ὀχετοὺς δακρύων, ὁποῦ ἔχυσε τόσον καιρὸν ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας εἰκόνος. Ἐπειδὴ καὶ ἡ πηγὴ τῆς εὐσπλαγχνίας καὶ τοῦ ἐλέους, ἡ ταχίστη ἀντίληψις καὶ παραμυθία πάντων τῶν θλιβομένων, ἡ Κυρία ἡμῶν Θεοτόκος, κλίνασα τὸ οὖς αὐτῆς τὸ φιλάνθρωπον, ὑπήκουσεν εὐμενῶς τῶν μετὰ συντετριμμένης καρδίας θερμῶν δεήσεων τοῦ δούλου της. ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἀπεκάλυψε τὰ ἑξῆς πρὸς αὐτὸν, φωνήσασα οὕτως ἐκ τῆς Εἰκόνος καὶ ἐκ τρίτου. « ὦ Μοναχὲ, εἰσηκούσθη ἡ δέησίς σου πρὸς μὲ καὶ ἔσο συγχωρημένος, καὶ βλέπων ὡς καὶ πρότερον· ἀνάγγειλον δὲ καὶ τοῖς λοιποῖς ἐνασκουμένοις Πατράσι καὶ συναδελφοῖς σου, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἡ Μήτηρ τοῦ Θεοῦ Λόγου, καὶ μετὰ Θεὸν τῆς ἱερᾶς ταύτης Μονῆς τῶν Ἀρχαγγέλων σκέπη καὶ βοήθεια καὶ κραταιὰ προστασία, προνοουμένη ὑπὲρ αὐτῆς ὡς ὑπέρμαχος Κυβερνήτης· καὶ εἰς τὸ ἑξῆς οἱ Μοναχοὶ ἂς καταφεύγωσι πρὸς ἐμὲ διὰ κάθε τους ἀνάγκην, καὶ γοργῶς θέλω ὑπακούω αὐτῶν καὶ πάντων τῶν μετ' εὐλαβείας καταφευγόντων εἰς ἐμὲ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ὅτι Γοργοϋπήκοος

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΝΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

καλοῦμαι. Εὐθὺς λοιπὸν μὲ τὴν χαριτωμένην θείαν φωνὴν αὐτῶν τῶν χαρμοσύνων λόγων, ἠνεώχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Μοναχοῦ Τραπεζάρη, μὲ τρόπον ὑπερφυσικὸν καὶ θαυμάσιον· ὥστε ὁποῦ κρότον ἔδωκεν εἰς ὅλον τὸ Ἁγιώνυμον Ὄρος, καὶ πολλοὶ τῶν Μοναχῶν, διὰ νὰ γένωσιν αὐτόπται τοῦ γεγονότος ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν τοιούτου τιραστίου θαύματος, ἀπήρχοντο τότε εἰς τὴν ἱερὰν αὐτὴν Μονὴν ἀπὸ ὅλα τὰ μοναστήρια, καὶ προσκυνοῦντες τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον τὴν Θαυματουργὸν Γοργοϋπήκοον, ἔβλεπον καὶ τὸν τυφλωθέντα καὶ πάλιν ὀμματωθέντα Μοναχὸν καὶ ἐθαύμαζον· ὁ ὁποῖος ἅμα ὁποῦ ἐφανέρωσεν εἰς τοὺς Πατέρας τῆς Μονῆς ταύτης, ὅσα ἡ Θαυματουργὸς Γοργοϋπήκοος ἐπρόσταζεν αὐτὸν διὰ νὰ τοὺς εἰπῇ, ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν προσῆλθον ἔμπροσθεν εἰς τὴν θαυματουργὸν Ἁγίαν Εἰκόνα τῆς Γοργοϋπηκόου, καὶ εὐχαριστίαν προσοίσαντες μετὰ παρακλήσεων, θυμιαμάτων καὶ κηρῶν, τὴν εἰς τὴν τράπεζαν πλέον ἐκεῖθεν διάβασιν ἐμπόδισαν, καὶ περιεσφάλισαν πάνυ σεβασμίως καὶ ἀξιοπρεπῶς τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς ἁγίας Εἰκόνος, καὶ ἐπειδὴ πρὸς δυσμὰς βλέπει, καὶ τόπος εὐρύχωρος οὐκ ἦτον, πλαγίως εἰς τὰ δεξιὰ μέρη τῆς θαυματουργοῦ εἰκόνος, ἐνήγειραν εὐθὺς ἱερὸν Ναὸν περικαλῆ καὶ θαυμασιον, ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς θαυματουργοῦ Γοργοϋπηκόου, ὅπου εὑρίσκεται διορισμένος εἷς Ἱερομόναχος, ὁ πλέον εὐλαβέστερος τῶν Πατέρων, καὶ δόκιμος Προσμονάριος ὀνομαζόμενος, μὲ τὸ νὰ προσμένῃ, καὶ εὑρίσκεται τὸν περισσότερον καιρὸν εἰς τὸ προσκυνητάριον τῆς θαυματουργοῦ Γοργοϋπηκόου, καὶ ψάλλει κάθε ἑσπέραν καὶ πρωὶ παρακλήσεις ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας εἰκόνος. Ἐν δὲ τῇ ἑσπέρᾳ ἑκάστης τρίτης καὶ πέμπτης, ἀφεύκτως μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ἑσπερινοῦ, ποιεῖ ὁ Ἐφημέριος εὐθὺς εὐλογητὸν ἔνδον τοῦ μεγάλου καὶ Καθολικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, καὶ ἐξέρχονται κατὰ τάξιν ὅλοι οἱ Πατέρες μετὰ παρατάξεως καὶ παρουσίας πολλῆς, καὶ ἀπέρχονται ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας εἰκόνος τῆς Θαυματουργοῦ Γοργοϋπηκόου, ὅπου ψάλλεται κοινὴ παράκλησις μετὰ μέλους καὶ κατανύξεως παρὰ τῶν

διωρισμένων ψαλτῶν τοῦ Μοναστηρίου, καὶ μνημονεύει ὁ Ἐφημέριος πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, προσδεόμενος καὶ ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου· ὁ δὲ Προσμονάριος, ἀφ' οὗ τελειώσῃ ἡ κοινὴ παράκλησις, καὶ ἀσπασθῶσιν οἱ Πατέρες τὴν θαυματουργὸν ἁγίαν εἰκόνα τῆς Γοργοϋπηκόου, ἐπισαροῖ καὶ πάνυ καλῶς εὐτρεπίζει τὸ ἱερὸν παρεκκλήσιον τῆς Γοργοϋπηκόου, ὅπου δὶς τῆς ἑβδομάδος τελεῖται ἡ θεία καὶ ἱερὰ λειτουργία, ὁμοίως καὶ τὸ Προσκυνητάριον· καὶ φροντίζει καθ' ἑκάστην νὰ ἀνάπτῃ τὰς κανδήλας ὁποῦ κρέμανται ἔμπροσθεν τῆς ἁγίας εἰκόνος τῆς Γοργοϋπηκόου ὑπὲρ τὰς εἴκοσι τὸν ἀριθμόν, ὅλαι παρὰ τῶν Χριστιανῶν ἀφιερωμέναι διὰ τὰς θαυματουργίας ὁποῦ κατὰ καιροὺς ἠξιώθησαν, ἐξ ὧν ἀκοίμητοι εἰσὶν ἓξ, τὸ δὲ ἔλαιον αὐτῶν ἀποστέλεται καθ' ἕκαστον χρόνον ἀπὸ ἓξ εὐλαβεῖς Χριστιανοὺς, ὁποῦ ἐλυτρώθησαν ἀπὸ θανασίμους κινδύνους, τὴν βοήθειαν ἐπικαλεσάμενοι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Θαυματουργοῦ Γοργοϋπηκόου· ὅσας δὲ τερατουργίας καὶ ἐξαίσια θαύματα ἔκτοτε ἐποίησε, καὶ ποιεῖ καθ' ἑκάστην, γραφῇ παραδοῦναι εἶναι ἀδύνατον· ὡσὰν ὁποῦ ὡς ἄλλη κολυμβήθρα τοῦ Σιλωὰμ ἀνεδείχθη θαυμάσιος· τυφλοὺς ὠμμάτωσε, χωλοὺς ἀνόρθωσε παραλύτους συνέσφιγξε, κατ' ἐξοχὴν τὰς στηρευούσας μητέρας ἐποίησε, ἐκ ναυαγίου κινδύνου πολλοὺς διεφύλαξεν, αἰχμαλώτους ἠλευθέρωσε, τὰς ἀκρίδας πολλάκις ἀπεδίωξε καὶ κατηφάνισε, καὶ ἄλλας ἀπείρους θαυματουργίας διὰ παντὸς ἐκτελεῖ, πρὸς πάντας τοὺς μετ' εὐλαβείας πρὸς αὐτὴν καταφεύγοντας ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς· οἵτινες χαίροντες καὶ ἀγαλλόμενοι, κηρύτουσιν εἰς πᾶσαν τὴν ὑφήλιον, ὡς κήρυκες διαπρύσιοι, τὰ μεγάλα καὶ ἐξαίσια θαύματα· ὁποῦ γοργῶς καὶ ταχέως καθ' ἡμέραν ἐλεοῦνται καὶ εὐσπλαγχνίζονται παρὰ τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Θαυματουργοῦ Γοργοϋπηκόου· [ὅρα σελ. 27, 28, 29 καὶ 30.]

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб. XIX.

Литог. А. Трапицея.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Γλυκοφιλοῦσσα

ΚΑ'.

Διήγησις περὶ τῆς Ἁγίας καὶ θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῆς Γλυκοφιλούσσης, τῆς εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Φιλοθέου.

Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Βασιλέως Θεοφίλου τοῦ Εἰκονομάχου Πατρίκιός τις Συμεὼν τοὔνομα εἷς ὢν τῆς Συγκλήτου, εἶχε γυναῖκα εὐσεβῆ καὶ ἐνάρετον, προσκυνοῦσαν κρυφίως τὰς ἁγίας εἰκόνας, Βικτωρίαν καλουμένην. Αὕτη ἡ ἀοίδημος Γυνὴ ἐφύλαττεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος θαυμαστὴν εἰκόνα τῆς Γλυκοφιλούσσης· οἱ δὲ δυσεβεῖς εἰκονομάχοι ἐποίουν τότε ἀκριβῆ ἔρευναν παντοχοῦ, ἵν' εὕρωσιν ἁγίας εἰκόνας, καὶ παραδώσωσιν αὐτὰς τῷ πυρί, οἱ τοῦ αἰωνίου πυρὸς ὑπεύθυνοι· τότε ἡ ῥηθεῖσα τιμία γυνὴ Βικτωρία, βιαζομένη ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, ὡς εἰκονομάχου κἀκείνου, ἵνα παραδώσωσι τοῖς ζητοῦσι καὶ ταύτην τὴν ἁγίαν εἰκόνα, ἠναγκάσθη ἵνα ἀποξενώσῃ αὐτὴν ἐκ τοῦ οἴκου της· καὶ θεόθεν φωτισθεῖσα ἔλαβεν αὐτὴν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς, καὶ καταβάσα εἰς τὸν πλησίον τοῦ οἴκου αὐτῆς αἰγιαλόν, καὶ καταφιλήσασα αὐτὴν μετὰ πόνου καρδίας καὶ δακρύων πολλῶν, καὶ ἐπικαλεσαμένη τὴν Δέσποιναν Θεοτόκον, ὅπως, οἷς τρόποις οἶδε, διαφυλάξῃ αὐτὴν ἀσινῆ, ἔβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐλπίζουσα, ὅτι καὶ πάλιν θέλει ἀπολαύσῃ αὐτὴν μετὰ τὴν μανίαν τῆς εἰκονομαχίας, ἡ δὲ Ἁγία εἰκὼν σταθεῖσα ὄρθιος, ἔπλεε θαύμασίως ἐπὶ τὰ ὕδατα· καὶ οὕτω ἡ μὲν γυνὴ προσκυνήσασα αὐτὴν ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς εὐχαριστοῦσα τὴν Θεομήτορα. ἡ δὲ ἁγία εἰκὼν διαπλεύσασα θαυμασίως τὸ πέλαγος τοῦ Μαρμαρᾶ, καὶ Ἑλλήσποντον, καὶ τὸ αἰγαῖον, προσωρμίσθη εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΚΕΝΤΡΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ

εἰς τὸν λιμένα τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Φιλοθέου, ἐκεῖ ὁποῦ εὑρίσκεται ἄχρι τῆς σήμερον τὸ ἁγίασμα, καὶ ἀπεκαλύφθη εἰς τὸν Ἡγούμενον αὐτῆς ἵνα καταβῇ καὶ ὑποδεχθῇ αὐτήν! ὁ δὲ Ἡγούμενος χαρᾶς ἀπείρου πλεισθεὶς διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοιούτου θησαυροῦ πολυτίμου, κατέβη μετὰ τῶν λοιπῶν Πατέρων εἰς τὸν αἰγιαλόν, λιτανεύοντες, καὶ ἰδόντες τὴν θαυμαστὴν εἰκόνα ἐξαστράπτουσαν θεῖον φῶς, ἐδέχθη αὐτὴν ὁ Ἡγούμενος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ ἐξελθὼν τῆς θαλάσσης, ὢ τοῦ θαύματος! ἀνέβλυσε τὸ ῥηθὲν Ἁγίασμα εἰς τὸν τόπον ὅπου τὸ πρῶτον ἐστάθη ἡ ἁγία Εἰκών, ἰαματικὸν πάσης νόσου, καθὼς καὶ ἕως τὴν σήμερον φαίνεται· καὶ μὲ ψαλμοὺς καὶ ὕμνους, καὶ μὲ φῶτα καὶ θυμιάματα, ἀνήγαγον αὐτὴν εἰς τὸ ἱερὸν Μοναστήριον, καὶ ἔστησαν αὐτὴν ἐν ᾧ τόπῳ ἵσταται καὶ μέχρι τῆς σήμερον· καὶ ἀπὸ τότε μέχρι τοῦ νῦν ἕκαστον ἔτος τῇ δευτέρᾳ τῆς Διακαινησίμου εἰς ἐνθύμησιν τοῦ θαύματος τελεῖται ἐκεῖ εἰς τὸ ἁγίασμα λιτανεία καὶ ἁγιασμός· ἄδεται δὲ λόγος, ὅτι καὶ αὕτη ἡ ἁγία εἰκὼν εἶναι μία ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα τὰς ὁποίας ἱστόρησεν ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς, ἔχουσα τοιαύτην χάριν ὥστε ὅταν ἀσκαρδαμυκτὶ θεωρήσῃ τὶς αὐτήν, φόβος ἀληθῶς καὶ τρόμος περιλαμβάνει αὐτόν, ὅσα δὲ θαύματα ἐτελέσθησαν διὰ αὐτῆς εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τὶς, ὀλίγα δὲ τινὰ νὰ γράψωμεν πρὸς πίστωσιν τῶν πολλῶν, καὶ μάλιστα ὅσα, πολλοὶ τῶν ἰδόντων αὐτὰ ζῶσιν εἰσέτι.

Α'. Μετὰ παρέλευσιν χρόνων πολλῶν τῆς εἰς τὴν Μονὴν καταθέσεως τῆς ἁγίας ταύτης εἰκόνος, Στέφανος ὁ Κράλης τῆς Σερβίας ἐπαναστὰς τῇ τῶν Ῥωμαίων βασιλείᾳ, ἐκυρίευσε τὴν Μακεδονίαν, καὶ τὴν Θεσσαλονίκην, ὁμοῦ καὶ τὸ ἅγιον Ὄρος· ὅθεν καὶ εἰς τὴν Μονὴν ταύτην τοῦ Φιλοθέου κατῴκησαν Μοναχοὶ Βούλγαροι, οἵτινες κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, ἐξήρχοντο λιτανεύοντες τῇ δευτέρᾳ τῆς Διακαινησίμου, καὶ κατήρχοντο εἰς τὸ ἁγίασμα· ἔχοντες δὲ καὶ οὗτοι εὐλάβειαν εἰς τὴν ἁγίαν εἰκόνα, ἔφερον καὶ αὐτὴν ἐκεῖ, καὶ ἐποίουν ἁγιασμόν, εἶτα διὰ τὸ μῆκος τῆς ὁδοῦ ἐγευμάτιζον, καὶ οὕτως ὑπέ-

στρεφον εἰς τὴν Μονὴν ψάλλοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν ἀναστάντα Χριστὸν, καὶ ἐπέθετον αὖθις τὴν ἁγίαν εἰκόνα εἰς τὸν ὡρισμένον αὐτῆς τόπον.

Ἕνα δὲ χρόνον, ἐξελθόντες εἰς τὴν λιτανείαν, παρέλαβον μεθ' ἑαυτῶν καὶ φαγητὰ διάφορα, καὶ μετὰ τὸν Ἁγιασμὸν ἀφέντες εἰς τὸ ἁγίασμα τὴν ἁγίαν εἰκόνα, ἐκάθησαν τρώγοντες καὶ πίνοντες, καὶ ἀτακτοῦντες, ἕως οὗ μεθυσθέντες ἀπεκοιμήθησαν ἅπαντες· ἀφ' οὗ δὲ ἐξυπνίσθησαν, ἦλθον ἵνα λάβωσι τὴν ἁγίαν εἰκόνα, καὶ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν Μονὴν, ἀλλ' ἡ ἁγία εἰκὼν ἔμεινεν ἀκίνητος, ἐλέγχουσα τὴν αὐτῶν ἀφροσύνην καὶ ἀταξίαν ἣν ἀνευλαβῶς πρὸς αὐτὴν ἔδειξαν· ὅθεν ἐλθόντες εἰς ἑαυτοὺς, καὶ γνωρίσαντες τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν, ἐπρόσπεσαν μετὰ δακρύων ζητοῦντες συγνώμην τοῦ ἀτοπήματος, ἡ δὲ εὔσπλαγχνος Δέσποινα ἐπικαμθεῖσα, ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν ἁγίαν αὐτῆς Εἰκόνα, καὶ οὕτω λαβόντες αὐτὴν μετὰ χαρᾶς μεγάλης, ἐπανῆλθον εἰς τὸ Μοναστήριον· καὶ ἔκτοτε δὲν ἐτόλμησαν νὰ τὴν φέρωσιν εἰς τὰς λιτανείας, φοβούμενοι μὴ τὴν ὑστερηθῶσιν.

Β'. Ἐν ἔτει ᾳψιγ' ἦν ἐν ταύτῃ τῇ τοῦ Φιλοθέου ἱερᾷ Μονῇ εἷς ἐκκλησιάρχης εὐλαβὴς καὶ ἐνάρετος, Ἰωαννίκιος ὀνόματι, οὗτος ἤρχετο καθ' ἑκάστην ὡς ἔθος, καὶ ἤπτε τὰς κανδήλας. ἐρχόμενος δὲ καὶ ἐνώπιον τῆς ἁγίας ταύτης εἰκόνος, ἵστατο θεωρῶν αὐτὴν εὐλαβῶς, καὶ μὲ σέβας ἔλεγε πρὸς αὐτήν: « Διὰ τί, ὦ Δέσποινα, τὰ μὲν λοιπὰ ἅπαντα ἱερὰ Μοναστήρια τοῦ Ὄρους, ἐπροίκησεν ἡ χάρις σου μὲ εἰσοδήματα, καὶ ὑποστατικὰ διάφορα, καὶ ἔχουσιν εἰς πλησμονὴν καὶ σῖτον, καὶ οἶνον, καὶ ἔλαιον, καὶ ἄλλα πολλὰ· τοῦτο δὲ τὸ Μοναστήριον ὑστερεῖται ἀπὸ ὅλα, καὶ οὔτε σῖτον ἔχει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν ἀγοράζει; ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ἔλεγε καθ' ἑκάστην ὁ Ἰωαννίκιος. Ἐν μιᾷ δὲ τῶν νυκτῶν, ἐλθὼν πάλιν ἑτοιμᾶσαι τὰς κανδήλας, καὶ σταθεὶς ἐνώπιον τῆς ἁγίας εἰκόνος, ἤρχετο ἐκτενῶς μετὰ δακρύων, καὶ ἀποκαμὼν, ἐκάθησεν εἰς τὸ ἀπέναντι στασίδιον, διαλογιζόμενος· καὶ ἀποκοιμηθεὶς βλέπει εἰς νόν ὕπνον του τὴν τῶν λυπουμένων πα-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

ρηγορίαν, τὴν Δέσποιναν, λέγω, Θεοτόκον, λέγουσαν αὐτῷ, τίνος ἕνεκεν, ὦ τέκνον μου Ἰωαννίκιε, μὲ ἐνοχλεῖς συχνάκις, λέγων, ὅτι προνοῶ μόνον διὰ τὰς ἄλλας Μονὰς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, αὕτη δὲ μόνη ἡ Μονὴ ὑστερεῖται πτωχεύουσα; γίνωσκε λοιπόν, ὅτι ἐγὼ ἔχω τὴν πρόνοιαν δὶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα αὐτῆς, ἀπεφάσισα δὲ οὕτως, ἵνα οἱ κατὰ καιροὺς Ἡγούμενοι καὶ Προϊστάμενοι, καὶ Ἐπίτροποι μὴ δίδωνται ὅλως διόλου εἰς τὰ γήϊνα καὶ ἀμελοῦσι τὴν Σωτηρίαν αὐτῶν, ὅθεν παῦσον τοῦ νὰ μὲ ἐνοχλῇς τοῦ λοιποῦ περὶ τούτου, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ἡ Ἔφορος καὶ προνοητὴς τῆς Μονῆς ταύτης καθ' ὅλα, καὶ μὴ φροντίζων περὶ τούτου, ἀλλ' ἐπιμελοῦ τὸν Ναόν μου πιστῶς, καὶ φρόντισον διὰ τὴν Σωτηρίαν τῆς ψυχῆς σου. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἰωαννίκιος, ἐξύπνισε ἔντρομος ὁμοῦ καὶ περιχαρὴς, καὶ δραμων ἔπεσεν ἐνώπιον τῆς ἁγίας εἰκόνος, καὶ ἐζήτει μετὰ δακρύων τὴν σύγχώρησιν, καὶ ἀπελθὼν ἀνήγγειλε τὰ ὁραθέντα τοῖς Ἀδελφοῖς, καὶ πάντες θαυμάσαντες, ἐχάρησαν μεγάλως.

Γ'. Ἐν ἔτει ᾳ ω ά, ξένος τις ἐλθὼν εἰς τὴν Μονὴν χάριν προσκυνήσεως, καὶ ἐμβὰς εἰς τὸν Ναὸν ἐπροσκύνησε καὶ τὴν ἁγίαν εἰκόνα τῆς Γλυκοφιλούσσης, καὶ ἰδὼν τὰ ἐν αὐτῇ κρεμάμενα χρυσᾶ νομίσματα, ἐβουλήθη κακῶς νὰ τὰ κλέψῃ ὁ ἄθλιος ὅθεν, μετὰ τὸν ὄρθρον ἐκρύβη εἰς ἓν στασίδιον, ὁ δὲ ἐκκλησιάρχης κλείσας τὴν θύραν τοῦ Ναοῦ ἀπῆλθεν εἰς τὴν κέλλαν αὐτοῦ· τότε ὁ κλέπτης ἐκεῖνος τολμήσας ἐπῆρε τὰ νομίσματα, καὶ εὐθέως ἐξελθὼν τοῦ Ναοῦ, ἔφυγε κρυφίως, καὶ καταβὰς εἰς τὸν λιμένα τῆς τῶν Ἰβήρων ἱερᾶς Μονῆς, εὗρε καὶ πλοῖον ἕτοιμον νὰ ἀναχωρήσῃ, καὶ ἀνέβῃ εἰς αὐτὸ· ὄντος δὲ καὶ τοῦ ἀνέμου ἐπιτηδείου ἀνεχώρησαν ἀμέσως, πλεύσαντες δὲ ἕως μίλιον ἓν, ἔστη τὸ πλοῖον ἀκίνητον, ὦ τοῦ θαύματος ! μέσον τοῦ πελάγους, καὶ μάλιστα πνέοντος καὶ ἀνέμου ἐπιτηδείου. Τοῦτο δὲ τὸ παράδοξον βλέπων ὁ πλοίαρχος διηπόρει· ἀγνοῶν τὸ τούτου αἴτιον· οὕτως οὖν τοῦ μὲν πλοίου ἱσταμένου ἀκινήτου, τοῦ δὲ Ἱεροσύλου ἐκείνου, ἀπὸ φρίκην καὶ δειλίαν συνεχομένου, ἔφθασε

καὶ ἡ ὥρα ἵνα σημάνῃ ὁ ἐκκλησιάρχης, εἰς τὴν Μονὴν τὴν ἀνάγνωσιν τῆς τριθέκτης ὥρας· ὅθεν εἰσελθὼν εἰς τὸν Ναὸν καὶ ἰδὼν ὅτι τὰ χρυσᾶ νομίσματα ἔλειπον ἐκ τῆς εἰκόνος, ὑπενόησεν εὐθέως τὴν γενομένην κλοπὴν, ὅπερ καὶ κοινοποιήσας εἰς τοὺς Προεστῶτας, ἀπέστειλον δύω ἀδελφοὺς εἰς τὸν αἰγιαλὸν, ἵνα προφθάσωσιν τὸν ἱερόσυλον· οἵτινες ἰδόντες μακρόθεν τὸ πλοῖον ἱστάμενον ἀκίνητον, ἔδραμον εἰς τὸν λιμένα τῆς ῥηθείσης Σ. Μονῆς τῶν Ἰβήρων καὶ ἐμβάντες εἰς πλοιάριον ἔφθασαν τὸ ἱστάμενον πλοῖον καὶ ἀνέβηκαν εἰς αὐτὸ· ὁ δὲ ἱερόσυλος, πρὸ τοῦ νὰ ἀναγγείλωσιν ἐκεῖνοι τῷ πλοιάρχῳ τὰ πραχθέντα, ἐλθὼν ἐπρόσπεσεν εἰς τοὺς πόδας τῶν ἀδελφῶν, ἀποδίδων αὐτοῖς τὰ χρυσᾶ νομίσματα, καὶ ζητῶν μετὰ δακρύων τὴν συγχώρησιν· οἱ δὲ ἀδελφοὶ λαβόντες τὰ νομίσματα ἐσυγχώρησαν αὐτῷ τὴν ἁμαρτίαν, ὡς ὑπὸ τοῦ διαβόλου πλανηθέντι, καὶ οὕτως ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Μονὴν διηγούμενοι τοῖς ἀδελφοῖς τὸ παράδοξον θαῦμα τῆς ἀκινησίας τοῦ πλοίου· ὅθεν ἔψαλλον εὐχαριστηρίους ὕμνους δοξάζοντες καὶ μεγαλύνοντες, τὴν Πανύμνητον Θεοτόκον, τὴν διὰ τῆς θαυματουργοῦ Γλυκοφιλούσσης εἰκόνος αὐτῆς, τοιαῦτα ἐνεργοῦσαν θαυμάσια.

Δ'. Κατὰ τὸ ᾳ ὼ ἔτος ἦλθον εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην τοῦ Φιλοθέου Μονὴν εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ ἔκ τινος χωρίου τῆς Θεσσαλονίκης Μπέροβον καλουμένου, παρακινηθέντες εἰς τοῦτο καὶ ὡς ἔθος ὁδηγηθέντες, παρὰ τοῦ ὁσιοτάτου Γέροντος Κ. Ἀνθίμου Φιλοθείτου· ἐλθόντες οὖν, προσεκύνησαν εὐλαβῶς τὰ ἱερὰ κειμήλια καὶ τὴν θαυμαστὴν εἰκόνα τῆς Γλυκοφιλούσσης, ἐδιηγεῖτο δὲ αὐτοῖς ὁ ἐκκλησιάρχης, τὰ πολλὰ καὶ ὑπὲρ φύσιν θαυμάσια, ὅσα ἐτέλεσε, καὶ τελεῖ εἰς τοὺς μετὰ πίστεως ἐπικαλουμένους αὐτὴν· τὸ δὲ ἑσπέρας ἐξένισαν αὐτοὺς οἱ ἀδελφοὶ εἰς ξενοδοχεῖον [Ἀρχονταρίκιον] φιλοφρόνως, καὶ οὕτως ἐκοιμήθησαν ἅπαντες· εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ἠγέρθη τὸ μεσονύκτιον, θέλων νὰ περιποιηθῇ τὸν ἵππόν του καὶ ἰδὼν τὴν θυρίδα ἀνεωγμένην, ἐνόμισεν ὡς ζαλισμένος ὢν ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ τοῦ δείπνου, ὅτι ἦν ἡ θύρα τοῦ ξενοδοχείου, καὶ οὕτως ἐξῆλθεν ἀπερισκέπτως, καὶ

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΕΩΝ

ἔπεσε κάτω ἐκ τοῦ τριστέγου ἔξω τῆς Μονῆς, ἐπάνω εἰς σωρὸν λίθων πολλῶν· πίπτων δὲ ἐνθυμήθη τὰ θαυμάσια τῆς θαυματουργοῦ Γλυκοφιλούσσης, καὶ ἔκραξε « Παναγία Θεοτόκε βοήθει μοι » καὶ εὐθὺς τοῦ ἐφάνη ὡς μία Καλογραία, καὶ ἐκράτησεν αὐτὸν, ὅστις εὐθὺς ἔμεινεν ἀβλαβὴς ἐκ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου πτώματος καὶ κρούσματος τῶν πετρῶν· ἀνανήψας δὲ ἦλθεν εἰς τὴν θύραν τῆς Μονῆς καὶ ἔκρουεν ἵνα ἀνοίξωσιν αὐτῷ, ἀκούσας δὲ εἷς ἱεροδιάκονος Μελέτιος καλούμενος, ἀδελφὸς κατὰ σάρκα τοῦ Προηγουμένου Κ. Καλλινίκου, εἰδοποίησε τὸν Γέροντα αὐτοῦ καὶ Σκευοφύλακα Κ. Σωφρόνιον , ὁ δὲ πληροφορηθεὶς ὅτι ὁ κρούων εἷς ἦν τῶν προσκυνητῶν, καὶ ὅτι ἔπεσεν ἐκ τῆς θυρίδος κάτω, διέταξε καὶ ἤνοιξαν αὐτῷ τὴν θύραν, καὶ ἰδόντες αὐτὸν ὅλον ὑγιῆ καὶ ἀβλαβῆ, ἐθαύμασαν ἅπαντες, εἶτα διηγηθεὶς αὐτοῖς, τὰ συμβάντα αὐτῷ, ὡς ἀνωτέρω, εὐχαρίστησαν θερμῶς τὴν Δέσποιναν τοῦ παντὸς, καὶ ταχεῖαν ἀντίληψιν τῶν εὐλαβῶς ἐπικαλουμένων αὐτήν· ὁ δὲ ἄνθρωπος, ὁ λυτρωθεὶς τοῦ κινδύνου, ἤρχετο κατ' ἔτος εἰς προσκύνησιν τῆς Σεπτῆς εἰκόνος Γλυκοφιλούσσης, ἀφιέρωσε δὲ καὶ τὸ ἄλογόν του εἰς τὴν Μονὴν, καὶ μίαν ἀργυρᾶν κανδήλαν εἰς τὴν ἁγίαν εἰκόνα, ἥτις καὶ μέχρι τῆς σήμερον κρέμαται ἐνώπιον αὐτῆς εἰς ἀίδιον μνήμην τοῦ θαύματος.

Ε'. Ὁ ῥηθεὶς Προηγούμενος Κ. Καλλίνικος, ἐρχόμενος μετὰ τεσσαράκοντα Προσκυνητῶν ἀπὸ Αἶνον, ἔσπευδεν ἵνα προφθάσῃ εἰς τὴν Μονὴν πρὸ τῆς ἑορτῆς τοῦ θείου Εὐαγγελισμοῦ, ἵνα ἐκεῖ ἑωρτάσῃ καὶ τὸν Θεῖον Εὐαγγελισμὸν, καὶ τὸ Ἅγιον Πάσχα ὁμοῦ, καθὼς ἐν ἐκείνῳ τῷ ἔτει συνέπεσε, ὅπερ καὶ Κύριον Πάσχα λέγεται· εὑρισκομένων δὲ αὐτῶν ἀναμέσον Λήμνου καὶ Ἴμβρου, ἠγέρθη τὴν νύκτα ἄνεμος σφοδρὸς, καὶ τρικυμία μεγάλη καὶ τοσαύτη, ὥστε ἀπελπίσθησαν ἅπαντες οἱ ἐν τῷ πλοίῳ, καὶ ἐπερίμενον ἀφεύκτως τὸν θάνατον, ὀδυρόμενοι γοερῶς· ὁ δὲ ῥηθεὶς Προηγούμενος Κ. Καλλίνικος, ἐλυπεῖτο μὲν πλέον τῶν ἄλλων, δὲν ἀπελπίσθη δὲ, ἀλλ' ἐπαρηγόρει ἅπαντας, παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ ἔχωσι θάρρος εἰς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον,

καθότι ἀπὸ μεγάλους κινδύνους καὶ ἀνάγκας πολλάκις ἀβλαβῆ αὐτὸν ἐφύλαξε, καὶ τὸ μὲν πλοῖον ἐφέρετο ὑπὸ τῆς βίας τοῦ ἀνέμου, καὶ ἐπλησίαζεν εἰς τόπον τινὰ τραχύτατον καὶ ἐπικίνδυνον λίαν, Καραγάτζι καλούμενον, καὶ ἐὰν ἤθελεν ἐξώσῃ ἐκεῖ τὸ πλοῖον ὁ ἄνεμος, ἐξάπαντος, ἔμελλον νὰ πνιγῶσιν ἅπαντες, ἀλλ' ἡ Θεοτόκος τί ᾠκονόμησεν; τὸ πηδάλιον τοῦ πλοίου ἔπεσε παραδόξως καὶ ἐχάθη ἐκ χειρῶν τοῦ Κυβερνήτου, τὸ δὲ πλοῖον κυβερνώμενον θαυμασίως ὑπὸ τῆς Θεοτόκου, προσορμίσθη εἰς ἀμμώδη καὶ ἀκίνδυνον τόπον, καὶ ἐκεῖ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς ἄμμου μὴ γνωρίζοντες ποσῶς οἱ ἄνθρωποι ποῦ εὑρίσκοντο· διαφαυσάσης λοιπὸν τῆς ἡμέρας, καὶ ἰδόντες παραδόξως ὅτι τὸ πλοῖον ἀσφαλῶς ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς ἄμμου, καὶ τὸ πηδάλιον ὄπισθεν αὐτοῦ δεδεμένον, ἐθαύμασαν τὴν προμύθειαν τῆς Θεοτόκου, ἐξελθόντες δὲ εἰς τὴν ξηρὰν, ἐγνώρισαν ὅτι ἦσαν ἀπέναντι τῆς Νήσου Θάσου, μεταξὺ Ξάνθης καὶ Τραϊανουπόλεως, εἶτα ἀποπλεύσαντες ἐκεῖθεν ἔφθασαν εἰς τὴν Μονὴν, καὶ ἐπανηγύρισαν τριπλῆν ἑορτὴν, τὴν τοῦ πάσχα λέγω, τὴν τοῦ θείου Εὐαγγελισμοῦ, καὶ τὴν σωτηρίαν ἐκ τοῦ ναυαγίου, διηγούμενοι τοῖς ἀδελφοῖς ὅσα ὡς ἀνωτέρω συνέβησαν εἰς αὐτούς. Μάλιστα δὲ ὁ ῥηθεὶς Προηγούμενος Κ. Καλλίνικος, μεγάλας χάριτας ὡμολόγει τῇ Παντανάσσῃ Θεοτόκῳ, οὐ μόνον διὰ τὴν θαυματουργίαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ δι' ἄλλας πολλὰς, ἃς παρ' αὐτῆς ἀπήλαυσεν εὑρισκόμενος γὰρ εἰς πολλοὺς καὶ διαφόρους τόπους, χάριν ἐλέους, πρὸς βοήθειαν τῆς Μονῆς, καὶ ἀπὸ ληστὰς καθ' ὁδὸν ἐφυλάχθη ἀβλαβὴς, καὶ ἀπὸ νόσον πανώλης διετηρήθη ἀσινὴς, καὶ ἀπὸ πειρατὰς καὶ ναυάγια ἐλυτρώθη πολλάκις.

ς'· Εἷς Χριστιανὸς ἐκ τῆς Κάμης τῆς Ἀζοου τῆς καλουμένης Παράωρα, εἶχε γυναῖκα στεῖραν καὶ ἄτεκνον χρόνους ἱκανοὺς· ἐλθὼν εἰς προσκύνησιν τῆς θαυματουργοῦ ταύτης εἰκόνος Γλυκοφιλούσσης, ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ὀλίγον ἔλαιον ἐκ τῆς κανδήλας αὐτῆς, καὶ ἐπιστρέψας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, ἐχρίσθη δι' αὐτοῦ μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως, καὶ ὦ τοῦ θαύματος, τὸν αὐτὸν χρόνον

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

συλλαβοῦσα ἡ γυνὴ ἔτεκεν υἱόν· καὶ εἰς ἀμοιβὴν τῆς χάριτος ὡς εὐγνώμων, ἐπρόσφερε δῶρον εἰς τὴν Μονὴν ἕνα ἡμίονον, ὁμολογῶν παῤῥησία τὴν θαυματουργίαν τῆς Θεοτόκου καὶ ἐθαύμασαν οἱ ἀδελφοὶ ὡς μὴ γινώσκοντες παντελῶς, οὔτε διὰ τὸ ἔλαιον ὅπερ ἔλαβεν ὁ ῥηθεὶς Χριστιανὸς μετ' εὐλαβείας καὶ πίστεως.

Ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν ἵσταται ἐν τῷ Κίωνι τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб. XXIV.

Литог. А. Траншеля.

Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Νικολάου εὑρεθεῖσα ἐν τῇ θαλλάσσῃ.

ΚΕ'.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τοῦ Ἱεράρχου τοῦ Χριστοῦ Νικολάου τῆς εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Σταυρονικήτα.

Περὶ τῆς θαυματουργοῦ ταύτης ἁγίας εἰκόνος εἰσὶν ἐγνωσμένα τὰ ἑξῆς: Κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, καθ' ὃν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἱερεμίας ὁ πρῶτος ἐβουλήθη νὰ ἀνεγείρῃ, ἀντὶ τοῦ Μοναστηρίου τοῦ τιμίου Προδρόμου, τοῦ ὑπάρχοντος ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ ὅπου τὰ νῦν ὑπάρχει ἡ τοῦ Σταυρονικήτα Μονὴ, Νέον μοναστήριον, ἤγουν τὴν τοῦ Σταυρονικῆτα ἱερὰν Μονὴν, ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν οἱ ἁλιεῖς, παρόντος καὶ τοῦ Πατριάρχου, ἐχάλασαν τὰ δίκτυα αὐτῶν εἰς ἄγραν ἐν τῇ θαλάσσῃ, εἶτα ὡς ἔθος ἀνέσπειραν αὐτὰ, καὶ ἀντὶ τῆς Συνήθους ἄγρας τῶν ἰχθύων εὗρον μίαν εἰκόνα τοῦ Ἱεράρχου τοῦ Χριστοῦ Νικολάου, διὰ ψηφίδων ἀρίστως ἐζωγραφισμένην, εἰς δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἱεράρχου ἔχουσαν προσφυέστατα ἐρριζωμένον ἓν μέγα ὀστρακόδερμα, τῶν κοινῶς ὀστριδείων λεγομένων, τὸ ὁποῖον βουλόμενοι νὰ ἀποσπάσωσιν ἐκ τῆς εἰκόνος, ἐφάνη αἷμα εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Ἁγίου, καὶ μὲ ὅλην τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἐπιτηδειότητα, δὲν ἐδυνήθησαν νὰ τὸ ἀποσπάσωσιν ἄνευ βλάβης τοῦ θαυματουργοῦ προσώπου· τῆς βλάβης δὲ ταύτης τὰ ἴχνη καὶ μέχρι τῆς σήμερον φαίνονται ἐπισήμως ἐπὶ τῆς ἱερᾶς Εἰκόνος. Μετὰ ταῦτα ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας, ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς ἡμίσεως μέρους τοῦ ὀστρακοδέρματος τούτου ἐποίησε δισκάριον, διὰ τὸ ὕψωμα τῆς Παναγίας ὅπερ συνήθως εἰς τιμὴν αὐτῆς τῆς Ὑπεραγίας Παρθένου, ὑψοῦσιν ἐν τῇ Τραπέζῃ, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου μέρους κατεσκεύασεν ἱερὸν ἐγκώλπιον, διὰ τούτου δὲ ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἐγκωλπίου, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἱε-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΣΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ρεμίας ὁ δεύτερος, εὐλόγησε τὸν τῆς Ῥωσσίας πρῶτον Πατριάρχην Ἰὼβ, ὅπερ καὶ μέχρι τῆς σήμερον διαμένει τεθησαυρισμένον μεταξὺ τῶν σπανίων κειμηλίων ἐν τῷ Σκευοφυλακίῳ τοῦ ἐν Μόσχᾳ Πατριαρχείου. Μετὰ ταῦτα διὰ τὴν θαυμάσιον ταύτην εὕρεσιν ὁ Πατριάρχης Ἱερεμίας ὁ πρῶτος, ἐγκαινίασε τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνεγερθεῖσαν τοῦ Σταυρονικήτα Μονὴν, οὐχὶ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Προδρόμου, ἀλλ' ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἱεράρχου Νικολάου. Ἡ Μονὴ αὕτη ἀνηγέρθη ἐν ἔτει 1553· ἡ δὲ θαυματουργὸς Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Νικολάου ἵσταται ἐν τῷ Καθολικῷ Ναῷ ἐπὶ τοῦ Κίονος τοῦ δεξιοῦ χοροῦ.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб. XXI.

Литог. А.Траншеля.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Ὁδηγήτρια.

Κς'.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς ἐπονομαζομένης Ὁδηγητρίας καὶ εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Ξενοφῶντος.

Περὶ τῆς Ἁγίας ταύτης Εἰκόνος διηγοῦνται τὰ ἑπόμενα ἔντε τῇ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ τῇ τοῦ Βατοπεδίου ἱερᾷ Μονῇ, ὅτι ἡ Θεομητορικὴ αὕτη Εἰκὼν εὑρίσκετο ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων, εἰς τὴν ἱερὰν καὶ Βασιλικὴν Μονὴν τοῦ Βατοπεδίου, ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ, ἐπὶ τοῦ Κίονος τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ, καὶ κατὰ τὸ 1730 ἔτος σωτήριον, παραδόξως ἐγένετο ἄφαντος τῶν θυρῶν κεκλεισμένων, καὶ ἐκρύβη οὐ μόνον ἐκ τῆς ἐκκλησίας, ἐκ τοῦ μέρους δηλ. ἐφ' οὗ ἵστατο, ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Μονῆς· οἱ δὲ Πατέρες τῆς τοῦ Βατοπεδίου, τὴν Θαυματουργίαν ταύτην τῆς Θεομήτορος, ὡς ἱεροσυλίαν τινὰ νομίσαντες, ἤρξαντο τὴν περὶ αὐτῆς ἐντὸς τῆς Μονῆς ἀναζήτησιν, ὅτε αἴφνης διεδόθη ἡ φήμη, ὅτι ἡ ἁγία Εἰκὼν εὑρέθη ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Ξενοφῶντος, τῇ κειμένῃ ἐν διαστήματι τριῶν ὡρῶν ἐκ τῆς ἱερᾶς τοῦ Βατοπεδίου Μονῆς· ὅθεν ἄνευ βραδύτητος ἀπέστειλαν ἀνθρώπους τινὰς ἵνα μετακομίσωσιν αὐτὴν ἐκεῖθεν, εἰς τὰ ἴδια, ὅπερ καὶ ἐγένετο· οὕτως οὖν μετεκομίσθη ἡ ἁγία εἰκὼν, εἰς τὴν τοῦ Βατοπεδίου, καὶ ἐτέθη ἐκ νέου εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῆς θέσιν, καὶ ἑπομένως ἐλήφθησαν μέτρα αὐστηρότατα εἰς προφύλαξιν καὶ ἀσφάλειαν, ὁποίαι οὐδέποτε πρότερον ἐλήφθησαν· ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα ταῦτα, ἡ Σεβάσμιος Εἰκὼν τῆς Θεομήτορος, κρίμασιν οἷς οἶδε μόνη αὐτὴ, ἐγκατέλειπεν αὖθις τὴν Μονὴν ταύτην, μετὰ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας, ἤγουν τῶν θυρῶν καὶ σφραγίδων ἀσφαλῶς ἐχόντων· καὶ μετέβη θαυμασίως πρὸς ὃν ἐξελέξατο ἱερὸν τόπον, ἤγουν εἰς τὴν τοῦ Ξενοφῶντος ἱερὰν Μο-

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΧΟΛΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

νὴν, ὅπου διέμεινε, καὶ μέχρι τοῦ νῦν διαμένει, καὶ διαμενεῖ μέχρις ὅτου ἡ αὐτῆς πρόνοιαν εὐδοκεῖ, πρὸς παραμυθίαν καὶ περίθαλψιν τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων ἀδελφῶν.

Μετ' ὀλίγης οὖν ὥρας παρέλευσιν, ἐλθόντες οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Βατοπεδίου ἐν τῷ Ναῷ, καὶ πάλιν τὸν τόπον ὅπου ἡ ἱερὰ ἵστατο Εἰκὼν κενὸν θεασάμενοι, ἐπιστώθησαν τὴν ἐκούσιον τῆς Θεοτόκου καὶ θαυμαστὴν ἀπ' αὐτῶν ἀναχώρησιν, ἅμα δὲ καὶ τὴν πρὸς τὸ ἴδιον μέρος αὐτῆς μετάβασιν, πληροφορηθέντες, δὲν ἔκριναν εὔλογον τὸ νὰ ἐναντιωθῶσιν ἔτι εἰς τὴν τὰς Θεοτόκου ἀπόφασιν, ἀλλ' ἅπαντες ὁμόθυμαδὸν συνέδραμον εἰς τὴν αὐτῆς προσκύνησιν· καὶ εἰς ἀνάμνησιν τῆς θαυματουργίας ταύτης, ἀπεφάσισαν ἅπαντες ἵνα κομίζωσιν αὐτῇ εἰς τὴν τοῦ Ξενοφῶντος κηροὺς καὶ ἔλαιον, ὅπερ καὶ ἐποίουν ἐπὶ διαστήματι πολλῶν ἐτῶν· μετὰ δὲ ταῦτα οἱ τῆς τοῦ Ξενοφῶντος ἀδελφοὶ, ἐμπόδισαν αὐτοὺς τοῦ νὰ ποιῶσι τοῦτο.

Ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν εὑρίσκεται ἐντὸς τοῦ Καθολικοῦ Ναοῦ, ἐπὶ τοῦ Κίονος τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ, ὡς πρὶν καὶ ἐν τῷ τοῦ Βατοπεδίου Καθολικῷ.

Ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν Ἑλλήνων, εἷς Ὀθωμανὸς ἠθέλησε νὰ ἐμπαίξῃ τὴν ἁγίαν ταύτην εἰκόνα, ἀλλ' ἀμέσως ἐτιμωρήθη διὰ τὴν ἰδίαν του ἀνοησίαν, οἱ δὲ αὐτόπται τούτου τοῦ θαύματος ζῶσιν εἰσέτι, εἶναι δὲ πασίδηλον ὅτι κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, ἦν πλῆρες Ὀθομανῶν τὸ Ἅγιον Ὄρος.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Икώна стáгы Великомýченика Геώргïа Ксенофскаа.
Длин. 1 арш 10 вершк, ширин 14 вершк.
Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου (ἐν τῷ τῶν Ξενοφῶντος)

ΚΖ΄.

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τῆς εὑρισκομένης ἐν τῇ Ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Ξενοφῶντος.

Παράδοσις ἀρχαία προφορικὴ σώζεται ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ Μονῇ τοῦ Ξενοφῶντος ὅτι καὶ ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν ἦν κατὰ τοὺς χρόνους τῶν δυσσεβῶν καὶ κακοδόξων Εἰκονομάχων ὁπότε διὰ παρανόμων προσταγμάτων Βασιλικῶν ἀσεβῶς κατεκαίοντο αἱ ἅγιαι καὶ σεβάσμιαι Εἰκόνες· τότε λοιπὸν οἱ τοῦ παρανόμου Βασιλέως παρανομώτεροι ὑπηρέται, ἐρευνῶντες πανταχοῦ ὅπως εὕρωσιν εἰκόνας, καὶ συντρίψωσιν καὶ κατακαύσωσιν αὐτὰς, εὗρον καὶ ταύτην, καὶ παραλαβόντες, ἔρριψαν εἰς τὸ πῦρ ἵνα κατακαύσωσιν αὐτὴν· ἀλλ' εἰς μάτην ἐκοπίαζον οἱ ἀνόσιοι, καθότι ἡ Ἁγία Εἰκὼν ἔμεινε κειμένη ἐν μέσῳ τῶν φλογῶν, ὥσπερ τις ἀδάμας στερρὸς, ἢ λίθος ἀκατάφλεκτος, ἕως ὅτου τὸ πῦρ ἐσβέσθη παντελῶς· οἱ δὲ εἰκονομάχοι ἰδόντες ὅτι τὸ παμφάγον καὶ τρομερὸν ἐκεῖνο πῦρ μόλις ἔβλαψεν ἐν τῇ Εἰκόνι ὀλίγον τὰ ἐνδύματα τοῦ Ἁγίου, τὸ δὲ ἱερὸν καὶ σεβάσμιον αὐτοῦ πρόσωπον, σεβασθὲν καὶ αὐτὸ τὸ ἀναίσθητον καὶ τρομερὸν στοιχεῖον οὐδόλως ἤγγισεν, ἀλλ' ἄφησεν αὐτὸ ἀνέπαφον ὅλως καὶ ἀκέραιον, ἐξεπλάγησαν ἅπαντες· εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν ὁ θρασύτερος πάντων καὶ ἀσεβέστερος, ὡς ἔχων αὐτὸν τὸν τῆς αἱρέσεως δαίμονα ἐγκάτοικον τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ, λαβὼν μάχαιραν ἔπληξεν ἀσεβῶς τὴν Ἁγίαν Εἰκόνα ὑπὸ τὸν πώγωνα, καὶ ἐν τῷ ἅμα: « ὡς Θαυμαστὸς ὁ Θεὸς ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ! » ἔρρευσεν ὡς ἐκ ζῶντος πώματος αἷμα καθαρὸν, εἰς θάμβος μέγα καὶ ἔκπληξιν τῶν ὁρώντων. Τοῦτο τὸ παράδοξον θαῦμα ἰδόντες οἱ περιεστῶτες καὶ μεγάλως ἐκπλαγέντες, ἀ-

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΕΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΠΑΝΤΟΣ

νεχώρησαν ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια. Εἷς δὲ εὐσεβὴς καὶ ὀρθόδοξος Χριστιανὸς παραλαβὼν νυκτὸς τὴν ἁγίαν εἰκόνα καὶ ἐλθὼν εἰς τὸν αἰγιαλὸν, ἐπροσευχήθη μετὰ θερμῶν δακρύων πρὸς Κύριον ἵνα καταπαύσῃ τὴν δεινὴν ἐκείνην ζάλην τῆς εἰκονομαχίας· εἶτα στραφεὶς καὶ πρὸς τὴν ἁγίαν εἰκόνα λέγει « Μεγαλομάρτυς τοῦ Χριστοῦ καὶ τροπαιοφό-
« ρε Γεώργιε ! Σὺ ὁ καὶ ζῶν καὶ μετὰ τὸν πανένδοξον καὶ Μαρτυ-
« ρικόν σου θάνατον ἄπειρα θαύματα ἐργασάμενος, ὁ καὶ ἤδη τὴν
« Ἁγίαν σου ταύτην Εἰκόνα, ἀκατάφλεκτον ἐκ τοῦ πυρὸς διαφυλά-
« ξας, Σὺ διαφύλαξον αὐτὴν καὶ ἐκ τῆς θαλάσσης, καὶ μετακόμι-
« σον αὐτὴν ὅπου Σὺ μόνος καὶ γινώσκεις καὶ βούλεσαι, εἰς δόξαν
« τοῦ ἐν γῇ καὶ Οὐρανῷ σὲ δοξάσαντος Θεοῦ ἡμῶν. » Ταῦτα εἰπὼν ἔβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν· καὶ οὕτως ὁ μὲν Χριστιανὸς ἐκεῖνος ἀπῆλθεν εἰς τὰ ἴδια, ὁ δὲ μέγας Γεώργιος, ηὐδόκησεν ἵνα στείλῃ καὶ ταύτην τὴν Ἁγίαν του Εἰκόνα εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθω, ὡς εἴς τι ἄσυλον καταφύγιον, καθὼς καὶ ἄλλας ἡ Θεία Πρόνοια κατευόδωσεν ἐν αὐτῷ (*) ὅθεν καὶ ἔφερεν αὐτὴν ἀσφαλῶς, καθ' ὃν τρόπον μόνος οἶδε καὶ δύναται, καὶ ἔθεσεν οὐ μακρὰν τῆς θαλάσσης, πλησίον τῆς ἱερᾶς ταύτης Μονῆς τοῦ Ξενοφῶντος, ἐν τῷ τόπῳ ὅπου ῥέουσι τὰ ἰαματικὰ ὄξυνα ὕδατα· ἦν δὲ τότε ἐνταῦθα Μονήδριον σμικρότατον ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τοῦ Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλύτου, τοῦ ὁποίου εἰσέτι σώζεται ὁ Καθολικὸς Ναΐσκος, τοσοῦτον περιορισμένος, ὥστε ἐν τῷ ἱερῷ Βήματι μίαν καὶ μόνην εἴσοδον ἔχει, δηλ. τὴν ἐν τῷ μέσῳ ὡραίαν πύλην· καθότι τὸ πλάτος αὐτοῦ μόλις ἔχει ἔκτασιν μιᾶς ὀργυᾶς. Οἱ δὲ Μοναχοὶ τοῦ ῥηθέντος Μονηδρίου ἰδόντες ἀπροσδοκήτως, τὴν ἀοράτως καὶ αὐτομάτως ἐλθοῦσαν ἁγίαν ταύτην εἰκόνα, καὶ χαρᾶς ἀπείρου πλησθέντες, μετεκόμισαν αὐτὴν εὐλαβῶς καὶ ἐντίμως εἰς τὸ ῥηθὲν Μονήδριον· εἶτα καὶ Ναὸν ἱερὸν Καθολικὸν ἀνήγειραν ἐπ' ὀνόματι τοῦ Τροπαιοφόρου Γεωργίου

(*) Ὡς λόγου χάριν τὴν Πορταΐτισσαν, τὴν Γλυκοφιλοῦσαν.

παρὰ τῷ ῥηθέντι σμικρῷ Ναΐσκῳ ἡνωμένως· ἐπομένως δὲ αὐξηνθεῖσα καὶ ἡ Μονὴ ἐπωνομάσθη τοῦ Ἁγίου Γεωργίου· δὲν ἔπαυσαν ὅμως οἱ ἐνταῦθα Μοναχοὶ τοῦ νὰ ἑορτάζωσι λαμπρῶς καὶ τὸν Μεγαλομάρτυρα Δημήτριαν, καὶ καθ' ἑκάστην μετὰ τοῦ ἁγίου Γεωργίου νὰ μνημονεύωσιν εἰς τὰς ἀπολύσεις τῶν ἀκολουθιῶν καὶ τὸν Μέγαν Δημήτριον.

Ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν ἵσταται ἤδη ἐντὸς τοῦ Μεγάλου Καθολικοῦ νέου Ναοῦ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ κίονος τοῦ δεξιοῦ χοροῦ, ἔχουσα ὁλόσωμον τὸν Μεγαλομάρτυρα ἐζωγραφισμένον, καὶ εἰς ἔνδειξιν τοῦ Θαύματος, φέροντα καὶ τὴν πληγὴν ὑπὸ τὸν πώγωνα, καὶ τὸ αἷμα ἐπ' αὐτῇ πεπηγμένον, ὅπερ μέχρι τῆς σήμερον οὕτω θαυμασίως φαινόμενον, κηρύττει τρανῶς, καθαρώτερον πάσης εὐήχου καὶ βροντοφώνου σάλπιγγος, τὰ θαύματα τοῦ Μεγαλομάρτυρος καὶ Τροπαιοφόρου Γεωργίου. Ἐκοσμήθη δὲ ἤδη ἐσχάτως ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν διὰ λαμπροῦ ἀργυροῦ ἐνδύματος. Τὸ ἐνταῦθα προσθεττόμενον ἀντίτυπον τῆς ἁγίας Εἰκόνος τοῦ Τροπαιοφόρου εἶναι σηκωμένον ἀπὸ τοῦ ἐνδύματος τοῦ Ἁγίου, ἐκτὸς μόνον τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ προσώπου, ὅπερ εἶναι ἐξηγμένον κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τῆς ἁγίας Εἰκόνος·

ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΠΑΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Lith. Olivier a Constantinopoli

Ікона Бжіей Мтри Григорїатскаа, длины 9вершк, ширины 7 вершк.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, (ἐν τῷ τῶν Γρηγορίων)

ΚΒ'.

Διήγησις τῆς θαυματουργοῦ Ἁγίας Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου, τῆς εὑρισκομένης ἐν τῷ Ἱερῷ κοινοβίῳ τοῦ Γρηγορίου

Ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ εὑρίσκεται μία παλαιὰ σὺ μεγάλη Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου, ἥτις ὑπάρχει ἀφιέρωμα τῆς εὐσεβεστάτης Μαρίας τῆς Παλαιολογίνης Ἡγεμονίδος Μολδαυίας, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τῆς ἐν τῇ Εἰκόνι μέχρι τοῦ νῦν σωζομένης ὑπογραφῆς. Τὴν Εἰκόνα ταύτην εὐλαβῶς τιμῶσι καὶ δοξάζουσιν ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ, διότι δὶς εὑρεθεῖσα ἐν φρικτῷ πυρὶ, ἔμεινεν ἀβλαβὴς, δὶς γὰρ καὶ τὸ ἱερὸν τοῦτο Μοναστήριον ἔγινε παρανάλωμα τοῦ παμφάγου τούτου στοιχείου. Μάλιστα ἡ μία τῶν πυρκαϊῶν τούτων ἡ τῷ 1761 συμβᾶσα Νοεμβρίου 30 ὑπῆρξε τόσον ἐξολοθρευτικὴ, ὥστε τὸ Μοναστήριον τοῦτο κατεκάη σχεδὸν μέχρι θεμελίων. Ὁ Βάρσκης ἐλθὼν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει, καὶ ἐπισκεφθεὶς καὶ τὴν τοῦ Γρηγορίου ἱερὰν Μονὴν, εἶδεν ἐν αὐτῇ τὴν Ἁγίαν ταύτην Εἰκόνα, περὶ ἧς λέγει τὰ ἑξῆς: « Καὶ ἐκεῖ εἰς τὸν ἀριστερὸν Κίονα, εὗρον μίαν εἰκόνα παλαιὰν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου οὐ μεγάλην, ἀλλ' ἕως μίαν πῆχυν, μὲ τὸν Στέφανον καὶ μὲ τὰς χεῖρας κεχρυσωμένας, καὶ μὲ ἀργυρᾶν κανδήλαν, ἔμπροσθεν αὐτῆς ἀκοιμήτως καιομένην, καὶ μὲ ἐπίγραμμα ἑλληνιστὶ γεγραμμένον οὕτωσὶ ἀνορθογράφως καὶ ἀτόνως:

Δεησις της ευσεβεςατης Κυρα Μαριας Ασανηνας Παλεολογηνας Κυρα της Μολδοβλαχιας.

Ὁ Βάρσκης κατὰ τὴν συνήθειάν του ἐποίησεν ἀκριβεστάτην τῆς

Μονῆς ταύτης περιγραφὴν [*] ἥτις μετεφράσθη ἑλληνιστὶ, καὶ ἐξεδόθη ὑπὸ Ἰακώβου Πελοποννησίου, Μοναχοῦ τῆς Μονῆς ταύτης (**). Σημειωτέον ὅμως, ὅτι ἡ περιγραφὴ τοῦ Βάρσκη συντεθεῖσα πρὸ τῆς ἀνωτέρω μνησθείσης ἐξολοθρευτικῆς πυρκαϊᾶς, δὲν συμφωνεῖ ἐν πολλοῖς μὲ τὴν ἤδη κατάστασιν καὶ τὸ σχῆμα τοῦ ἔπειτα οἰκοδομηθέντος τούτου Μοναστηρίου·

Ἡ ἐκ τοῦ πυρὸς διασωθεῖσα Ἁγία αὕτη Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου εὑρίσκεται ἐν τῷ Καθολικῷ Ναῷ, ἐν τῷ Βορειοανατολικῷ Κίονι τοῦ ἀριστεροῦ χοροῦ. Διότι, ὡς οἱ τῆς Μονῆς ταύτης Πατέρες βεβαιοῦσιν, ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν εὑρεθεῖσα ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτῆς τούτῳ τόπῳ καὶ μετὰ τὴν πυρκαϊὰν ἀβλαβὴς, δὲν ἐτέθη ἀλλαχοῦ, ἀλλὰ μέχρι τοῦ νῦν ἀφίνουσιν αὐτὴν ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ, εἰς ἐνθύμησιν τοῦ θαύματος τούτου.

Ἡ ὑπογραφὴ τῆς εὐσεβεστάτης Μαρίας τῆς Παλαιολογίνας, εὑρίσκεται οὐχὶ ἀμέσως ἐπὶ τῆς Ἁγίας ταύτης Εἰκόνος, ἀλλ' ἐπὶ ἀργυρᾶς πλακὸς προσηρμοσμένης κάτωθεν αὐτῆς.

(*) Ἴδε αὐτοῦ περιήγησιν τῶν Ἁγίων τόπων σελ. 720—724· ἐν Πετρουπόλει, 1793.

(**) Ἴδε περιγραφὴν τοῦ Μοναστηρίου τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ ἐπονομαζομένου τοῦ Γρηγορίου, τοῦ ἐν τῷ Ἄθωνι· ἐν Βιέννῃ 1791.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Ἁγίου
λεήμονος
ῳ·
ετο ἐν τῇ
γγραφέως
ᾶς ὥρας
ν Γέρων
ἔτη ἐν
Μονὴν,
· ὅτε δὲ
εἰς παν-
ν εἰς τὸ
ὑπηρέτει
κατὰ τὰς
ονήδριον
ἡ νῦν
μετε-
ψεως,
Εἰκόνα
αὕτη
ούτοις
ς τὰ
αὐτῇ

των αγιων τόπων σελ. 150 καὶ 690.

Литог: А. Трантела

Образъ ск. Великомученика и цѣлителя Пантелеймона:

Εἰκὼν τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος. (Ἐν τῇ πρωτοτύπῳ εἰκόνι εὑρίσκονται αἱ ὑπογραφαὶ τῶν εἰκονιζομένων, ἃς δὲ ἐν τέλει τῆς προκειμένης διηγήσεως περὶ τῆς ἁγίας ταύτης εἰκόνος.)

Μονῆς το
θη ὑπὸ Ἰ
Σημειωτέ
ἀνωτέρω
λοῖς μὲ
τος τούτ
Ἡ
εὑρίσκετο
ἀριστερο
ἡ ἁγία
τὰ τὴν
ἀφίνουσι
του.
Ἡ
εὑρίσκετ
ἀργυρᾶς

(*)
πόλει, Ἰ
(**
μαζομέν

ΚΘ.'

Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος καὶ Ἰαματικοῦ Παντελεήμονος τῆς εὑρισκομένης ἐν τῷ Ἱερῷ Ῥωσσικῷ Κοινοβίῳ.

Ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων εὑρίσκετο ἐν τῇ παλαιᾷ ὀρεινῇ Μονῇ τῇ ἐπισκεφθείσῃ ὑπὸ τοῦ Μπάρσκη συγγραφέως Ῥώσσου [*] τῇ ἀπεχούσῃ ἐκ τῆς νέας ταύτης Μονῆς, μιᾶς ὥρας δρόμον. Ὁ πρὸ ὀλίγου ἐτῶν κοιμηθεὶς ἐν Κυρίῳ 115 ἐτῶν Γέρων Δαβὶδ Μοναχὸς ὁ καὶ Ζωγράφος, ὁ ζήσας ἀμεταβάτως 90 ἔτη ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει καὶ γινώσκων καλῶς τὴν ῥηθεῖσαν παλαιὰν Μονήν, δὲν ἐγνώρισεν ἀπὸ πότε εὑρίσκετο ἐκεῖ ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν · ὅτε δὲ ἡ ῥηθεῖσα παλαιὰ Μονὴ ἤρξατο κατ' ὀλίγον ὀλίγον νὰ κλίνῃ εἰς παντελῆ ἐρήμωσιν, τότε καὶ οἱ Ἀδελφοὶ ἤρξαντο νὰ μετοικίζωσιν εἰς τὸ παράλιον Μονήδριον τῆς Ἀναλήψεως, τὸ ὁποῖον πρότερον ὑπηρέτει ὡς λιμὴν καὶ ἀποθήκη τῆς παλαιᾶς Μεγάλης Μονῆς, καὶ κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος τὸ μικρὸν ἐκεῖνο Μονήδριον τῆς Ἀναλήψεως κατηδαφίσθη, καὶ πλησίον αὐτοῦ ᾠκοδομήθη ἡ νῦν φαινομένη Μονή. Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν, ὅτε οἱ ἀδελφοὶ μετεκομίζοντο ἐκ τῆς ἀρχαίας εἰς τὸ ῥηθὲν Μονήδριον τῆς ἀναλήψεως, μετεκόμιζον ἐκεῖ, οὐκ οἶδα ποσάκις, καὶ τὴν ἁγίαν ταύτην Εἰκόνα τοῦ Μεγαλομάρτυρος· ἀλλ' ὁσάκις μετεκόμιζον αὐτὴν τοσάκις, αὕτη θαυμασίως μετέβαινεν εἰς τὴν παλαιὰν ὀρεινὴν Μονήν· Ἐν τούτοις δὲ μετὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς νέας ταύτης Μονῆς τῇ νεύσει τῆς τὰ πάντα κυβερνώσης θείας προνοίας, ἀδιαλείπτως διαμένει ἐν αὐτῇ

(*) Ἴδε τὴν αὐτοῦ περιήγησιν τῶν ἁγίων τόπων σελ. 450 καὶ 690.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΧΟΛΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

πρὸς καλλωπισμὸν τῆς Μονῆς, καὶ παρηγορίαν τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων ἀδελφῶν. Λέγεται κατὰ παράδοσιν ὅτι καὶ εἰς τοὺς παλαιοὺς καιροὺς πολλὰ καὶ ἄλλα θαυμάσια ἐτελοῦντο ὑπὸ τῆς ἁγίας ταύτης Εἰκόνος, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Μονὴ αὕτη παρέπεσεν εἰς πολλὰς μεταβολὰς καὶ περιπετείας, ὡς οὐδεμία ἄλλη τῶν Ἄθω Μονῶν παρέπεσε, διὰ τοῦτο καὶ ἡ λεπτομερὴς ἀνάμνησις καὶ περιγραφὴ τῶν τοιούτων θαυμασίων, παρέπεσε καὶ ἀπώλετο· ἀλλὰ λίαν εὐχάριστον εἶναι τὸ νὰ διηγηθῶμεν περί τινων ἐκ τῶν γεγενότων παρ' αὐτῆς θαυμάτων, τῶν ὁποίων οἱ αὐτόπται διατελοῦσιν εἰσέτι ἐν τοῖς ζῶσιν· ὀλίγου καιροῦ παρελθόντος μετὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς νέας ταύτης Μονῆς, ἐξ ἀγνώστου αἰτίας ἐξερράγη πυρκαϊὰ εἰς τὰ πέριξ τῆς Μονῆς εὑρισκόμενα δάση, τῆς ὁποίας αἱ φλόγες κατ' ὀλίγον ὀλίγον ἐνδυναμωθεῖσαι καὶ ἐκαιον μὲ ἀκατάσχετον ὁρμὴν πᾶν τὸ προστυχὸν αὐτῇ τόσον, ὥστε ἐπαπειλοῦσε καὶ τὴν ἀποτέφρωσιν καὶ αὐτῆς τῆς Μονῆς· οἱ δὲ παρευρεθέντες τότε Μοναχοί τε καὶ λαϊκοὶ ἐμεταχειρίσθησαν πάντα τὰ ἀνθρώπινα μέσα πρὸς συστολὴν τοῦ παμφάγου στοιχείου, ἀλλ' εἰς μάτην· ἀλλὰ μόλις ἐτράπησαν μετὰ προσευχῆς πρὸς τὸν ἀθλοφόρον καὶ Μεγαλομάρτυρα τοῦ Χριστοῦ, αὐτῇ τῇ ὥρᾳ αἱ παμφάγοι φλόγες τοῦ πυρὸς κατευνάσθησαν· ἔπειτα μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων ἐτῶν ἠκολούθησε καὶ δεύτερον τὸ τοιοῦτον δυστύχημα, ἀλλὰ καὶ πάλιν εἰς καταστολὴν καὶ ἀνθίστασιν αὐτοῦ, ἐκινήθησαν παρὰ τῶν ἀδελφῶν, αἱ θερμαὶ δεήσεις καὶ ἱκεσίαι αὐτῶν πρὸς τὸν Μεγαλομάρτυρα καὶ πάντας ἐλεοῦντα Παντελεήμονα. Εἷς Χριστιανὸς ἐκ τῆς ἐπαρχίας τῶν Σερρῶν, ἔχων ἀσθενημένους τοὺς ὀφθαλμούς, ἦλθεν εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἵνα προσκυνήσῃ τὰ ἱερὰ τοῦ Ὄρους καταγώγια, καὶ προσέπεσε μετ' ἐγκαρδίου εὐχῆς πρὸς τὸν ἰαματικὸν Παντελεήμονα, ὅθεν ἡ πίστις καὶ εὐλάβεια αὐτοῦ οὐ κατησχύνθησαν.

Ὁ ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Βατοπεδίου μονάζων, ἄριστος Μουσικὸς Γρηγόριος ἔπασχε δεινῶς ἀπὸ στραγγουρίαν, καὶ ἐλθὼν εἰς τὴν πανήγυριν τοῦ Μεγαλομάρτυρος, προσέπεσε πρὸς τὸν Ἅγιον, δεόμενος

θερμῶς ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ ὑγιείας, ὅθεν ἡ πίστις καὶ ἡ ἐλπὶς αὐτοῦ οὐ κατησχύνθησαν, ἔκτοτε λοιπὸν ὁ ἰαθεὶς Μουσικὸς ὑπεσχέθη κανονικῶς, ἵνα ἔρχεται αὐτόκλητος κατ' ἔτος εἰς τὴν πανήγυριν τοῦ ἰασαμένου αὐτὸν καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, καὶ εἰς τιμὴν αὐτοῦ νὰ ψάλλῃ ἀμισθὶ τὰ ἐγκώμια καὶ ὕμνους αὐτοῦ καθ' ὅλην τὴν ὁλονύκτιον ἀγρυπνίαν (*). Ἐτελέσθησαν δὲ καὶ ἄλλα θαύματα ὑπὸ τοῦ Μεγαλομάρτυρος, ἀλλ' οἱ ἀπολαύσαντες ταῦτα, σιωπῶσιν ἕνεκα τῆς ἰδίας αὐτῶν ταπεινοφροσύνης.

Ἡ Ἁγία αὕτη εἰκὼν κατὰ πρῶτον εὑρίσκετο ἐν τῷ Καθολικῷ Ναῷ τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος τῶν Γραικῶν· νῦν δὲ καθωραΐζει τὴν Ῥωσσικὴν ἐκκλησίαν τῆς σκέπης τῆς Θεοτόκου, καὶ προσέτι γίνεται ἐχέγγυον τῆς θείας προστασίας καὶ σκέπης τοῦ Μεγαλομάρτυρος πρὸς Θεὸν, ὑπὲρ τῶν τιμώντων αὐτόν. Μετεκομίσθη δὲ ἐνταῦθα ἐπὶ τῇ ἐγκαινιάσει τοῦ ἱεροῦ τούτου Ναοῦ (**)

(*) Ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Ἄθω, ἑκάστη Μονὴ ἐν τῇ πανηγύρει αὐτῆς, ἤγουν ἐν τῇ Μνήμῃ τοῦ ἐν αὐτῇ ἑρτζομένου Ἁγίου, συνήθως προσκαλεῖ μουσικοὺς τοὺς καλλιτέρους ἐν τῷ ἁγίῳ Ὄρει πρὸς πλείονα εὐφροσύνην καὶ λαμπρότητα τῆς πανηγύρεως τοὺς ὁποίους καὶ ἀντιβρυθεύει τὸ κατὰ δύναμιν.

[**] Ὁ ἐγκαινιασμὸς τῆς νέας Ῥωσσικῆς ἐκκλησίας, εἰς τιμὴν τῆς σκέπης τῆς Θεοτόκου, λαμπρῶς ἑωρτάσθη ἐν τῇ Ῥωσσικῇ Μονῇ τῇ 10 τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ 1853 ἔτους· ἤδη δὲ οὗτος ὁ ἱερὸς Ναὸς ὑπάρχει μοναδικὸς καθ' ὅλον τὸ Ἅγιον Ὄρος, καθότι ἡ τῶν Γραικῶν ἐκκλησία, ἤδη ἐσχάτως, μόνον ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, ἤρξατο νὰ εἰσάγῃ εἰς τὴν σειρὰν τῶν ἑορτῶν αὐτῆς καὶ τὴν σκέπην τῆς Θεοτόκου, καὶ ἕνεκα τούτου δὲν ἔχει μέχρι τῆς σήμερον κανένα ἰδιαίτερον Ναὸν εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τῆς ἐπιθυμητῆς καὶ κατανυκτικῆς ἀναμνήσεως τοῦ γεγονότος ἐν τῷ Ναῷ τῶν Βλαχερνῶν Κωνσταντινουπόλεως, ἐν ᾧ ἡ τῶν ἀγγέλων καὶ ἁπάσης τῆς κτίσεως ἄνασσα ἐφανέρωσε τὴν ἰδιαιτέραν ἑαυτῆς προστασίαν καὶ τὸ ἔλεος ὑπὲρ τῶν πιστῶν, περισκέπουσα αὐτοὺς διὰ τοῦ θείου αὐτῆς Μαφορίου, καὶ ἔχουσα συνευχομένους αὐτῇ καὶ τοὺς χοροὺς τῶν ἀγγέλων καὶ ἁγίων· καὶ πρὸς τούτοις ἐὰν καὶ ἡ τῶν Σέρβων ἐκκλησία ἑορτάζει ἐπίσης τῇ Ῥωσσικῇ ἐκκλησίᾳ τὴν σκέπην τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τὸ ὁποῖ-

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΥΠΟΤΡΟΦΟΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Αὕτη δὲ ἡ ἰδιαιτέρως σχεδὸν Πανήγυρις τῆς Ῥωσσικῆς ἀδελφότητος, εἶχε καὶ διὰ τὴν Γραικικὴν ἀδελφότητα τὴν ἑαυτῆς δύναμιν, καὶ τὴν φυσικὴν τιμὴν τόσον, ὥστε εἰς ἀπόδειξιν τῆς πρὸς τοὺς Ῥώσσους εἰλικρινοῦς ἀγάπης καὶ ἀδελφικῆς ἑνώσεως, καὶ προσοχῆς καὶ συνδέσμου, ὁ ἀγαθὸς Γέρων καὶ Σεβάσμιος Καθηγούμενος, ὡς ἐκ προσώπου πάντων τῶν Γραικῶν, εὐλόγησε τὴν Ῥωσσικὴν ἀδελφότητα, διὰ ταύτης τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνος τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος. Καὶ τοιουτοτρόπως ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς τὴν μὲν τῶν Γραικῶν ἀδελφότητα ἵνα χαροποιῇ καὶ εὐφραίνῃ διὰ τοῦ ἁγίου Λειψάνου ἤγουν τῆς Ἁγίας Κάρας τοῦ Μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος, τὴν δὲ τῶν Ῥώσσων, ἀδελφότητα, διὰ τῆς Θαυματουργοῦ ταύτης Εἰκόνος αὐτοῦ.

Ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν ἵσταται ἐπὶ τοῦ βορειοανατολικοῦ Κίονος,

ον μαρτυρεῖ τὸ μικρὸν παρεκκλήσιον αὐτῆς ἐν τῇ Σερβικῇ τοῦ Χιλανταρίου Μονῇ τῇ εὑρισκομένῃ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει· ἀλλὰ καὶ οὗτος ὁ Ναὸς, καθὼς καὶ ὁ ἐν τῇ Σκήτῃ τοῦ Σεραΐου εὑρισκόμενος Ναὸς ὡσαύτως εἰς τιμὴν τῆς σκέπης τῆς Θεοτόκου, οὐδὲν ἄλλο εἰσὶ ἢ παρεκκλήσια μικρὰ, ὁ δὲ ἐν τῇ Ῥωσσικῇ Μονῇ, ὑπάρχει Μέγας καὶ εἶναι Καθολικὸς Ναὸς τῶν Ῥώσσων. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ναοῦ τῆς σκέπης τῆς Θεοτόκου ἐξετέλεσεν ἐπὶ πολυαριθμου συλλόγου Μοναχῶν καὶ λαϊκῶν, ὁ ἐπίσκοπος Σοφίας Μακάριος, ὁ ἡσυχάζων εἰς μίαν τῶν ἐνταῦθα Μονῶν, ὅστις ἐτελεύτησεν ἐν ἔτει 1861 Ἰανουαρίου 7, εἶναι οἰκοδομημένος ὁ ἱερὸς οὗτος Ναὸς ἐπὶ τὴν ἀνωτάτω ὀροφὴν τῆς τετραστέγου νέας πλευρᾶς τῶν Ῥωσσικῶν Κελλίων. Ἐν τῇ ἱερᾷ Ῥωσσικῇ ταύτῃ Μονῇ, ἅπασα ἡ ἀδελφότης συνίσταται ἐκ δύο κοινοτήτων, Γραικῶν, δηλ., καὶ Ῥώσσων, καὶ ἐπειδὴ οὔτε οἱ Γραικοὶ ἐννοοῦσι τὴν τῶν Ῥώσσων, οὔτε οἱ Ῥῶσσοι τὴν τῶν Γραικῶν διάλεκτον, ἅπασαι αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι καὶ ἱερουργίαι ἐκτελοῦνται κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἐν ἰδιαιτέροις ἱεροῖς Ναοῖς. ἐν ᾧ τὰ ἄλλα πάντα γίνονται καὶ μετχειρίζονται κοινῶς· καθὼς τὸ πάλαι τοῦτο ἦν καὶ ἐν τῇ κοινοβιακῇ Λαύρᾳ τοῦ ὁσίου Σάββα τοῦ ἡγιασμένου, ἔνθα Γραικοὶ καὶ Ἀρμένιοι ἐτέλουν ὡσαύτως κεχωρισμένως τὰς ἱεροπραξίας αὐτῶν· [βλέπε τὸν βίον αὐτοῦ Δεκεμβρίου 5·] τὸ αὐτὸ βλέπομεν καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις ἀρχαίοις Κοινοβίοις.

τοῦ ὑποστηρίζοντος τὴν σφαιροειδῆ φωτεινὴν τροῦλλαν τοῦ Ναοῦ· προσέτι ἡ Ἁγία αὕτη εἰκὼν φαίνεται ὅτι ἀνεκαινίσθη, ποτὲ ἀλλ' ἄδηλον εἰς ποῖον καιρόν

Ἐπὶ τοῦ πρωτοτύπου τῆς ἁγίας ταύτης Εἰκόνος εὑρίσκονται αἱ ἑπόμεναι ἑλληνιστὶ ὑπογραφαί:

1) Ὁ Βασιλεὺς παραγγέλει τῷ Εὐφροσύνῳ διδάξαι τὸν Ἅγιον τὴν ἰατρικὴν· 2) ὁ Ἅγιος διδάσκεται τὴν ἰατρικὴν παρὰ τοῦ Εὐφροσύνου· 3) ὁ Ἅγιος κατηχεῖται παρὰ τοῦ Ἑρμολάου· 4) ὁ Ἅγιος ἀνιστᾷ τὸν νεκρὸν, θανατώσας τὸν ὄφιν, καὶ πληροφορεῖται τὴν εἰς Χριστὸν Πίστιν· 5) ὁ Ἅγιος βαπτίζεται παρὰ τοῦ Ἑρμολάου· 6) ἡ πρὸς τοὺς πένητας ἱλαρότης τοῦ Ἁγίου· 7) ὁ Ἅγιος ἰατρεύει τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ τυφλοῦ 8) ὁ Ἅγιος παρίσταται τῷ Βασιλεῖ καὶ ἰατρεύει τὸν παράλυτον. 9. 10. 11·)ὁ Ἅγιος ῥίπτεται εἰς τὴν θάλλασαν· 12) ὁ Ἅγιος ῥίπτεται εἰς τὰ θηρία· 13) ἡ συντριβὴ τοῦ τροχοῦ· 14) ἡ Ἀποτομὴ τοῦ Ἁγίου.

Τὰς θέσεις τῶν ὑπογραφῶν τούτων βλέπε ἐν τῷ ἐνταῦθα Ἀντιτύπῳ τῆς Ἁγίας ταύτης Εἰκόνος. Αἱ ὑπογραφαὶ 9 καὶ δέκα δὲν ἀναγινώσκονται εὐκρινῶς· ὅμως ἡ περίληψις τῶν εἰκονιζομένων καταλαμβάνεται· δηλ. ὑπὸ τὸν 9 ἀριθμὸν. Ὁ Ἅγιος εἶναι δεδεμένος εἰς τὸν στύλον καὶ καίεται ὑπὸ λαμπάδων· ὑπὸ δὲ τὸν 10 ὁ Ἅγιος ῥίπτεται εἰς βράζοντα λέβητα.

ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΙΒΗΡΩΝ ΜΟΝΗΣ ΕΚΔΟΤΗΡΙΟΝ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ

Таб. XX.

Литог. А.Траншеля

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου ἡ Ἀντιφωνήτρια, (Κωνσταμονίτου.)

Α΄.

Περὶ τῆς Ἁγίας Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῆς λεγομένης Ἀντιφωνητρίας καὶ εὑρισκομένης ἐν τῷ Ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ Κασταμονίτου.

Περὶ τῆς Ἁγίας ταύτης Εἰκόνος ὑπάρχουσι γεγραμμένα τὰ ἑξῆς ἐν τῷ ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ Κασταμονίτου. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου τοῦ μονομάχου, ἐνήργησε τὸ ἑξῆς θαῦμα. Κατὰ τὴν ά. τοῦ Αὐγούστου μηνὸς καθ' ἣν ἑορτάζει ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησία τὴν πρόοδον τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ὁ τῷ τότε καιρῷ Ἐκκλησιάρχης Ἀγάθων ὀνόματι, [ὅστις μετὰ τὴν ὀπτασίαν δεχθεὶς τὸ μέγα Σχῆμα μετωνομάσθη Ζαχαρίας], ἐλυπεῖτο πολλὰ, διότι ὑστερεῖτο ἡ Μονὴ καθ' ὅλα, καὶ μάλιστα τὰ πρὸς εὐπρέπειαν καὶ φωτοχυσίαν τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ. καθ' ὃν καιρὸν ἑόρταζον καὶ τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ Λειψάνου τοῦ Ἁγίου Πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, τοῦ Προστάτου τῆς αὐτῆς Μονῆς· ὅθεν ἐν τῇ τοιαύτῃ θλίψι εὑρισκόμενος, μετὰ θερμῶν δακρύων ἐδέετο πρὸς τὴν Θεοτόκον ἐνώπιον τῆς Ἁγίας ταύτης Εἰκόνος αὐτῆς· οὕτως οὖν καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν νύκτα εὐχόμενος εὐλαβῶς καὶ ἀποκαμὼν ἐκάθισεν εἰς τὸ ἀπέναντι τῆς Εἰκόνος στασίδιον, καὶ ἐν τῷ ἅμα ὕπνος ἐλαφρὸς καὶ ἡσύχασε καὶ ἀνέπαυσε τὰς ἐναγωνίους αὐτοῦ αἰσθήσεις· τότε ἀμέσως ἀκούει φωνὴν ἐκ τῆς ἁγίας Εἰκόνος τῆς Θεομήτορος λέγουσαν αὐτῷ, ἵνα μὴ λυπεῖται καὶ ἀθημονεῖ, καθότι αὕτη φροντίζει ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως καὶ εὐδαιμονίας παντὸς τοῦ Ἁγίου Ὄρους, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν τῶν λεγομένων, καὶ παρηγορίαν τῆς Μονῆς, ὁ Πίθος τῆς ἐκκλησίας ἐπλήσθη ἐλαίου, τὰ δὲ δοχεῖα καὶ ἀποθῆκαι ἐπλήσθησαν τῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαίων· ταῦτα ἀκούσας ὁ Ἀγάθων

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΟΣ ΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗΣ

ἀνεσκίρτησεν ἐκ τοῦ ὕπνου, καὶ διαπορῶν διὰ τὴν θαυμάσιον ταύτην ὅρασιν, καὶ ὅλως ἔντρομος γενόμενος ἐκ τῆς χαρᾶς, μόλις κατεπείσθη ἵνα πιστεύσῃ τὰ ὁραθέντα καὶ λεχθέντα αὐτῷ ὑπὸ τῆς Θεομήτορος, εὐθέως ἀπῆλθε καὶ εὗρε τὸν Πίθον τῆς ἐκκλησίας πλήρη ἐλαίου (*), καὶ βλέπων ὅτι ἀληθῆ τὰ ὁραθέντα, ὅλως ἐξεπλάγη καὶ μεγαλοφώνως ἐκήρυξεν εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς τὸ μέγα τοῦτο θαυμάσιον. Τότε ὁ Προεστὼς τῆς Μονῆς Ἱλαρίων ὀνόματι [ὅστις μετὰ ταῦτα καὶ πρῶτος τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐχρημάτισεν, ὑπῆρχε δὲ καὶ συγγενὴς τοῦ Αὐτοκράτορος Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ]· καὶ ἅπαντες οἱ ἀδελφοὶ χαρᾶς ἀπείρου πλησθέντες, καὶ τὰς κανδήλας πάσας ἅψαντες, καὶ ὅλον τὸν Ναὸν εὐπρεπίσαντες κατὰ τὸ πρέπον, ἐδοξολόγησαν τὴν Κυρίαν ἡμῶν Θεοτόκον, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ὑμνοῦντες καὶ κηρύττοντες τὰ θαυμάσια αὐτῆς, γεραίροντες συνάμα καὶ τὸν Πρωτομάρτυρα καὶ Ἀρχιδιάκονον Στέφανον· ἔκτοτε δὲ ἀκοίμητος κανδήλα ἅπτεται ἐνώπιον τῆς ἁγίας ταύτης Εἰκόνος τῆς Θεομήτορος, εἰς εὐχαριστίαν τοῦ θαύματος.

Ἡ ἁγία αὕτη Εἰκὼν εὑρίσκεται ἐν τῷ καθολικῷ Ναῷ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ τοίχους.

---

[*] Ὁ Πίθος οὗτος εὑρίσκεται μέχρι τῆς σήμερον ἐν τῷ δοχείῳ τῆς Μονῆς χωριτικώτατος σχεδὸν 300 ὀκάδων.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Таб XXIX

Литог. А.Траншеля.

Εἰκὼν τῆς Θεοτόκου τῆς Οἰκονομίσσης.

ΛΑ'.

Περὶ τοῦ Ἁγιάσματος ἢ τῆς θαυμασίως ἀνοιγήσης Ζωηφόρου Πηγῆς ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, καὶ περὶ τῶν Ἁγίων Εἰκόνων τῶν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ζωγραφισθεισῶν.

Ὁπότε ὁ Ὅσιος καὶ Θεοφόρος Πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος ἔκτιζε τὴν ἑαυτοῦ Λαύραν, ἔτρεχον πρὸς αὐτὸν πανταχόσε πλήθη Μοναχῶν, τοὺς ὁποίους ὁ Ὅσιος μὲ ἀγάπην ἐδέχετο, καὶ σὺν αὐτοῖς ἐκοπίαζεν εἰς πάσας τὰς τῆς Μονῆς ὑπηρεσίας· τότε λοιπὸν κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ συνέβη αὐτῷ ἡ τοιαύτη δοκιμὴ, ἤγουν ἐν ᾧ δὲν ἔφθασεν εἰσέτι νὰ τελειοποιήσῃ τὴν κτιζομένην ὑπ' αὐτοῦ Λαύραν, καὶ εἶχε καὶ πολυάνθρωπον ἀδελφότητα, κατέλαβεν αὐτὸν ἔνδεια μεγάλη, καὶ στέρησις πάντων τῶν ἀναγκαίων. Ἀφ' οὗ γοῦν ὁ Ὅσιος ἐξωδίασε τὰ ἀργύρια, ὁποῦ ἔστειλεν ὁ Βασιλεὺς ἐστενοχωρεῖτο, ὅτι δὲν ἔφθασαν νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργον, καθὼς τὸ ἤρχισε, καὶ συλλογιζόμενος περὶ τούτου, ἐμίσευσεν ἀπὸ τὴν Μονὴν, ὁδεύων πρὸς ταῖς Καραῖς, διὰ νὰ συμβουλευθῇ τὸν πρῶτον τοῦ Ὄρους, ἐὰν ἦτον πρέπον νὰ στείλῃ ἀνθρώπους πρὸς τὸν Βασιλέα ἢ ἄλλους ἄρχοντας, νὰ ζητήσῃ βοήθειαν. Ὅταν οὖν ἦτον μακρὰν ἀπὸ τὴν Λαύραν μίλια τέσσαρα, βλέπει μίαν ὡραίαν γυναῖκα καὶ ὑπέρλαμπρον, ἥτις εἶπεν αὐτῷ. Πόθεν ὁδεύεις Ἀθανάσιε; ὁ δὲ ἐκπλαγεὶς, ἀπεκρίνατο: τίς εἶσαι ἐσὺ καὶ μὲ ἐξετάζεις; ἡ δὲ εἶπεν: Ἐγὼ εἰμὶ ἡ Μήτηρ τοῦ Κυρίου σου. Λέγει ὁ Ἅγιος: συγχώρησόν μοι Δέσποινα, ὅτι δὲν πιστεύω, ἐὰν δὲν ἰδῶ σημεῖον τίποτες· πολλαὶ γὰρ αἱ παγίδες τοῦ δαίμονος· λέγει του ἡ Πάναγνος: κτύπησον εἰς τὴν πέτραν αὐτὴν εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας

Τριάδος σταυροειδῶς μὲ τὴν ῥάβδον σου, καὶ μὲ τὴν χάριν τοῦ ἐξ ἐμοῦ τεχθέντος, νὰ εὔγῃ ὕδωρ δαψιλές τε καὶ ὡραιώτατον. Οὕτω γοῦν ποιήσας ὁ Ὅσιος, ἐξῆλθεν ὕδωρ πλῆθος πολὺ καὶ ἐξαίσιον· τότε ὁ μὲν ἔπεσε κατὰ γῆς, αἰτῶν τὴν συγχώρησιν, ἡ δὲ ἠρώτησεν αὐτὸν, ποῦ ἀπήρχετο, καὶ τῆς εἶπεν τὴν ῥηθεῖσαν ὑπόθεσιν· λέγει του ἡ Δέσποινα: ὕπαγε εἰς τὸ Μοναστήριον νὰ εὕρῃς τὰς ἀποθήκας γεμάτας σιτάριον, τὰ ἀγγεῖα οἶνον καὶ ἔλαιον, καὶ ἄλλα, ὅσα χρειάζεσαι, τὰ ὁποῖα νὰ σὲ φθάσουν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ υἱοῦ καὶ Δεσπότου μου, ἕως νὰ τελειώσῃς τὴν Μονὴν ἅπασαν· εἰς τὴν ὁποίαν μὴ τολμήσῃ τινὰς κἀνένα καιρὸν, νὰ ψηφίσῃ οἰκονόμον· ὅτι ἐγὼ θέλω εἶσθαι οἰκονόμος σας πάντοτε, νὰ σᾶς φροντίζω τὰ πρὸς τὴν χρείαν· μόνον μὴν ἀμελῆτε τὰς ὑποσχέσεις τοῦ σχήματος, τὴν ἀκολουθίαν, καὶ τὸν κανόνα σας. Ταῦτα εἰποῦσα ἔγεινεν ἄφαντος. Ὁ δὲ ὅσιος, ἐπιστρέψας εἰς τὴν Μονὴν, ηὗρεν ἅπαντα, καθὼς τοῦ εἶπεν ἡ Δέσποινα, καὶ ἔφθασαν πρὸς αὐτάρκειαν, ἕως ὅτου ἐτελειώθη ὁ Θεῖος Ναὸς, καὶ ἅπασα ἡ Μονὴ, καθὼς ἕως τὴν σήμερον φαίνονται.

Ἡ δὲ βρύσις αὕτη ἡ γνωστὴ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἡ τῇ νεύσει τῆς Θεομήτορος ὑπ' αὐτοῦ ἐξαχθεῖσα ἐκ τοῦ βράχου ῥέει ἀφθόνως ὕδωρ ἰαματικὸν ἔκτοτε μέχρι τῆς σήμερον, ἐν ἀποστάσει δύω ὡρῶν δρόμον ἐκ τῆς Λαύρας, πλησίον τῆς θαλάσσης, ἐντὸς ἀγρίου καὶ ἐρημικοῦ δάσους, καὶ ἐκ τῶν ἀγγείων ἐκείνων τῶν τότε ὄντων κενῶν, καὶ διὰ τῆς μεγάλης χάριτος καὶ εὐδοκίας τῆς φανείσης τῷ Ἁγίῳ Ἀθανασίῳ Θείας Οἰκονομίσσης πληρωθέντων ἐκ πάντων τῶν ἀναγκαίων, λέγουσιν ὅτι εὑρίσκονται τινὰ μέχρι τῆς σήμερον.

Συμφώνως τῇ βουλήσει τῆς Θεομήτορος, εἰς τὴν Λαύραν δὲν γίνεται ἤδη οἰκονόμος ἀλλὰ παρ' οἰκονόμος. Μετὰ ταῦτα ἐποίησαν ἐν τῇ Λαύρᾳ μίαν εἰκόνα τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, τῆς Οἰκονομίσσης ἐν τῇ Εἰκόνι ταύτῃ, ὑπάρχει ἡ Δέσποινα καθημένη ἐπὶ θρόνου, καὶ ἐν τῇ ἀγκάλῃ αὐτῆς τὸ προαιώνιον βρέφος· ἐκ δεξιῶν δὲ τοῦ θρόνου ὁ Ἅγιος Μιχαὴλ Συνάδων, καὶ ἐξ ἀριστερῶν ὁ Ἅγιος Ἀθανάσιος,

Таб. XXIX.

Литог. А. Трапшели.

Εἰκὼν τοῦ θαύματος τῆς ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἐξαγωγῆς τοῦ ὕδατος ἐκ πέτρας.

ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟΝ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΝΗΣ ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ἀμφότεροι ἐν σχήματι προσευχομένων· καὶ ὁ μὲν τελευταῖος κρατεῖ εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ τὴν ἑαυτοῦ Λαύραν, συμβολικῶς εἰκονίζων διὰ τούτου, τὴν ἰδιαιτέραν ἑαυτοῦ περιφύλαξιν καὶ περίθαλψιν καὶ φροντίδα ἣν ἔχει ὑπὲρ αὐτῆς. Ἡ Ἁγία αὕτη Εἰκὼν ὑπάρχει κατασκευασμένη ἐντὸς εἰκονοστασίου πενιχροῦ εὑρίσκεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μονῆς διαιρουμένης εἰς δύο μέρη· φῶς δὲ ἀκοιμήτου κανδήλας ἡσύχως διαχύνεται ἐνώπιον τῆς εἰκόνος ταύτης τῆς θείας Οἰκονομίσσης. Ἐν τῷ τόπῳ δὲ, ἐν ᾧ ἡ Κυρία Θεοτόκος ἐφάνη τῷ Ἁγίῳ Ἀθανασίῳ, ἔκτισαν μικρὰν ἐκκλησίαν καὶ ἔθεσαν ἐν αὐτῇ καὶ εἰκόνα ἐξεικονίζουσαν τὸ ἐνταῦθα γενόμενον θαῦμα μετὰ ἀκοιμήτου κανδήλας· παρὰ τῇ ὁδῷ δὲ πλησίον της αὐτῆς ἐκκλησίας, ὑπάρχει κατασκευασμένη στοὰ ἠνεῳγμένη εἰς ἀνάπαυσιν τῶν ὁδοιπόρων καὶ τῶν Προσκυνητῶν καὶ μάλιστα τὸν καιρὸν τοῦ θέρους, ὅτε οἱ ὑπερβολικοὶ καύσωνες εἰσὶ λίαν ἐπίπονοι καὶ σχεδὸν ἀνυπόφερτοι τὴν δὲ ἀκοίμητον κανδήλαν ἀνάπτουσιν ἐνταῦθα οἱ Μοναχοὶ οἱ ἡσυχάζοντες ἐν τῇ γειτονευούσῃ Κέλλῃ εὑρισκομένῃ ἐφ' ἑνὸς ὑψηλοῦ παραλίου λόφου,

Τῇ Πρεσβείᾳ Κύριε πάντων τῶν Ἁγίων καὶ τῆς Θεοτόκου, τὴν σὴν εἰρήνην δὸς ἡμῖν καὶ ἐλέησον ἡμᾶς ὡς μόνος οἰκτίρμων· [στιχρ. τῆς Ὀκτωήχου ἦχος ά. Κυριακῇ ἑσπέρας.)

ΤΕΛΟΣ.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΠΙΝΑΞ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ.

Σελ.

Προίμιον γ΄.

Α΄. Ὑπόμνημα Σεραφεὶμ Θυηπόλου τοῦ πρώτου τοῦ Ἁγίου Ὄρους περὶ τοῦ Ἄξιον ἐστὶν 3

Β΄. Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ ἁγίας Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου, τῆς ἐπιλεγομένης Κουκκουζελίσσης 7

Διήγησεις περὶ τῶν Θαυματουργῶν Ἁγίων Εἰκόνων τῆς Θεοτόκου τῶν εὑρισκομένων ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Βασοπεδίου . . . . . .

Γ΄, ά.) Περὶ τῆς Κτιτορίσσης 15

Δ΄. β΄). Περὶ τῆς Παραμυθίας 19

Ε΄. γ΄.) Περὶ τῆς Ἐσφαγμένης 23

ϛ΄. δ΄. Περὶ τῆς Ἐλαιοβρύτιδος 27

Ζ΄. έ) Περὶ τῆς Ἀντιφωνητρίας 29

Η΄. Περὶ τῆς ἁγίας Θαυματουργοῦ Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῶν Ἰβήρων τῆς ἐπιλεγομένης Πορταϊτίσσης 31

Περὶ τῶν θαυματουργῶν ἁγίων εἰκόνων τῆς Θεοτόκου, τῶν εὑρισκομένων ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ τοῦ Χιλανταρίου

Θ΄. ά] Περὶ τῆς Τριχερούσσης 41

Ι΄. β΄·] Περὶ τῆς Γαλακτοτροφούσσης 47

ΙΑ΄. γ΄.] Περὶ τῆς τοῦ Ἀκαθίστου 49

ΙΒ΄. δ΄.] Περὶ τῆς λεγομένης Παπαδικῆς 51

ΙΓ΄. έ.] Περὶ τῆς Παιδευσάσης τὸν Ἐκκλησιάρχην . . . 52

ΙΔ΄. ϛ΄.] Περὶ τῆς μὴ καυθείσης ἐν τῇ πυρκαϊᾷ 53

ΙΕ΄. Περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἁγίας Εἰκόνος τοῦ Ἀκαθίστου Ὕμνου τῆς Θεοτόκου, τῆς εὑρισκομένης ἐν τῷ ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ ὁσίου Διονυσίου 55

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΑΘΗ

Σελ.

ΙΣ΄. Περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἁγίας εἰκόνος τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἐν τῷ αὐτῷ Κοινοβίῳ 58

ΙΖ΄. Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ ἁγίας εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης Γεροντίσσης 59

Διήγησις περὶ τῶν τῆς Θεοτόκου θαυματουργῶν ἁγίων Εἰκόνων τῶν εὑρισκομένων ἐν τῷ ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ Ζωγράφου . . . . . .

ΙΗ΄. ά.) Περὶ τῆς τοῦ Ἀκαθίστου 61

ΙΘ΄ β΄.) Περὶ τῆς Ἐπακουούσσης 67

Περὶ τῶν τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου θαυματουργῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἐν τῷ αὐτῷ Κοινοβίῳ . . .

Κ΄. ά.) Περὶ τῆς φανερωθείσης τοῖς ἀπὸ Ἀχρίδος τρισὶν Ἁγίοις Ἀδελφοῖς 69

ΚΑ΄. β΄.) Περὶ τῆς διὰ θαλάσσης ἐξ Ἀραβίας ἐλθούσης . . 75

ΚΒ΄ γ΄.) Περὶ τῆς τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδοβλαχίας Στεφάνου 77

ΚΓ΄. Περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἁγίας εἰκόνος τῆς Θεοτόκου, τῆς ἐπιλεγομένης Γοργοϋπηκόου 81

ΚΔ΄. Περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἁγίας Εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης Γλυκοφιλούσσης 87

ΚΕ΄. Περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἁγίας εἰκόνος τοῦ ἁγίου Νικολάου Μύρων τῆς Λυκίας 95

Κς΄. Περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἁγίας εἰκόνος τῆς Θεοτόκου, τῆς ἐπιλεγομένης Ὁδηγητρίας τῆς εὑρισκομένης ἐν τῷ ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ Ξενοφῶντος 97

ΚΖ΄. Περὶ τῆς Θαυματουργοῦ ἁγίας εἰκόνος τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τῆς εὑρισκομένης ἐν τῷ αὐτῷ Κοινοβίῳ 99

ΚΗ΄. Περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἁγίας εἰκόνος τῆς θεοτόκου τῆς εὑρισκομένης ἐν τῷ ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ ὁσίου Γρηγορίου 103

ΚΘ΄. Περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἁγίας εἰκόνος τοῦ ἁγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος καὶ ἰαματικοῦ Παντελεήμονος . . 105

Λ΄. Περὶ τῆς θαυματουργοῦ ἁγίας εἰκόνος τῆς Θεοτόκου τῆς λεγομένης Ἀντιφωνητρίας, τῆς εὑρισκομένης ἐν τῷ ἱερῷ Κοινοβίῳ τοῦ Κωνσταμονίτου 111

ΛΑ΄. Περὶ τοῦ ἁγιάσματος ἢ τῆς θαυμασίως ἀνοιγείσης Ζωηφόρου πηγῆς ὑπο τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου καὶ περὶ τῶν ἁγίων εἰκόνων τῶν διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν Ζωγραφισθεισῶν 113

Κατάλογος τῶν Συνδρομητῶν.

Σώματα.

Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους 30

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος Πανοσιώτατος Κ. Γεννάδιος Ἐσφιγμενίτης 1

Ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου 10

Ὁ πρώην Βάρνης Ἰωσὴφ Βατοπεδινός 3

Ἡ ἱερὰ Μονὴ τῶν Ἰβήρων 10

Ἀρχιμανδρίτης Σεραφεὶμ 2

Ἀρχιμανδρίτης Δανιὴλ 5

Ἀρχιμανδρίτης Ἰωακεὶμ 2

Προηγούμενος Ἄνθιμος 1

Ἀρχιμανδρίτης Διονύσιος 1

Προηγούμενος Πολύκαρπος 1

Ὁ Ἱεροδιάκονος Χρύσανθος 1

Ὁ Γραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Μονῆς τῶν Ἰβήρων Βίκτωρ . . 1

Ὁ Ἱεροδιάκονος Πορφύριος 1

Ὁ Γέρων Γεράσιμος Σκευοφύλαξ 1

Ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ Χιλανταρίου 2

Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Διονυσίου 5

Ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ Παντοκράτορος 4

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Γεράσιμος Θάσσιος 1

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ἀθανάσιος ἐν Κυδωνειῶν τῆς Ἀσίας . . . 1

Ὁ Προηγούμενος Μακάριος ἐξ Ἀδριανουπόλεως 1

Ὁ Προηγούμενος Δανιὴλ 1

Ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ Ξηροποτάμου 2

Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Ζωγράφου 4

ΙΕΡΑ ΜΕΓΙΣΤΗ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ
ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Σώματα.

Ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ Δοχειαρίου	4
Ἡ ἱερὰ Μονὴ τοῦ Φιλοθέου	2
Ὁ Γέρων Βαρθολομαῖος Φιλοθείτης ἐκ Σερβῶν	1
Ὁ Γέρων Σωφρόνιος τῆς αὐτῆς Μονῆς ἐκ Σμύρνης	1
Ὁ Γέρων Χρύσανθος Φιλοθείτης Κωνσταντινουπολίτης	1
« « Ἐπιφάνειος Φιλοθείτης	1
Ὁ Γέρων Νεόφυτος Μουσικὸς Φιλοθείτης	1
Ὁ Παπᾶ Ἄνθιμος Πνευματικὸς Φιλοθείτης	1
Παρθένιος Μοναχὸς Φιλοθείτης ἐκ τῆς Πελοποννήσου Ἄργους	1
Ὁ Γέρων Εὐθύμιος Φιλοθείτης	1
Δωρόθεος Ἱερομναχος Φιλοθείτης Ὀλύμπιος	1
Ἀγαθάγγελος Φιλοθείτης	1
Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τῆς Σιμῶνος Πέτρας	5
Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τοῦ Σταυρονικήτα	2
Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Ἁγίου Παύλου	5
Τὸ τοῦ Ξενοφῶντος ἱερὸν Κοινόβιον	2
Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου	4
Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Ἐσφιγμένου	4
Τὸ ἱερὸν Κοινόβιον τοῦ Κωνσταμωνίτου	2
Κωνσταντῖνος Θ. Φωκαέως	1

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Σελ.	στίχ.	ἀντὶ	γράφε.
δ'.	12	ἱερῶ	ἱερῶν.
ζ'.	3	ξὲ	ἐξ
6	28	Παρφυρογεννήτων	Πορφυρογεννήτων
—	30	Πατριαρχοῦντος	Πατριαρχοῦντος
17	3	Μοναχοὶ	Μοναχοὶ
29	6	Κωνσταντίνου	Κωνσταντίου
51	8	Παντεπύπτου	Παντεπόπτου
61	5	Θαυμταουργὸς	θαυματουργὸς.